

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Shakespeare, William.; oversatte af P. Foersom.
Titel Title:	<u>William Shakspeare's Dramatiske Værker</u>
Alternativ titel Alternative title:	Dramatiske Værker.
Udgavebetegnelse Edition Statement:	3. Udg. /
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 5
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Schubothe, 1861-1873
Fysiske størrelse Physical extent:	Del 1-18 i 16 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

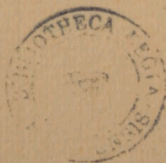
56,- 150,- 8°

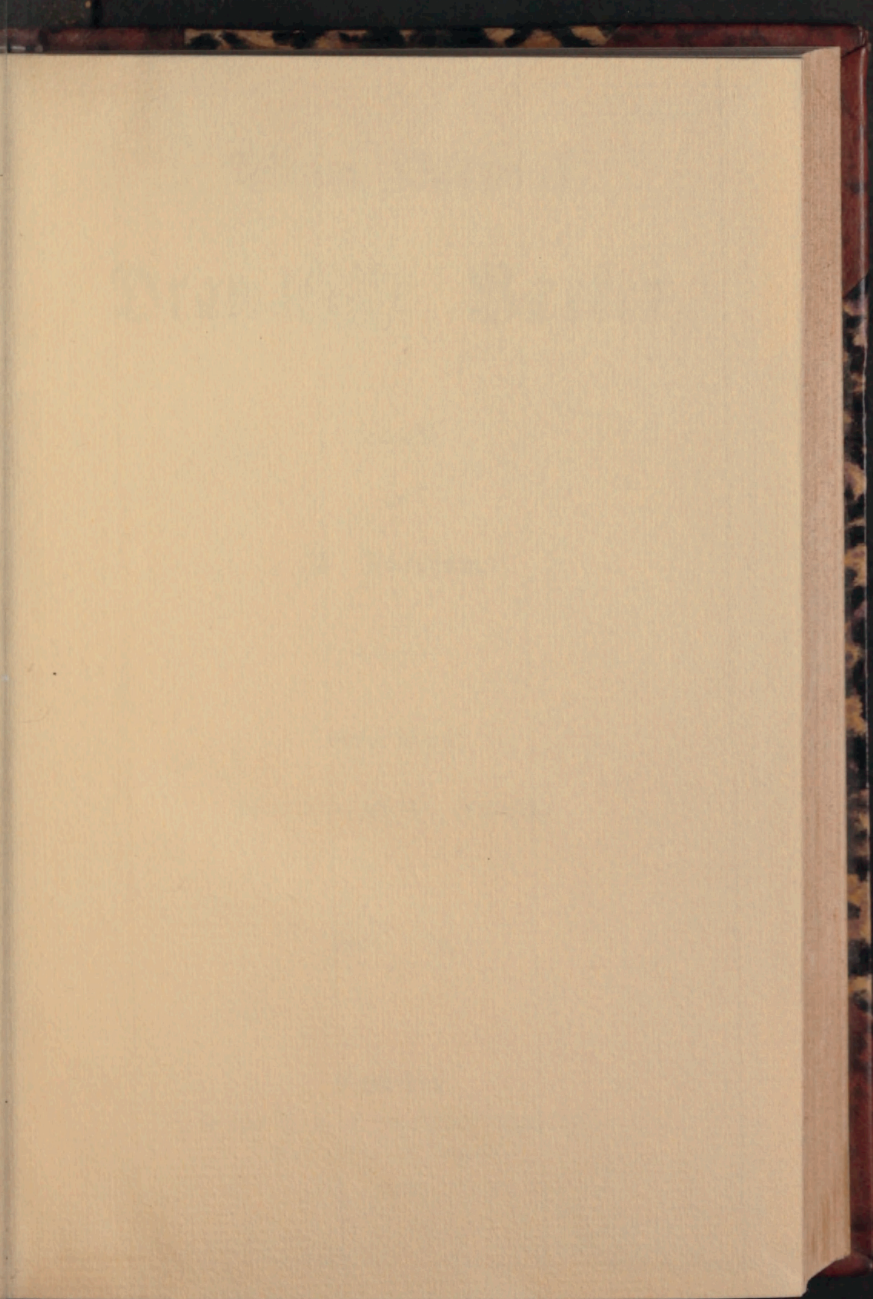
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 1 56 0 8 01056 8

+ Rex

William Shakspeare's
Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom.

Tredie Udgave.

Omarbejdet af Edd. Lembocke.

Femte Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1864.

7618

William Shakespeare's
Tramatick Battle

1616

4. 1616

1616

1616

1616

1616

1616

1616

Indhold af femte Del.

Side

Hamlet, Prinds af Danmark 1.

Julius Cæsar 185.

Joseph of Louis 24.

24

Joseph of Louis 24.

Joseph of Louis 24.

Hamlet,

Prinds af Danmark.

Personer.

Claudius, Konge af Danmark.

Hamlet, Søn af den forrige Konge, Claudius' Brodersøn.

Horatio, Hamlets Ven.

Polonius, Overkammerherre.

Laertes, hans Søn.

Voltimand,

Cornelius,

Rosenkrands,

Gyldenstjerne,

Osrick,

} Hofmænd.

En anden Hofmand.

En Præst.

Marcellus,

Bernardo,

} Hovedsmænd.

Francisco, en Krigsmand.

Reynaldo, i Polonius' Tjeneste.

En Hovedsmand.

Sendebud.

Hamlets Faders Gjenfærd.

Fortinbras, Prinds af Norge.

Første Graverkarl.

Anden Graverkarl.

Gertrud, Dronning af Danmark, Hamlets Moder.

Ophelia, Polonius' Datter.

Herrer, Damer, Hovedsmænd, Krigsfolk, Skuespillere, Sendebud,
Følge.

Handlingen foregaaer i Helsingør.

Første Act.

Første Scene.

Helsingør. En Skandse udenfor Slottet.

(Francisco paa Vagt. Bernardo kommer ind.)

Bernardo.

Hvem der?

Francisco.

Nei, svar I mig! staa stille, nævn Jer!

Bernardo.

Vor Konge leve!

Francisco.

Hvad, Bernardo?

Bernardo.

Ja!

Francisco.

I passer Eders Tid paa Klokkeslaget.

Bernardo.

Nu slog den Tolv; gaa du tilsengs, Francisco.

Francisco.

Laf for Afsløsning; det er bittert koldt,
og jeg er helt forkommen.

Bernardo.

Har du havt

en rolig Vagt?

Francisco.

End ei en Mus har rørt sig.

Bernardo.

Godt, saa god Nat! og hvis du skulde møde
Horatio og Marcellus, som skal staae
paa Post med mig, saa bed dem stynde sig.

(Horatio og Marcellus komme ind.)

Francisco.

Jeg troer, jeg hører dem. — Staa, holdt! hvem der?

Horatio.

Benner af Landet.

Marcellus.

Dannerkongens Mænd.

Francisco.

God rolig Nat!

Marcellus.

Farvel, min brave Krigsmand!

Hvem har løst af?

Francisco.

Bernardo har min Post.

God rolig Nat!

(gaaer.)

Marcellus.

Holla! Bernardo?

Bernardo.

Ja!

Sig, er Horatio her?

Horatio.

Et Stykke af ham.

Bernardo.

Velkommen hid, Marcellus og Horatio!

Horatio.

Nu, har det atter vist sig her i Nat?

Bernardo.

Nei, jeg har Intet seet.

Marcellus.

Horatio siger,

det er kun vor Indbildning, og han vil
ei troe paa dette stræffelige Syn,
som vi har nu alt tvende Gange seet;
og derfor bad jeg ham at komme hid
og vaage med os disse Nattetimer,
at han, hvis dette Gjenfærd kommer atter,
stadsfæste kan vort Syn, og tale til det.

Horatio.

Ei, hvad! det kommer ei.

Bernardo.

Sid her en Stund;

lad os paany bestorme Eders Dre,
der er saa stærkt forskandsset mod vort Udsagn
om, hvad vi saae to Nætter.

Horatio.

Lad os sidde

og høre, hvad Bernardo kan fortælle.

Bernardo.

Afvigte Nat, just som den samme Stjerne,
der staaer hithenne lige Best for Polen,
belyste paa sin Gang det Strøg af Himlen,
hvor nu den skinner, saae jeg og Marcellus,
som Klokken just slog Et, — —

Marcellus.

Hys! stille! — See, der kommer det igjen!

(Gjenfærdet kommer ind.)

Bernardo.

I samme Skikkelse, som salig Kongen!

Marcellus.

Horatio, du er boglærd; tal du til det.

Bernardo.

Sig, ligner det ei Kongen? see, Horatio!

Horatio.

Ja! Stræk og Undren gjennemryfter mig.

Bernardo.

Det vil tiltales.

Marcellus.

Spørg du det, Horatio.

Horatio.

Hvem er du, som gaaer om i Nattens Stund,

i denne stjerne Heltesfikkelse,

i hvilken den begravne Danmerkonge

har forud vandret? tal, i Himlens Navn!

Marcellus.

Det er fortørnet.

Bernardo.

See, det skrider bort.

Horatio.

Bliv! tal! tal! jeg besværges dig, o tal!

(Gjenfærdet forsvinder.)

Marcellus.

Det er forsvundet! det vil ikke svare.

Bernardo.

Hvad nu, Horatio? — Du er bleg, du skjælver. —

Er det nu ikke meer end Hjernesvind?

Hvad mener du derom?

Horatio.

Bed Gud, det havde jeg dog aldrig troet,

hvis ei jeg havde mine egne Dines

haandgribelige, sikkre Vidnesbyrd.

Marcellus.

Er det ei Kongen ligt?

Horatio.

Som du dig selv;

saar var den Rustning, som han bar, dengang
han slog den trodsige Normannakonge.

Saa biftert var hans Blik, dengang han fældte
paa Isen i det brede Støvnemøde
de polske Slædemænd. — Det er dog sælsomt!

Marcellus.

Saadan to Gange før ved Midnatstide
gik han med Heltestridt vor Vagt forbi.

Horatio.

At tyde det bestemt formaaer jeg ikke;
men i det Hele slutter jeg mig til,
det varsler svare Rystelser i Riget.

Marcellus.

Vel, sid nu ned og sig mig, hvem der veed det,
hvorfor da dette strænge, skarpe Bagthold
hver Nat bebyrder Rigets Undersaat;
hvorfor der daglig støbes Malmkartover
og kjøbes Krigsforraad i fremmed Land;
hvi presses der Skibstømmermænd, hvis Skid
ei Forskjel gjør paa Søndag og paa Søgne?
hvad skal det til, at denne Sved og Travlhed
gjør Matten selv til Dagens Arbeidsfælle?
hvem kan forklare dette?

Horatio.

Det kan jeg;

ialtsald gaaer det Rygte: Salig Kongen,
hvis Billed nylig viste sig for os,
blev, som I veed, af Fortinbras i Norge,

som æggedes dertil af Rid og Hovmod,
 til Dvekamp æffet; og den tappre Hamlet,
 (det gjaldt han for i denne Jordens Halvdel,)
 slog Fortinbras, som efter sluttet Pagt,
 ved Segl og Lov og Ridderstik bekræftet,
 forbrød med samt sit Liv alt Land, han eied,
 til Seierherren, mens vor Konge havde
 udsat til Pant en lige Del, der skulde
 tilfalde Fortinbras som Arv og Gie,
 hvis han fik Seir, som efter samme Pagt,
 i Kraft af dens Artiflers Indhold, hans
 faldt Hamlet til. — Nu har ung Fortinbras,
 opflammet af utæmmet Ungdomsild,
 paa Norges Yderkanter hist og her
 for Koft og Tæring hyret sig en Flok
 hjemløse Bovehalse til et Hærtog
 med rigtig Fynd og Klem, hvis Diemed —
 som for vort Rige ligger klart for Dagen, —
 er den med Vold og væbnet Haand at vinde
 fra os igjen det Land, hans Fader tabte,
 som før er nævnt. Og dette, mener jeg,
 er Hovedgrunden til vor Rustning, Kilden
 til dette Bagthold og den rette Marsag
 til denne Ilbudshast og Støi i Landet.

Bernardo.

Det er det just og intet andet, troer jeg;
 det stemmer med, at dette Gjenfærd gaaer
 jernklædt forbi vor Pagt i Harnist, saa ligt den Konge,
 der var og er til disse Krige Grunden.

Horatio.

Det er et Gran, der pirrer Sjælens Die. —
 Mens Romas Seierspalmer pranged høiest,

kort før den store Julius blev fældet,
 stod Gravene forladte, Dødnings-
 i Ligstrub klynked gennem Romas Gader,
 og Stjerner saaes med Ildslæb, blodig Dug,
 Ferteegn i Solen, og den vaade Stjerne,
 hvis Magt Havgudens Rige styres af,
 formørket sygned som mod Dommehag;
 og netop slige gruelige Barsler, —
 som Bud, der altid gaae forud for Skjæbnen,
 og Forspil til den Gru, der nærmer sig, —
 har Jord og Himmel i Forening viist
 for dette Jordstreg og for vore Landsmænd.

(Gjenfærdet kommer tilbage.)

Men stille! see! der kommer det igjen!
 Jeg standser det, om end det knuser mig. —
 Staa, Blændværk! — Har du Lyd og Stemmens Brug,
 tal til mig!

Hvis der er noget Godt, der skal udøves,
 som dig kan skaffe Fred og Naade mig,
 tal til mig!

Beed du en Skjæbne, som dit Rige truer,
 og som itide kjendt kan vendes bort,
 o tal!

Har du opdyngtet i din Levetid
 i Jordens Skjød en røvet Skat, for hvilket,
 I Aander, siger man, gaae tidt igjen,
 saa sig det, — tør og tal! — Stands det, Marcellus!

(Hønen galer.)

Marcellus.

Skal jeg slaae til det med min Hellebard?

Horatio.

Saa, hvis det ei vil staae.

Bernardo.

Her er det!

Horatio.

Her!

(Gjensfærdet forsvinder.)

Marcellus.

Det er forsvundet! — Vi fornærme det,
ærværdigt som det er, ved BOLD og TRUSSEL.
Usaarligt er det jo som LUSTEN selv,
og vore Slag kun frækt og daarligt GJØGL.

Bernardo.

Det vilde tale, just som Hanen gol.

Horatio.

Da foer det sammen, som et syndigt Væsen
ved Dommens Rædselsstævning. Jeg har hørt,
at Hanen, som er Morgenens Trompet,
med skingrende, høirostet Strube vækker
Dagguden op, og ved dens Varselsraab
maa hver en Aand, der sværmer husvild om
i Hav, i Jord, i Luft og Ild, sig skynde
hjem til sit Stjulested. At det er sandt,
beviser os det Syn, vi nylig saae.

Marcellus.

Det svandt ved Hanegalet. — Somme sige,
at altid, naar det lakker ad den Aarstid,
hvori vor Frelsens Fødsel helligholdes,
den Morgenfugl skal synge hele Natten;
da siger man, tør intet Gjensfærd gaae;
Natten er tryk; ei onde Stjerner staae,
ei Elversud, ei Hegekunst har Magt,
saa naaderig og hellig er den Tid.

Horatio.

Det har jeg hørt, og troer det for en Del. —

Men see, hvor Morgenens i Skarlagfaabe

gaaer over Østens dugbestænte Høie!

Nu er vor Bagt forbi; jeg raader til,

at vi betroe Prinds Hamlet, hvad vi saae

inat; thi ved mit Liv, skjøndt denne Aand

var stum mod os, til ham vil den vel tale.

Samtykker I, at vi betroe ham det?

vort Venstreb kræver det, vor Pligt det sømmer.

Marcellus.

Ja, lad os det; jeg veed, hvor vi beleiligt

kan finde ham i denne Morgenstund.

(De gaae.)

Anden Scene.

En Sal i Slottet.

(Kongen og Dronningen komme ind med Hamlet, Polonius, Laertes,
Voltimand, Cornelius, Adelshefter og Følge.)

Kongen.

Skjøndt Mindet om vor Broder Hamlets Død

end grønnes friskt, og skjøndt det sømmer os

at bære Hjertesorg og alt vort Rige

at være som een sorgfuld rynket Pande;

har vor Fornuft dog stridt saa med Naturen,

at vi med viis Bedrøvelse ham mindes,

mens vi tillige tænke paa os selv.

Thi har vi taget os vor fordums Frænke

og nu vor Dronning, dette stolte Riges

Medhersterinde, til vor Egtehufru

med underfuet Glæde, med eet Die

af Taarer vædet, eet i Haabets Glæde,

med Fryd ved Vigfærd, Sørgeſang ved Bryllup,
mens Sorg og Lyſt holdt Vigevægt i Skaalen.

Ei heller har vi luftet Dret til
for Eders bedre Wiisdom; den har frit
bifaldet denne Sag. — Hav Tak for Alt. —
Dernæſt I vide ſkal: ung Fortinbras,
ſom har kun ringe Tanker om vor Gyne,
hvad eller troer, at Riget er af Lave
ved vor høifalig kjære Broders Død,
ſamt drømmer om at vinde Fordel her,
undslader ei at plage os med Budſtab
om at tilbagegive ham de Lande,
hans Fader tabte til vor tappre Broder
med Ret og Skjel. — Og dermed nok om ham. —
Nu til os ſelv og denne Sammenkomſt;
Sagen er denne: vi har ſtrevet her
til Norges Konge, — Fortinbras' Farbroder,
der ſyg og høiſt affældig knap har hørt
ſin Frændes Henſigt, — at han ſkal forhindre,
at denne Sag ſaaer Fremgang, efterſom
al denne Ledingsfærd, det hele Opbud
er ſamlet blandt hans Folk; og vi vil ſende
Jer, tro Cornelius, og Voltimand
med dette Bud til Norges gamle Konge,
hvorefter ei større Fuldmagt gives Eder
til Underhandling, end der indeholdes
i diſſe helt udførlige Artikler.
Farvel! og viſ ved Haſtværk Eders Iver.

Cornelius og Voltimand.

I dette ſom i Alt ſkal den ſig viſe.

Kongen.

Vi tvivler ei. Et hjerteligt Levvel!

(Cornelius og Voltimand gaae.)

Og nu, Laertes, hvad har du at sige?
du nævned før en Bøn; sig frem, Laertes!
et billigt Ord af dig til Dannerkongen
er ikke spildt. Hvorom kan du mig bede,
som jeg jo gjerne giver, før du beder?
Ei Hovedet er meer i Slægt med Hjertet,
og Haanden er ei Munden meer hengiven,
end Danmarks Kongethrone er din Fader.
Hvad vil du, min Laertes?

Laertes.

Herre Konge,

Forlov og Orlov til at gaae til Frankrig,
hvorfra jeg villig drog herhjem til Danmark
for at betjene Jer ved Kroningen;
men, da den Pligt er opfyldt, tilstaaer jeg,
staaer alt mit Sind og Hu igjen til Frankrig
og bøier sig med Bøn om gunstig Orlov.

Kongen.

Har du din Faders Minde? sig, Polonius.

Polonius.

Han har med Umag og med Bønner, Herre,
fravristet mig et nolende Forlov;
saaledes har jeg da tilsidst beseglet
med vanskeligt Samtykke hans Begjæring.
Jeg beder Eder, giv ham Lov at reise.

Kongen.

Saa reis med Gud da; Tiden være din;
Held være med dig; brug den, som du vil. —
Men nu, min Frænde Hamlet og min Søn, —

Hamlet (affides.)

Lidt meer end Frænde, mindre dog end Ven.

Kongen.

Hvi hænger Sorgens Sky end over dig?

Hamlet.

Nei, Herre; jeg har altformegnet Solstin.

Dronningen.

Min Hamlet, kast din Midnatsfarve bort,
og lad dit Die see som Ven paa Danmark;
søg ei bestandigt med nedslaaet Die
din ædle Fader under Muld; du veed jo,
det er den fælles Lod: alt Kjød er Hø,
og evigt Liv maa vindes ved at døe.

Hamlet.

Ja, Frue, det er fælles Lod.

Dronningen.

Nu da,

og hvorfor synes det da dig saa sært?

Hamlet.

Det synes, Frue? nei, det er; jeg kjender
ei „synes“. Det er ikke blot min mørke Kappe,
ei Sorgens sorte Mødebragt, min Moder,
ei dybe Suf og tunge Åndedrag,
ei heller Diets rige Laarestrøm,
ei heller den nedslagne, mørke Mine,
samt alle Sorgens Skikke, Fagter, Rader,
der vise, hvad jeg er; alt dette synes;
thi det er som en Rolle, der kan spilles;
men i mit Bryst boer Sorgens sande Magt; —
her seer I kun dens tomme Pomp og Pragt.

Kongen.

Det er et smukt, roesværdigt Træk, min Hamlet,
at du din Fader yder skyldig Sorg;

dog vid: din Fader har en Fader mistet,
og denne tabte Fader misted sin,
hvorved den Overlevende var bunden
af sønlig Pligt til skyldig Sorg at vise
for nogen Tid; men blive ved haardnakket
i Sorgen, det er en ugudeligt,
halstarrig Færd; det er umandig Sorg;
det viser kun et Sind, der trodsjer Himlen,
et ubesæftet, utaalsmodigt Hjerte,
en daarlig, slet optugtet Dømmekraft;
thi hvad man veed, der maa see, hvad der er
saa gjængs som nogen Ting, vi see hver Dag,
hvi skulde med barnagtig Trods vi tage
os det saa nær? Hy! det er Synd mod Himlen,
Synd mod den Døde, Synd imod Naturen
og stil mod vor Fornuft, som prædiker
hver Dag om Fædres Død, og som har raabt
fra Verdens første Sig til den, der døde
idag: „Det maa saa være!“ — Rast til Jorden
den frugtesløse Sorg og see i os
en Fader; thi det skal Alverden vide,
at du staaer allernærmest ved vor Throne,
og med en Kjærlighed ei mindre rig
end den, den ømmeste blandt Fædre føler,
omfatter jeg dig. — Hvad dit Forsæt angaaer
at gaae igjen til Wittenbergs Høiskole,
saa vil det være høiligt mod vort Ønske.
Vi bede dig, beslut dig til at blive
her under vore Dines milde Lys,
og vær vor første Hofmand, Frænde, Son.

Dronningen.

Lad ei din Moder spille sine Bønner;

drag ei til Wittenberg, bliv her, min Hamlet.

Hamlet.

Jeg vil i Alting lyde Jer, min Frue.

Kongen.

Nu det var ret et smukt og hjærligt Svar!
 vær som vi selv i Danmark! — Kom, min Dronning!
 vor Hamlets milde, tvangfri Lydighed
 har fyldt med Smil mit Hjerte; derfor skal
 Kartoven høit fortælle Stjerne
 hver Skaal, Dankongen drifker glad idag,
 og Himlen svarende paa Jordens Torden
 forkynde Kongens Gildelyst. — Kom med!

(Alle gaae undtagen Hamlet.)

Hamlet.

O, gid mit altfor, — altfor faste Kjøb
 dog maatte smelte, tõe, i Dug opløses! —
 O, havde dog den Evige sit Bud
 ei sat mod Selvmord. O, min Gud! min Gud!
 Hvor led og tom og hul og usel tykkes
 mig hele denne Verdens Færd. — Bort med den!
 O fy! den er som en uluget Have,
 der gaaer i Frø, af stygt og yppigt Ufrud
 helt overgroet. — Dertil det skulde komme!
 To Maanedes kun død! — nei, ei saa længe,
 ei to! — Saa stor en Konge! — imod denne
 som en Hyperion imod en Satyr;
 saa elstovsfuld og øm imod min Moder,
 at han ei taalte, Himlens Vinde blæste
 for barst paa hendes Ansigt. Jord og Himmel!
 skal jeg erindre det? hun hang jo ved ham,
 ret som om hendes Lyst tog til i Bæst
 ved det, der næred den. — Og dog, en Maaned, —

nei jeg vil ikke tænke paa det! — Svaghed,
 dit Navn er Kvinde! — kun en stakket Maaned!
 end før hun havde slidt de Sko, hvormed
 hun havde fulgt min stakkels Faders Lig,
 opløst i Graad, som Niobe; — hun, — hun! —
 O Gud! et Dyr, som mangler Sands, det vilde
 dog sørget længere, — gift med hans Broder,
 min Faders Broder, men saalidt hans Ege,
 som jeg er Hercules; — en Maaned kun,
 før Saltet af de falske Taarer end
 var svundet af de røde, svulne Dine,
 var hun alt gift. — O Synd og Skam at ile
 med saadan skyndsom Fart til Blodstamsleiet!
 det er ei godt; det kan ei ende godt;
 men brist, mit Hjerte! Tungen maa jeg binde.

(Horatio, Bernardo og Marcellus komme ind.)

Horatio.

Hil Jer, min ædle Prinds!

Hamlet.

Det glæder mig

at see Jer vel; — Horatio, — hvis ikke
 jeg har forglemt mig selv.

Horatio.

Ham selv, min Herre,
 og altid Eders ringe Tjener.

Hamlet.

Sig:

min kjære Ven; det Navn jeg bytter med Jer.
 Hvad bringer Jer fra Wittenberg, Horatio? —
 Marcellus? ikke sandt?

Marcellus.

Min ædle Herre! —

Hamlet.

Det glæder mig at see Jer her; god Aften! —
Men sig, hvad bringer Jer fra Wittenberg?

Horatio.

Lyft til at skulke lidt af Skole, Herre!

Hamlet.

Jeg vil ei høre det af Eders Uben:
og brug ei heller Vold imod mit Dre
ved at betroe det Eders Klagemaal
imod Jer selv. Jeg veed, I skulke ei.
Hvad gjør I dog i Helsingør? — At drikke
tilbunds, det skal I lære, før I reiser.

Horatio.

Jeg kom til Eders Faders Ligfærd, Herre.

Hamlet.

At, spot mig ikke, Skolekammerat!
I kom nok til min Moders Brudfærd.

Horatio.

Sandt nok, min Prinds, den fulgte snart derpaa.

Hamlet.

Kun Sparsomhed, Horatio, Sparsomhed!
thi Stegen fra hans Gravøl blev igjen
sat kold paa Brudebordet. Vid jeg havde
min værste Fjende mødt i Himlen, før
den Dag jeg havde seet, Horatio! —
Min Fader, — o, jeg seer min Fader før mig!

Horatio.

Hvor, Herre, hvor?

Hamlet.

For Sjælens Blik, Horatio!

Horatio.

Jeg saae ham og engang; en herlig Konge!

Hamlet.

Han var en Mand; tag ham i Get og Alt,
hans Lige faaer jeg aldrig meer at see.

Horatio.

Min Prinds, jeg troer, jeg saa ham sidste Nat.

Hamlet.

Saa? hvem?

Horatio.

Min Herre, Kongen, Eders Fader.

Hamlet.

Min Fader, Kongen?

Horatio.

Iving en liden Stund

Forbauselsen og laan opmærksomt Dre,
indtil paa disse Herrers Vidnesbyrd
jeg kan fortælle Jer det Undersyn.

Hamlet.

For Guds Skyld, lad mig høre!

Horatio.

Ivende Nætter

i Træk er det nu hændet disse Herrer,
Marcellus og Bernardo, som stod Vagt,
i Nattens Stjød, den døde Midnatsstund.
En Skikkelse, der ligned Eders Fader,
helt vaabentklædt fra Hoved indtil Fod,
staaer for dem og gaaer langsomt dem forbi
med stolt og majestætisk Gang. Tre Gange
for deres rædde, frygtbetagne Dine
stred han forbi saa nær, at med sin Stav
han kunde naae dem, medens deres Blod
af Rædsel næsten størkned, og maallose
de stod, og talte ikke til ham. Dette

fortalte de mig hemmeligt med Gru,
 og jeg holdt Bagt med dem den tredje Nat;
 da, som de havde sagt, i samme Stund,
 i samme Stikkelse, — hvert Ord var Sandhed, —
 kom Synet. Eders Fader kjendte jeg;
 min ene Haand er ei saa lig den anden.

Hamlet.

Hvor var det da?

Marcellus.

Paa Skandsen, Eders Naade,
 hvor vi holdt Bagt.

Hamlet.

J talte ikke til det?

Horatio.

Det gjorde jeg; men det gav intet Svar;
 dog tyktes mig, engang det løftede
 sit Hoved op og rørte sig, som om
 det vilde tale; men i samme Stund
 gik Morgenhanen høit; da gjøs det brat
 ved denne Lyd og svandt os ud af Synet.

Hamlet.

Forunderligt!

Horatio.

Saa sandt jeg lever, Herre,
 det er den rene Sandhed, og vi troede,
 vor Pligt os bød at lade Jer det vide.

Hamlet.

Tilvisse, mine Herrer, ja tilvisse,
 det ængster mig. Er I paa Bagt inat!

Alle.

Ja, Prinds.

Hamlet.

I Harnist, siger I?

Alle.

I Harnist.

Hamlet.

Fra Top til Taa?

Alle.

Fra Hoved og til Fod.

Hamlet.

Saa fik I ei hans Ansigt seet?

Horatio.

Jo, Herre,

hans Hjelm var aaben.

Hamlet.

Saae han harmfuld ud?

Horatio.

Hans Ansyn viste mere Sorg end Brede.

Hamlet.

Bleg eller rød?

Horatio.

Nei saare bleg.

Hamlet.

Og fæstet

fik Blik paa Jer?

Horatio.

Ja, stivt.

Hamlet.

Jeg vilde ønske,

jeg havde været der.

Horatio.

Det havde sikkert

forfærdet Jer.

Hamlet.

Sandsynligt! høist sandsynligt!

og tøvede det længe?

Horatio.

Vel saa længe,

som man i Mag til Hundrede kan tælle.

Marcellus og Bernardo.

Nei længer, længer!

Horatio.

Jffe, da jeg saae det.

Hamlet.

Hans Skjæg var graat? ei sandt?

Horatio.

Det var som dengang,
jeg saae ham levende, sort, sølverstænk.

Hamlet.

Jeg vil staae Bagt inat; det tør vel hænbe,
det kommer der igjen.

Horatio.

Det gjør det sikkert.

Hamlet.

Hvis i min ædle Faders Skikkelse
det kommer frem, da vil jeg tale til det,
om Helveds aabne Gab end bød mig tie.
Jeg beder, har I hidtil dulgt det Syn,
saa hold det og fremdeles gjemt i Taushed,
og hvad der ellers end inat mon hænbe,
giv det Forklaring kun, men ingen Røst;
Jert Benstab vil jeg lønne. Nu farvel,
jeg seer Jer mellem Elleve og Tolv
paa Skandsen.

Alle.

Vi er Eders Tjenere!

Hamlet.

Nei Venner, som jeg Eders er. Farvel!

(Horatio, Bernardo og Marcellus gaar.)

Min Faders Aand i Harnisk. Der er Noget,
som ei er rigtigt fat; jeg aner Svig.

Gid det var Nat! til den Tid stille, Sjæl!

Misgjerninger vil jo for Lyset frem,
om hele Jorden end bedækket dem.

(gaaer.)

Tredie Scene.

Et Værelse i Polonius' Hus.

(Laertes og Ophelia komme ind.)

Laertes.

Mit Gods er bragt ombord. Farvel, min Søster,
og naar der gives Bør og Leilighed,
sov den ei bort, men lad mig høre fra dig.

Ophelia.

Og tvivler du derom?

Laertes.

Nu om Prinds Hamlet

med samt hans Elskovstant; betragt det som
en Artighed, et Spil af Blodets Luner,
en Martsviol i Baarnaturens Ungdom,
tiblig, men ikke varig, sød, ei stadig,
en Duft og Nydelse for et Minut,
ei meer.

Ophelia.

Ei meer?

Laertes.

Betragt det ei som andet.

Naturen, mens den voger, groer ei blot
til Kjøb og Ven; mens dette Tempel voger,
udvides Sjælens indre Tjeneste.
Maaskee han nu dig elsker, og endnu
besudler ingen Urenhed og Svig
hans gode Villie; men du har at frygte,
at i Betragtning af hans høie Rang
tilhører ei hans Villie ham selv;
thi han er selv afhængig af sin Byrd;
han kan ei vælge sig, hvad bedst ham huer,
som ringe Folk; thi paa hans Balg berøer
det hele Riges Sikkerhed og Belskær,
og derfor er hans Balg begrændset af
det Regems Bisald, han er Hoved for.
Hvis han nu siger, at han elsker dig,
saa tør din Klogskab troe derpaa, saavidt
som han i sin særegne Stand og Stilling
kan sande det i Daad; det kan han kun,
naar hele Danmark giver ham sit Minde.
Betænk nu, hvad din Vre kunde lide,
hvis du trostydlig lytted til hans Sange
og misted Hjertet, eller aabned for
hans vilde Lidenstabs din kyske Stat.
Bogt dig for det, Ophelia, kjære Søster;
hold dig i Kjærlighedens Kamp bag Rækken,
studfri og tryk for farlig Attraas Pile.
Den mest varsomme Mø er ødsel nok,
om kun for Maanen hun sin Skjønhed blotter.
Ei Dyden selv gaaer fri for Klaffertand;
for ofte dræber Ormen Vaarens Børn,

alt førend deres Knopper aabne sig.
 I Ungdomstidens klare Morgendug
 er giftig Røst mest farlig; vær da varsom.
 Frygten er det, som sikkest kan bevare;
 ungt Blod har i sig selv sin største Fare.

Ophelia.

Jeg skal bevare denne gode Værdom,
 som Vogter for mit Hjerte. Men, min Broder,
 gør ikke som ugudelige Hyrder,
 der viser os den trange Tornești,
 mens selv som ublu, frække Verdensbørn,
 de vandre Lystens blomsterstrøede Veie
 og glemme deres egne Raad.

Laertes.

Frygt ikke. —

Men Tiden iler; — see, der er min Fader.
 (Polonius kommer.)

Dobbelt Velsignelse er dobbelt Raade;
 Tilfældet smiler til end eet Farvel.

Polonius.

End her, min Søn? — Skamfærd, ombord, ombord!
 Medbøren fylder skulmende dit Seil;
 man venter paa dig. — Saa, — Gud signe dig!
 (lægger Haanden paa hans Hoved.)

og indpræg disse faa Formaninger
 i din Grindring. Giv ei Tanke Tunge
 og aldrig en umoden Tanke Handling.
 Vær vennekæl, men aldrig Hvermands Ven;
 de Venner, som du har, hvis Valg er prøvet,
 skal du med Jernbaand fæste til din Sjæl;
 men lad din Haand ei sløves ved at rækkes
 hver nysudruget, fjerløs Kammerat;

frygt for at yppe Strid; men har du den,
 saa før den, saa din Tjende frygter dig.
 Laan hver dit Øre, men kun Saa din Røst;
 hør hver Mand's Mening, spar dog paa din Dom.
 Klæd dig saa kostbart, som din Pung har Raad til,
 men ikke prunkende; rigt, ikke broget;
 thi Klædningen er tidt et Tegn paa Manden,
 og Folk af Rang og fornem Stand i Frankrig
 har just heri en sin og udsøgt Smag.
 Tag ei paa Borg, og laan ei heller ud;
 thi Laanet tidt gaaer tabt og Bennen med;
 og borge fløyer Sparksomhedens Egg.
 Gæt frem for Alt: vær sanddru mod dig selv;
 da følger det saa vist som Nat paa Dag,
 du kan ei være falsk mod nogen Mand.
 Farvel, lad min Betsignelse befæste
 og modne dette hos dig.

Laertes.

Edle Herr,

med Grefrygt jeg siger Jer Farvel.

Polonius.

Gaa, Tiden kalder dig; dit Følge venter.

Laertes.

Farvel, Ophelia, kom vel ihu,
 hvad jeg har sagt dig.

Ophelia.

Det er indeluffet
 i min Grindring, og du selv har Nøglen.

Laertes.

Farvel.

(gaaer.)

Polonius.

Hvad har han sagt, Ophelia?

Ophelia.

Det var med Hensyn til Prinds Hamlet, Herre.

Polonius.

Sandhed, vel betænkt; man har fortalt mig,

at han i disse Dage meget ofte

har talt i Løndom med dig, og du selv

har saare frit og gavmildt laant ham Øre.

Hvis det er saa, — som det er forebragt mig

for at advare mig, — saa maa jeg sige,

at du forstaaer dig ikke selv saa klart,

som det min Datter og din Ære sommer.

Hvor staaer det til imellem Jer? sig Sandhed.

Ophelia.

Han har i denne Tid mig givet mange

Beviser paa sin Omhed, Herre.

Polonius.

Omhed!

Du taler som et staffels Pigebarn,

ukjendt med slige Farer. Troer du da

paa hans Beviser, som du kalder dem?

Ophelia.

Jeg veed ei ret, hvad jeg skal troe; min Herre.

Polonius.

Det skal jeg sige dig; tro, at du er

et Barn, der tager disse hans Beviser

for gode Varer, stjøndt de ei er ægte.

Bevis lidt meer Forsigtighed, hvis ikke, —

for ei at jage rent ihjel og pine

det staffels Ord, — saa vil du faae Bevis for,

du er en Taabe.

Ophelia.

Han har talt til mig

om Kjærlighed paa ædel Riddervis.

Polonius.

Paa Riddervis, ja vist! bliv ved, bliv ved.

Ophelia.

Og han bekræftede sit Ord, min Herre,
med hver en Ed, der hellig er i Himlen.

Polonius.

Ja! Snarer til at fange Snepper med.

Naar Blodet brænder, lægger Sjælen ødselt
paa Tungen Ed og Løfte, — Blus, min Datter,

der lyse meer end varme, og som slukkes
i selve Løftets Stund, imens de tændes;

tag ikke dem for Ild. Vær mere sparsom
herefter med at stjænke Jomfrumøde;

sæt Prisen for dit Selskab høiere

end, at du kommer paa hvert Kald. — Prinds Hamlet,

om ham skal du kun troe, at han er ung,

at han har større Spillerum, end dig

tilstedes kan. Kort sagt, Ophelia,

tro ei hans Eder; det er Koblere,

ei af den Farve, deres Klædning viser;

men Talsmænd kun for høist urene Bønner,

der klinge fromme, rene Løfter lig,

for at bedaaere desto bedre. Kort,

du maa fra denne Dag af, rent ud sagt,

ei spille noget ledigt Dieblif

til Møder og Samtaler med ung Hamlet;

mærk det, det er min Villie; kom nu med.

Ophelia.

Min æble Herre, jeg skal lyde Jer.

(de gaar.)

Fjerde Scene.

Skandsen.

(Hamlet, Horatio og Marcellus komme ind.)

Hamlet.

Luften er skarp; det er en bitter Kulde.

Horatio.

Det er en bidende og iskold Lust.

Hamlet.

Hvad er nu Klossen?

Horatio.

Den er henved Tolv.

Marcellus.

Nei, den er slaaet.

Horatio.

Jeg har ikke hørt det;

saa nærmer Tiden sig, da Aanden pleied
at gaae sin Gang.

(Trompetklang og Kanonstød udenfor.)

Prinds, hvad betyder dette!

Hamlet.

At Kongen holder Svirelag inat
og tager sig en Rus, og raver ør,
den pralende, opstudte Padderhat;
og for hvert Drag, han styller ned af Rhinskvin,
udstryder Pautens og Trompetens Klang,
hvor drabelig han drak.

Horatio.

Er dette Skik?

Hamlet.

Det er det, ja; men — efter mit Begreb,
skjøndt jeg er indfødt og opfostreret i den, —
en Skik, som det er større Roes at bryde

end lyde! — denne hovedsvimle Driften
 gjør os i Øst og Vest til Spot og Skam
 for andre Folk; vi kaldes Drukkenbolte,
 man haaner os med Dgenavn af Svin;
 og sandelig det stjæler Marv og Kjerne
 fra vore herligste Bedristers Ry.

Saa kan det ofte hændes Enkeltmand,
 at naar et Modermærke stjemmer ham
 fra Fødselen, (hvori han er ustyldig;
 Naturen vælger ikke selv sit Udspring,) —
 eller et Overmaal af Blodets Drift,
 der bryder tidt Fornuftens Skranker ned,
 eller en Bane, som for stærkt anstøder
 mod gode Sæders Form, — en saadan Mand,
 der har, som sagt, en enkelt Lydes Præg,
 Naturens eller brede Stjerners Medgift, —
 om end hans Dyb var ellers engleren,
 saa rig og stor som Menneſter kan naae,
 den smittes dog ved den almene Dadel
 af denne ene Feil; et Gran af Ondt
 fordærver tidt den hele, ædle Masse
 til Lighed med sig selv.

(Gjenfærdet kommer ind.)

Horatio.

See, Prinds, der er det!

Hamlet.

Engle og Naadens Sendebud, bevar os! —
 Er du en salig Aand, et Helvedspogels,
 med Duft fra Himlen eller Afgrundsdunster,
 er ond din Hensigt, eller er den kjærlig, —
 din Skikkelse indbyder til at spørge,
 og jeg vil tale til dig. Jeg vil falde

dig Hamlet, Fyrste, Fader, Dannerkonge!
 O, svar mig! lad mig ei forgaae i Blindhed!
 men sig mig, hvorfor dine hellige,
 strinlagte Ben har brudt Borglagenet?
 hvorfor din Grav, hvori vi saae dig lagt
 til Fred og Hvile ned, har atter aabnet
 de svare Marmortjæber for at sende
 dig op igjen? sig, hvad betyder det,
 at du, en Dødning, klædt i Staal og Plade
 saaledes gaaer igjen i Maanens Stjær,
 gjør Natten ræddelig, og bringer os,
 Naturens Gjæffe, til i Gru og Rædsel
 at gjennemrystes i vort Jnderste
 ved Tanter, som vor Sjæl kan ikke rumme?
 Hvad vil det sige? tal! hvad skal vi gjøre?
 (Gjensærdet vinker ad Hamlet.)

Horatio.

Det vinker Jer, at I skal følge det,
 som om det havde Noget at betroe Jer
 i Enrum.

Marcellus.

See, med hvilken venlig Lade
 det vinker Jer til et affides Sted!
 men gaa dog ikke med!

Horatio.

Nei ingenlunde!

Hamlet.

Det vil ei tale; saa vil jeg gaae med.

Horatio.

Nei, gjør det ei!

Hamlet.

Hvad er der vel at frygte?

mit Liv er mig ei værd en Knappenaal;
 min Sjæl, — hvad Skade kan det gjøre den,
 der er uddødelig, som det er selv? —
 Det vinker mig igjen. — Jeg følger det.

Horatio.

Om det nu loffed Jer til Strømmen, Herre,
 eller til Fjeldets rædselsfulde Lind,
 som luder over Havet ved sin Fod,
 og viste der et andet Rædselsaasyn,
 der kunde tage Magten fra Fornuften
 og drive Jer til Banvid? tænk paa det.
 Selv Stedet kan jo uden anden Grund
 fremkalde vilde Griller i hver Hjerne,
 naar man seer ned til Havet mange Favn
 og hører Bølgens Brøl der nedenfor.

Hamlet.

Det vinker atter; — gaa, jeg følger dig!

Marcellus.

Gaa iffe, Herre!

Hamlet.

Bort med Eders Hænder!

Horatio.

Lyd os og bliv!

Hamlet.

Min Skjæbne kalder høit,

og gjør hver liden Aare i mit Legem
 saa fast som Løvens Sener i Nemea.

(Gjenfærdet vinker.)

Det vinker mig igjen. — Slip mig, I Herrer!

(river sig løs.)

Bed Gud! jeg gjør til Gjenfærd, hvem mig standser. —
 Bort, siger jeg! — gaa, jeg vil følge dig.

(Gjenfærdet og Hamlet gaar.)

Horatio.

Det Blændværk driver ham fra Vid og Sands.

Marcellus.

Lad os gaae med; vi bør ei lyde ham.

Horatio.

Ja følg ham. — Hvad skal dette blive til?

Marcellus.

I Danmarks Rige er der Noget raadent.

Horatio.

Gud raade Bod derpaa.

Marcellus.

Ja; kom gaa med ham!

(de gaae.)

Femte Scene.

En affides Del af Skandsen.

(Gjenfærdet og Hamlet komme ind.)

Hamlet.

Hvor fører du mig hen? — Jeg gaaer ei længer.

Gjenfærdet.

Hør mig!

Hamlet.

Det vil jeg.

Gjenfærdet.

Det er snart min Time,

da jeg til marterfulde Svovelslammer
maa overgive mig.

Hamlet.

Af, arme Sjæl!

Gjenfærdet.

Beflag mig ei, men laan alvorligt Dre
til, hvad jeg vil forkynde.

Hamlet.

Tal, det er

min Pligt at høre.

Gjenfærdet.

Og, naar du har hørt,

at hævne.

Hamlet.

Hvad?

Gjenfærdet.

Jeg er din Faders Aand,
 dømt til en Tid at gaae igjen om Matten
 og til at smægte Dagen hen i Luer,
 indtil min Synd, i Kjødets Dage øvet,
 er brændt og rensset ud. — Var det mig ikke
 forment at røbe dig mit Fængsels Lødom,
 jeg kunde give dig en Aabenbaring,
 hvis mindste Ord vel skulde gjennemføre
 din Sjæl, og isne brat dit unge Blod,
 saa dine Dine sprang af deres Kredse
 som Stjerneflugt, og dine tætte Lokker
 adskiltes, og hver enkelt Haar stod opreist
 som Børster paa det brede Pindspins Krop.
 Men Evighedens Gru er ei for Dren
 af Kjød og Blod. — Hør, Hamlet, hør, o hør! —
 Hvis du har elsket nogentid din Fader, —

Hamlet.

O Gud!

Gjenfærdet.

Saa hævn hans unaturlige,
 grusomme Mord.

Hamlet.

Mord?

Gjenfærdet.

Mord er altid grumt;

men dette dog især grumt, rædsomt, uhorrt.

Hamlet.

Nævn det ihast, at med saa snar en Flugt
som Andagts Binger eller Elstovs Tanker
jeg til min Hævn kan fare.

Gjenfærdet.

Billig er du;

og mere dorst du var end feden Ukrudt,
der raadner døsigst hen paa Lethes Bred,
hvis det ei ægged dig. Nu, Hamlet, hør!
der gaaer det Rygte, mens jeg sov i Haven,
en Slange stak mig; hele Danmarks Dre
er ved det falske Budskab om min Død
bedraget lumst; men vid, du gjæve Svend:
den Drm, der stak din Faders Hjerte, bærer
hans Krone nu.

Hamlet.

O, du min Spaadomsaand!
min Faders Broder!

Gjenfærdet.

Ja, Blodstjænderen,

det bryndesulde Dyr; med Biddets Trolddom
og med Forsørgergaver, — o fordømt
det Vid, de Gaver, der kan saa forloffe, —
vandt han til stjændig Lyst min Dronnings Billie,
som syntes saa blufærdig ren. O Hamlet,
hvor dybt var ikke dette Fald! fra mig,
hvis Kjærlighed til hende var saa høi,
at den gif Haand i Haand med Trostabsløftet,
jeg svor ved Alteret; — og synke ned

til flig en Usling, i Naturens Gaver
 en Stodder imod mig!
 Men som den rene Dyb kan aldrig roffes,
 om Lasten end i Himmelskabning beiled,
 saa vil Letfærdigheden, om den slutter
 i Havn en Lysets Engel, føle Lede
 selv i en himmelsk Seng og tye til Udsler.
 Men tys! jeg troer, jeg sporer Morgenluft;
 kort maa jeg være. Mens jeg sov i Haven,
 som altid var min Skif hver Eftermiddag,
 stjal sig min Broder paa min trygge Ro
 med Bulmeurtens Helbedsfast i Flasken,
 og i mit Dres Gange heldte han
 Spedalskhedsgiften, der saa fjendtligt virker
 paa Menneskenes Blod, at brat som Kvægsølv
 den gennemfarer hver naturlig Ve
 i Legemet, og ved dens bratte Virkning
 det tynde, sunde Blod maa løbe sammen
 og størkne, som naar Edike man drypper
 i Mælk; saa gif det mit; slug satte sig
 en Bark af Udslet som paa Lazarus
 med æfel Skorpe paa mit fævre Legem.
 Saa blev jeg ved en Broders Haand isøvn
 med eet berøvet Krone, Dronning, Liv,
 i mine Synders fulde Flor afmeiet,
 foruden Skriftemaal og Sakrament,
 foruden opgjort Regning kaldt til Regnskab
 med alle mine Synder paa mit Hoved.
 O Rædsel! Rædsel over alle Rædsler!
 er du et Menneske, saa taal det ikke!
 lad Danmarks kongelige Seng ei være

Utugtens og den frække Blodstams Leie.
 Men, hvordan end du driver denne Sag,
 plet ei dit Hjerte med at lægge Raad
 imod din Moder. Overlad du hende
 til Himlen og til Tornene, der sidde
 i hendes Varm og stikke der og nage.
 Farvel! Lysormen varslers Morgengry;
 dens kolde Lue har begyndt at blegne.
 Farvel, Farvel! Hamlet, kom mig ihu!

(forsvinder.)

Hamlet.

O, Himlens Hær! o Jord! — Hvad mere? Skal jeg
 paakalde Helved med? — Fy! — Hold, mit Hjerte!
 I, mine Sener, ældes ikke brat,
 men bær mig opreist! — Komme dig ihu?
 Du arme Mand, ja mens Grindring boer
 i denne svimle Klode! — Komme dig
 ihu? Ja paa mit Mindes Tavle vil jeg
 udslette hvert et daarligt Hverdagsminde,
 hvert Visdomsord af Bøger, hvert et Billede,
 hvert Fortidsindtryk, som Opmærksomhed
 og Ungdom præged der, og kun dit Bud
 skal i min Hjernes Bog alene leve,
 ublandt med alt Smaaligt. Ja, ved Gud! —
 o Kvinde! du fordærvelige Kvinde! —
 O Riding, smilende, fordømte Riding! —
 Min Tavle, — det er bedst jeg skriver op,
 at Nogen smile kan, og altid smile
 og være dog en Riding. — I detmindste
 i Danmark veed jeg, det gaaer an. — See saa!
 der staaer I, Farbroer! — Nu mit Løfensord;
 det er „Farvel, Farvel! kom mig ihu!“ —
 Det har jeg svoret paa.

Horatio (udenfor.)

Prinds Hamlet! Prinds!

Marcellus (udenfor.)

Prinds Hamlet!

Horatio (udenfor.)

Gud i Himlen, frels ham!

Marcellus (udenfor.)

Amen!

Horatio (udenfor.)

Hei, Holla, Prinds!

Hamlet.

Hei, her, Holla, min Gut!

kom Fugl! kom, kom!

(Horatio og Marcellus komme ind.)

Marcellus.

Hvorledes gaar det, Herre?

Horatio.

Sig, ædle Herre, hvad er hændet Jer?

Hamlet.

Bidunderligt!

Horatio.

Tal, ædle Herre!

Hamlet.

Nei,

I røbe det.

Horatio.

Bed Himlen, nei, min Prinds!

Marcellus.

Sig heller ikke.

Hamlet.

Ja, hvad mener I?

Kan menneskelig Tanke tænke sligt? —

Men vil I tie?

Horatio og Marcellus.

Ja ved Himlen, Herre!

Hamlet.

Der gives ei en Skuf i Danmarks Rige,
undtagen at han er en Erkenbding.

Horatio.

Det gjøres ei behov, at Gjenfærd komme
fra Graven for at melde det, min Herre.

Hamlet.

Ja rigtigt! I har Ret! og derfor troer jeg,
at rettest uden fler Omstændigheder
vi skilles med et Haandtryk, hver til sit.

I, hvorhen Eders Id og Attraa kalder, —
thi Hvermand har jo dog sin Id og Attraa,
hvordan den er, — og for min ringe Del,
seer I, jeg agter at gaae hen og bede.

Horatio.

Det er kun vild og svimmel Tale, Herre.

Hamlet.

Det gjør mig ondt, I vredes over den:
ja, meget ondt.

Horatio.

Der er ei Grund til Brede.

Hamlet.

Jo ved Sanctt Patrick! jo der er, Horatio!
stor Grund! — Hvad Synet angaaer, som I saae,
det er en ærlig Mand; det kan I troe mig;
men Eders Lykt at vide, hvad der er
imellem os, tving den, saa godt I kan;
og, Venner, nu, saasandt som I er Venner

og Skolekammerater, Baabenbrødre,
opfyld en ringe Bøn.

Horatio.

Ja, Herre, hvilken?

Hamlet.

Tal aldrig om, hvad I har seet inat.

Horatio og Marcellus.

Det vil vi aldrig, Herre.

Hamlet.

Sværg derpaa.

Horatio.

Jeg vil ei, paa min Ære!

Marcellus.

Paa min Ære,

ei heller jeg.

Hamlet.

Sværg paa mit Sværd.

Marcellus.

Min Prinds,

vi har jo svoret alt derpaa.

Hamlet.

For Alvor,

sværg paa mit Sværd for Alvor.

Gjensfærdet (under Jorden.)

Sværg!

Hamlet.

Ha Gut!

er det din Mening? er du der, min Trofast?

Nu, — hører I den Karl i Kjelderens?

Samtykker i at sværge.

Horatio.

Nævn os Eden.

Hamlet.

At aldrig I fortæller, hvad I saae.

Sværg paa mit Sværd.

Gjenfærdet (nedenunder.)

Sværg!

Hamlet.

Hvad? *Hic et ubique?*

Vel, lad os stifte Plads. — Kom hid, I Herrer,

og lægger atter Haanden paa mit Sværd:

at I vil aldrig nævne, hvad I hørte,

sværg dette paa mit Sværd.

Gjenfærdet (nedenunder.)

Sværg paa hans Sværd!

Hamlet.

Vel sagt, du gamle Muldvarp! roder du

saarap i Jorden? slinke Skandsegraver!

Stift Plads endnu engang, I kjære Venner.

Horatio.

O, Dag og Nat! hvor sært og usædvanligt!

Hamlet.

Saa hils det som en usædvanlig Gæst.

Der gives meer i Himlen og paa Jorden

end Ederes Visdom drømmer om, Horatio. —

Men kom, og her som før sværg, at I aldrig,

saar sandt Gud hjælpe Jer, hvor sær og sælsom

min Udfærd monne være, — som maastee

jeg vil herefter finde det fornødent

at tage mig en Daaremasse paa, —

at naar I seer mig saadan, vil I aldrig

med Armene saaledes overførs,

med denne Hovedbrysten eller med

en dunkel Uttring, som: „Ja, ja, vi veed nok;“ —

„vi kunde, hvis vi vilde,“ — eller: „hvis
vi havde lyst at tale,“ — „der er dem, som,
ifald de turde,“ — eller andet sligt
tvetydigt Bink antyde, der er Noget,
J veed om mig; spørg, at J vil det ei,
såasandt Gud hjælpe Jer i Nødens Stund.

Gjenfærdet (nedenunder.)

Swærg!

Hamlet.

Stille, stille! hvileløse Mand!

Nu, mine Herrer, hjerteligt Farvel!
og hvad en fattig Mand, som Hamlet er,
kan vise Jer af Venstab og af Huldstab,
skal, om Gud vil, ei mangle; lad os gaae;
jeg beder, stedsse Fingeren paa Læben!
Tiden er nu af Led. — O hvilken Nød,
at jeg just til at rette den blev fød!
Kom, mine Benner, lad os følges ad!

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

Et Bærelse i Polonius's Hus.

(Polonius og Reynaldo komme ind.)

Polonius.

Reynaldo, giv Laertes disse Penge
og disse Bæxler.

Reynaldo.

Ja, min ædle Herre.

Polonius.

J vilde handle saare klogt, Reynaldo,
om J, før J besøgte ham, udforsked
hans Levevis.

Reynaldo.

Det var min Hensigt, Herre.

Polonius.

Godt sagt, i Sandhed, meget godt! See nu,
spørg først: „hvem er nu i Paris af Danste?
af hvilken Stand og Aaar? hvor søge de?
hvem omgaaes de? paa hvilken Fod?“ — naar J
ved disse fine Omstøb seer, de kjende
min Søn, saa ryk lidt nærmere med Spørgsmaal,
og gaa lidt meer til Sagen. Lad, som om
J har en Smule Kjendskab til ham: saadan:
„Hans Fader kjender jeg, hans Venner ogsaa
og ham tildels;“ forstaaer J mig, Reynaldo?

Reynaldo.

Ja, Herre, saare vel.

Polonius.

„Og ham tildels,“ —

men J kan sœie til; „just ikke nøie;
men er det ham, jeg mener, er han vild,
og slem til dit og dat;“ — paadigt ham saa
hvad selv J vil; forstaaer sig, intet Slet,
som kan vanære ham; vogt Jer for det;
men slige kaade, gale Streger, seer J,
som Hvermand veed sædvanligt gaaer i Følge
med Ungdom og med Frihed.

Reynaldo.

Saa som Spil?

Polonius.

Ja, Svir og Slagsmaal, Banden, Klammeri,
Løssagtighed, saavidt kan I jo gaae.

Reynaldo.

Men Herre, det var at vancere ham.

Polonius.

O, nei, naar I bagtaler ham med Maade!

I skal ei bringe ham i Folkemunde,
som om han var forfalden; det er ikke
min Mening; men berør hans Feil saa fint,
at de seer ud som Stænk af Ungdomsfrihed,
som Glimt og Udbrud af et fyrigt Sind,
en Bildhed og Ustyrlighed i Blodet,
som hver er udsat for.

Reynaldo.

Men, bedste Herre, —

Polonius.

Hvorfor I skulde gjøre saa?

Reynaldo.

Ja, Herre;

Det vil jeg gjerne vide.

Polonius.

Oh, ja vist!

saa hør min Plan; jeg troer, det Fik er ægte:
naar I min Søn tillægger disse Smaafeil,
som naar et Arbeid fik en lille Plet
ved Udarbeidelsen, — giv Algt, — saa vil
den, som I taler med og fritter hos,
hvis han har seet den unge Mand, I nævner,
i disse foransjorte Lyder styldig,

saaledes sikkert tage Traaden fat:

„Min Ven“, — „min Herre“, — eller „ædle Herre“, —
som Mandens eller Landets Udtryksmaade
og Titelbrug nu er.

Reynaldo.

Vel, Eders Naade.

Polonius.

Og derpaa gjør han dette da, — saa gjør han, —
hvad vilde jeg nu sige, — ved vor Frue!
jeg vilde sige Noget; — Ei, hvor slap jeg?

Reynaldo.

Ved „tage Traaden fat; min Ven, — min Herre, —
min ædle Herre!“

Polonius.

Tage Traaden fat!

Sa vift; han tager Traaden fat saaledes:

„Jeg kjender Herren rigtig nok; jeg saae ham
igaar, — iforgaars, — eller naar det var, —
med den og den; og som I nylig sagde,
der spillede han; der havde han en Rus,
der yppede han Riv ved Boltspil,“ — eller, —
„jeg saae, han gif til et berøgtet Hus,“ —
videlicet et Somfruhus, — med mere.

Seer I; med denne Løgn til Mading fanger
I Sandheds Karpe. Saadan komme vi,
som er begavede med Kløgt og Finhed,
ved snilde Vendinger og fine Krigspuds
just ad en Omvei paa den rette Wei.

Saaledes skal I efter mine Binf
og min Anvisning gjøre med min Søn.
I har dog vel forstaaet mig?

Reynaldo.

Ja, Herre.

Polonius.

Farvel, Gud være med Jer!

Reynaldo.

Edle Herre, —

Polonius.

See selv hans Levevis og Baner efter.

Reynaldo.

Det skal jeg, Eders Naade.

Polonius.

Faa ham til

at dyrke sin Musik.

Reynaldo.

Vel, ædle Herre.

(gaaer.)

Polonius.

Farvel! —

(Ophelia kommer ind.)

Ophelia! hvad er paasærde?

Ophelia.

At, Herre, Herre, hvor jeg blev forfærdet!

Polonius.

Hvoroover da, i Herrens Navn?

Ophelia.

O, Herre!

1
just som jeg sad og spæde paa mit Kammer,
da kom Prinds Hamlet, — med oprevent Bams
og uden Hat; hans Strømper smudsige
hang ned til Anklen uden Strømpebaand, —
hvid som hans Vintoi; Knæerne slog sammen,
og med et Blik saa fuldt af Bæe og Baande,

som om han nys var sluppen ud af Helved
for at forkynde Ræbfler, stod han for mig.

Polonius.

Forrykt af Kjærlighed til dig?

Ophelia.

O, Herre,
jeg veed det ikke; men jeg frygter for det.

Polonius.

Hvad sagde han?

Ophelia.

Han tog mig ved mit Haandled,
og holdt mig fast; saa traadte han tilbage
saa langt som Længden af hans Arm, og med
den anden Haand saaledes over Panden,
henfaldt han i Betragtning af mit Ansigt,
som om det var hans Agt at male det.
Saaledes stod han længe. Men tilsidst
han rysted let min Arm, mens han bevægede
sit Hoved saadan op og ned tre Gange,
og drog et Suk saa dybt og kummerfuldt,
som om hans Legem skulde sprænges sønder
og Livet endes. Derpaa slap han mig,
og med sit Hoved over Skuldren vendt
det lod, som han fandt Veien uden Dine;
thi uden deres Hjælp kom han til Døren
og fæstede deres Lys paa mig bestandigt.

Polonius.

Kom, gaa med mig; jeg gaaer og søger Kongen.

Det er det ægte Elfskabs Sværmeri,
hvis vilde Kraft selv ødelægger sig
og leder Villien til fortvivlet Idræt
saa tidt som nogen Lidenstabs i Verden,

der plager vor Natur. — Det gjør mig ondt, —
Hør! har du nylig sagt ham haarde Ord?

Ophelia.

Nei, ædle Herre; men, som I befalede,
afviste jeg hans Skrivelses og nægtede
ham Afgang til mig.

Polonius.

Det har gjort ham gal.

Det gjør mig ondt, at jeg har ei bedømt ham
med mere Skaansomhed; jeg frygtede for,
han fjased kun og vilde krænke dig.
Skam saa min Mistro. Ja, ved Gud, vi Gamle
har nok saa fuldt den Feil at gaae for vidt
i vore Meninger, som unge Folk
sædvanligt mangle Sindigheden. Kom,
gaa med til Kongen; han maa vide dette.
Det volder mere Sorg at dølge Sagen
end Had, om Kjærligheden kom for Dagen.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Sal i Slottet.

(Kongen og Dronningen komme ind med Rosenkrands, Gyldenstjerne
og Følge.)

Kongen.

Velkommen, Rosenkrands og Gyldenstjerne!
Foruden, at vi længtes efter Jer,
drev Trang til Eders Hjælp os til saa hastigt
at kalde Jer. I har vel hørt om Hamlets
Forvandling; saadan kalder jeg det, naar
hans ydre som hans indre Menneske
ei ligner, hvad det var. Jeg kan ei ane,

hvad andet end hans Faders Død det er,
 der har saa ganske bragt ham fra sig selv.
 Jeg beder da Jer To, som er opdragne
 med ham fra Barndoms Aar og staae ham nær
 i Ungdom og i Sind, at stjænke os
 en kort Tid Eders Ophold ved vort Hof
 og saa ved Eders Omgang drage ham
 igjen til Livets Glæder og udforske,
 saavidt som I ved Leilighed kan finde,
 om Noget, os ukjendt, gaaer ham til Hjerte,
 som vi kan raade Bod paa, naar vi veed det.

Dronningen.

Tidt har han talt om Eder, ædle Herrer,
 og visfelig der lever ei to Mænd,
 han hænger mere ved. Hvis I vil venligt
 os vise denne Gunst og Villighed
 at offere for en Stund os Eders Tid
 til Bistand og til Fremme for vort Haab,
 skal Eders Ophold lønnes med en Tak,
 der sømmer sig for en erkjendtlig Konge.

Rosenkrands.

Det tilkom Eders Majestæter heller
 i Kraft af Eders Hertermagt at yttre
 som en Befaling Eders høie Villie
 end som en Bøn.

Gyldenstjerne.

Men vi adlyde begge,
 og lægge freidigt her vor Tjeneste
 for Eders Fødder, hvadsomhelst I byde.

Kongen.

Tak, Rosenkrands og kjære Gyldenstjerne!

Dronningen.

Taf, Gyldenstjerne, kjære Rosenfrands!
saa beder jeg, at I vil strax besøge
min Søn, som er, af, helt ufsjendelig.

(til En af Følget.)

Gaa med, før disse Herrer ind til Hamlet.

Gyldenstjerne.

Gud lade vor Nærværelse og Omgang
ham bringe Hjælp og Glæde.

Dronningen.

Dertil Amen!

(Rosenfrands og Gyldenstjerne gaae med En af Følget.)

(Polonius kommer.)

Polonius.

De Bud, der gik til Korrig, Eders Naade,
er vendte lykkelig tilbage.

Kongen.

Altid

har du jo været Fader til godt Nyt.

Polonius.

Har jeg, min Herre? tro mig, høie Konge,
min Trostabspligt jeg agter som min Sjæl;
Gud høre begge til, den første Kongen.
Nu troer jeg, (eller ogsaa kan min Hjerne
ei længer følge Kløgtens Spor saa sikkert,
som den har pleiet før,) at jeg har fundet
den rette Grund til Hamlets Vanvid.

Kongen.

Tal da!

jeg længes efter at erfare det.

Polonius.

Hør først paa Sendebudene; min Nyhed
skal komme sidst som Lækkerbid ved Gildet.

Kongen.

Vis du dem Bre selv og før dem ind.

(Polonius gaaer.)

Han siger mig, min Gertrud, han har fundet
den rette Kilde til din Hamlets Sygdom.

Dronningen.

Jeg aner, at det er kun denne samme:
hans Faders Død og saa vort Hæstværtsbryllup.

(Polonius kommer ind med Voltimand og Cornelius.)

Kongen.

Vel, vi vil forstø ham. — Velkommen, Venner!
hvad melder os vor Broder, Norges Konge?

Voltimand.

Et venligt Svar paa Hilsener og Ønsker.
Paa vor Begjæring bød han flux at standse
sin Frændes Hverving, som han havde troet
var stilet mod Polakken; men han mærked
ved nærmere Betragtning, at det var
mod Eders Høihed; — saare harmfuld over,
at saa hans Sygdom, Alderdom og Svagheid
blev ført bag Lyset, sender han en Stævning
til Fortinbras, som lydig møder flux,
modtager Norges Konges strænge Dadel
og sværger saa sin Frænde til, ei mere
at løfte Herrestjold mod Eders Høiheid,
hvorpaa den gamle Konge, fuld af Glæde,
tilstaaer ham aarlig tvende tusind Kroner
samt Fuldmagt til at bruge mod Polakken
den Hær, han, som er sagt tilforn, har hvervet.

Derhos begjærer han, som her udvikles,
at I vil gunstig tilstaae denne Hær
at gaae med Fred igjennem Eders Rige
mod den Forpligtelse og Sikkerhed,
som her er skrevet op.

Kongen.

Det er os hjært,
og naar os No forundes, vil vi læse
og drøfte denne Sag og give Svar.
Nu Lat for Eders vel anvendte Møie!
hvil nu; iasten samles vi ved Gildet;
velkommen hjem!

(Cornelius og Voltimand gaae.)

Polonius.

Den Sag er vel tilende. —

Min Konge! høie Dronning! At forklare,
hvad Kongehøihed er, hvad Trosteb er,
hvi Dag er Dag, Nat Nat, og Tid er Tid,
var kun at spille Dag og Nat og Tid.
Da Korthed nu er Sindrighedens Sjæl,
Bidløstighed dens Krop og ydre Stads,
saa vil jeg være kort. — Vor Prinds er gal,
jeg siger gal; thi skal man definere
den sande Galenskab, hvad er den da
undtagen netop det at være gal?
lad det nu gaae.

Dronningen.

Til Sagen! mindre Kunst.

Polonius.

Seg spørger, at jeg bruger ingen Kunst. —
At han er gal, er sandt, og det er sandt,
at det er Skade, og, at det er sandt,

er Skade! — den Figur var løierlig; —
 men lad den fare; jeg er ikke kunstig.
 Indrømmet, han er gal, saa staaer tilbage
 at finde Grunden til en sli^g **effectus**,
 nei heller Grunden til en sli^g **defectus**;
 thi den **effectus defectivus** har
 sin Grund. Saaledes staaer det altsaa nu,
 og det er Sagens Stilling: Mærk nu vel:
 Jeg har en Datter, — har; thi hun er min, —
 der, som en from og lydig Datter, — mærk! —
 har flyet mig dette. Læg nu sammen! slut!

(læser.)

„Til den himmelske, og min Sjæls Afgud, den rigt-
 smykkede Ophelia.“

Det er et slet Udtryk, et lavt Udtryk; „rigtsmykkede“ er et
 lavt Udtryk; men I skal høre videre. — Saaledes lyder det:

„Til hendes deilige, hvide Barm digtedes disse“ o. s. v.

Dronningen.

Og dette kom fra Hamlet og til hende?

Polonius.

Tøv, høie Frue, jeg skal være tro.

(læser.)

„Tvivl om, at lyse Stjerner skinne,
 tvivl om, at Sol gaaer op og ned,
 tvivl om, at Sandheds Magt skal vinde;
 men tvivl ei om min Kjærlighed.“

„O, kjære Ophelia! jeg er ilde faren med disse Versfødder;
 jeg besidder ikke den Kunst at regne mine Suk ud i Stavelse-
 maal; men at jeg elsker dig allerhøiest, o du Allerelskeligste!
 det maa du troe.“

Din for evig, allertjæreste Gomsfru,
 saalænge denne Mastine hører ham til.
 Hamlet.“

Det har min Datter vist mig, som hun burde,
 og ydermere al hans ømme Veilen,
 hvordan den faldt paa Sted og Tid og Maade,
 har hun betroet mig.

Kongen.

Men hvordan modtog hun
 hans Veilen?

Polonius.

Hvad er Eders Tanker om mig?

Kongen.

J er en hæderlig og trofast Mand.

Polonius.

Det ønsker jeg at vise. Men hvad maatte
 J tænke om mig, hvis jeg havde seet
 den Elstovsglød i Brand, — og jeg maa tilstaae,
 saaledes saae jeg den alt, før min Datter
 fortalte mig derom, — hvad maatte J
 og hendes Majestæt, min Dronning, troe,
 ifald jeg havde spillet Skrivepult
 og Lommebog og seet igjennem Fingre
 hel døv og stum som ørkesløs Tilskuere
 ved denne Kjærlighed, — hvad maatte J
 vel troe? — Nei, jeg gif lige løs paa Sagen
 og talte til min unge Frøken saadan:
 „Hamlet er Brinds, er ei af dine Raar;
 det gaaer ei an!“ saa bød jeg hende strængt,
 at lukke Døren i før hans Besøg,
 afvise Sendebud og Elstovstegn;
 hvorpaa hun førte sig mit Raad til Nytte,
 og han, — kort sagt, — da han blev vist tilbage,
 faldt hen til Tungfind, saa til Haste, — derpaa
 til Søvnløshed, derefter i en Svaghed,

saa til Forryktthed, derpaa gradevis
til denne Galstak, som ham nu forvirrer,
og som vi alle sørge over.

Kongen.

Troer I,

at det er Grunden?

Dronningen.

Det er meget troligt.

Polonius.

Er nogen Tid det steet, — det gad jeg vide, —
at jeg har sagt med Visshed: „det er saa,“
naar det var anderledes?

Kongen.

Ei, det jeg veed.

Polonius.

(peger paa sit Hoved og sin Hals.)

Tag det fra den, hvis det er anderledes.
Hvis jeg kun saaer et Spor, saa vil jeg finde,
hvor Sandheden er gjemt, om end den gjemtes
i Jordens Midtpunkt.

Kongen.

Men hvorledes skal vi

saae mere Lys i denne Sag?

Polonius.

I veed,

han stundom gaaer samfulde fire Timer
i Galleriet her.

Dronningen.

Det gjør han, ja.

Polonius.

Naar dette steer, saa slipper jeg min Datter
ud til ham; I og jeg skal bag Tapetet

belure deres Møde; dersom ikke
han elsker hende, hvis han ikke derfor
har mistet Vid og Sands, saa gid jeg aldrig
maa være med i Rigets Raad, men føre
med Bondeskærren.

Kongen.

Vi vil prøve det.

(Hamlet kommer ind, læsende.)

Dronningen.

See, hvor den Stakkel sorgfuld gaaer og læser.

Polonius.

Jeg beder, gaa tilside begge, gaa!
jeg vil paa Stedet entre ham; — tillad mig!

(Kongen, Dronningen og Følget gaar.)

Hvorledes lever min ædle Prinds Hamlet?

Hamlet.

Godt, Gud være lovet!

Polonius.

Kjender I mig, naadige Herre!

Hamlet.

Overmaade godt; I er Fiskehandler.

Polonius.

Nei, Eders Raade, det er jeg ikke.

Hamlet.

Da vilde jeg ønske, I var saa ærlig en Mand.

Polonius.

Ærlig, Eders Raade?

Hamlet.

Saa, Herre! at være ærlig, saaledes som Verdens Gang
er, det er at være een udvalgt Mand blandt Titusind.

Polonius.

Det er meget sandt, Eders Raade.

Hamlet.

Thi, dersom Solen avler Orme i et Nadsel, naar Solen, som er en Guddom, kysker Nadsler, — har I en Datter?

Polonius.

Ja, naadige Herre!

Hamlet.

Lad hende ikke gaae i Solen. Frugtbarhed er en Belsignelse; men ikke paa den Maade, som Eders Datter kan blive frugtbar; — min gode Mand, tag Jer iagt.

Polonius.

Hvad mener I med det? (affædes) Altid er min Datter den Stræng han slaaer paa; — og dog kjendte han mig ikke i Førstningen; han sagde, jeg var Fiskehandler. Det er kommet vidt med ham, meget vidt! og sandt er det, i mine unge Dage led jeg forstrækkeligt af Kjærligheds Kval, — næsten ligesaameget som han nu; — jeg vil tale til ham igjen. — (høit.) Hvad er det, I læser, naadige Herre?

Hamlet.

Ord, Ord, Ord!

Polonius.

Hvad handler de om?

Hamlet.

Handel? mellem hvem?

Polonius.

Jeg mener, hvad Indholdet er af det, I læser, naadige Herre.

Hamlet.

Bagtalelse, Herre; thi den spydige Skjelm siger her, at gamle Mænd have graa Stjæg, at deres Ansigter ere rynkede, at deres Næse dryppe af Bernsten og Gummi som Blomme-træer, og at de har fuldt op af Mangel paa Forstand tillige-

med meget svage Hafer, og stændt jeg nu troer fuldt og fast paa det altsammen, Herre, saa finder jeg det dog ikke anstændigt at faae det saaledes paa Prent for sig; thi I vilde jo selv blive ligesaa gammel som jeg, gode Herre, hvis I kunde gaae baglænds som en Krebs.

Polonius (affides.)

Om det ogsaa er Galstak, er der dog Methode deri. (høit). Vil Eders Naade ikke gaae ind? her er noget lustigt.

Hamlet.

Ind i min Grav?

Polonius (affides.)

Der vilde I jo rigtignok blive fri for Lust. (affides.) Hvor indholdsrige hans Svar dog undertiden er. Det er et Held, som Galstaben ofte slipper til, og som Fornuft og sund Sands ikke saa heldig kunde bringe til Verden. Jeg vil forlade ham og strag tænke paa at bringe et Møde istand mellem ham og min Datter. — (høit) Naadigste Herre, nu vil jeg underdanigst tage Afsted fra Jer.

Hamlet.

I kan ingen Ting tage fra mig, Herre, som jeg mere villig giver Slip paa, undtagen mit Liv, undtagen mit Liv.

Polonius.

Farvel, Eders Naade!

Hamlet.

O de kjedsommelige gamle Narre!

(Rosentrands og Gyldensjerne komme ind.)

Polonius.

I kommer for at søge Brinds Hamlet; der er han.

Rosentrands.

Guds Fred, Herre!

(Polonius gaaer.)

Gyldenstjerne.

Min naadige Herre! —

Rosenkrands.

Min dyrebare Herre!

Hamlet.

Mine kjære Hjertensvenner! Hvor staaer det til, Gyldenstjerne? Ah, Rosenkrands! nu, mine Gutter, hvorledes har I det begge to?

Rosenkrands.

Som Jordens ubetydelige Børn.

Gyldenstjerne.

Vi har den Lykke, at vi ikke er overvættets lyffelige; vi er ikke Knappen i Fortunas Hat.

Hamlet.

Men dog heller ikke hendes Skofaaler?

Rosenkrands.

Heller ikke det, naadige Herre.

Hamlet.

Saa er I vel i Nærheden af hendes Belte, i Midtpunktet af hendes Gunst.

Gyldenstjerne.

Sandt nok! vi staae paa en fortrolig Fod med hende.

Hamlet.

Og nyder hendes hemmelige Gunstbevisninger? ja Fortuna er en letsærdig Tasse. Nu hvad nyt?

Rosenkrands.

Intet, Eders Naade, uden at Verden er bleven ærlig.

Hamlet.

Saa er Dommедag forhaanden. Men Eders Nyhed er ikke sand. Lad mig spørge Jer lidt nærmere ud. Hvad har I, kjære Venner, forsyndet Jer mod Fortuna, at hun har sendt Jer herhid i Fængsel?

Gyldenstjerne.

I Fængsel, naadige Herre?

Hamlet.

Ja, Danmark er et Fængsel.

Rosenkrands.

Saa er Verden ogsaa et Fængsel.

Hamlet.

Ja, et forsvarligt Fængsel, med mange Afslutter og Fangebure og Taarngjemmer, og Danmark er et af de værste.

Rosenkrands.

Af den Mening er vi ikke, Eders Naade.

Hamlet.

Nu, saa er det intet Fængsel for Jer; thi Intet er godt eller slet i sig selv; men det er Forestillingen, som gjør det dertil; for mig er det et Fængsel.

Rosenkrands.

Saa er det Eders Ergjerrighed, som gjør det dertil; det er for snevert for Eders Aand.

Hamlet.

O, Gud! jeg kunde være indeluffet i en Nøddestal og ansee mig for Konge over et grændseløst Rum, naar jeg kun ikke havde onde Drømme.

Gyldenstjerne.

Men disse Drømme komme i Virkeligheden af Ergjerrighed; thi den Ergjerriges sande Væsen er ikke andet end Skyggen af en Drøm.

Hamlet.

En Drøm er selv kun en Skygge.

Rosenkrands.

Ganste sandt, og jeg anseer Ergjerrighedens Væsen for saa let og luftigt, at det er kun Skyggen af en Skygge.

Hamlet.

Saa er vore Stoddere Legemer, og vore Monarker og vidtberømte Helte kun Stoddernes Skygger. Skal vi saa gaae til Høve? for jeg er paa min Vre ikke Mand for at følge en Tankegang.

Rosenkrands og Gyldenstjerne.

Vi ere til Eders Tjeneste.

Hamlet.

Nei lad det fare; jeg vil ikke stille Jer i Række med mit øvrige Tjenerskab; for, naar jeg skal tale som en ærlig Mand, har jeg et høist forfærdeligt Tjenerskab. Men, for at blive paa Venstabs slagne Landevei, hvad har I at gjøre i Helsingør?

Rosenkrands.

Vi vil besøge Jer, naadige Herre; anden Anledning har vi ikke.

Hamlet.

Jeg Stodder! jeg er endog fattig paa Tak; men jeg takker Jer; og sandelig, kjære Venner, min Tak er ikke en Halopenning værd. Blev der ikke sendt Bud efter Jer? er det Eders egen Tilskyndelse? er det et frivilligt Besøg? — Hør nu, vær ærlige imod mig; naa da, sig frem.

Gyldenstjerne.

Hvad skal vi sige, naadige Herre?

Hamlet.

Hvad I vil, naar det kun er Svar paa det, jeg spørger om. Der er sendt Bud efter Jer; og der er et Slags Tilstaaelse i Eders Mafyn, som Eders Ustyrlighed ikke er listig nok til at sætte Farve paa; jeg veed, at den gode Konge og Dronning har sendt Bud efter Jer.

Rosenkrands.

I hvilken Hensigt, Eders Naade?

Hamlet.

Det maa I oplyse mig om. Men lad mig besværges Jer ved vort Broderskabs Rettigheder, ved vor Ungdoms Enighed, ved vort evig bevarede Venskabsbaand, og ved alt hvad endnu helligere en bedre Taler kunde besværges Jer ved, sig mig ærligt og ligefrem: har man sendt Bud efter Jer eller ikke?

Rosenkrands (til Gyldenstjerne.)

Hvad siger I?

Hamlet (affides.)

Ha, nu har jeg seet, hvorledes det staaer. (høit). Er I mine Venner, saa dølgt Intet.

Gyldenstjerne.

Naadige Herre, man har sendt Bud efter os.

Hamlet.

Jeg vil sige Jer, hvorfor; naar jeg saaledes kommer Jer i Forløbet, befrier jeg Jer for at forraade Noget, og den Tausked, I skylder Kongen og Dronningen, skal ikke sælde een Fjer. Jeg har i den senere Tid, — jeg veed ikke, hvorfor, — mistet al min Munterhed, opgivet alle mine sædvanlige Dvælseser, og sandt at sige, mit Sind er blevet saa tungt, at denne skjønne Bygning, Jorden, forekommer mig som et øde Næs; denne herlige Thronhimmel, Luften, seer I, denne stolte Himmelens Befæstning, som hænger over vore Hoveder, dette majestætiske Loft indlagt med gyldne Flammer, nu ja, det forekommer mig ikke som andet end en forpestet Samling af Dunster. Hvilket Kunstværk er ikke Mennekest! hvor op-
høiet i Fornuft! hvor ubegrændset i Evner! hvor udtryksfuld og beundringsværdig i Stikkelse og Bevægelse! i Virksomhed lig en Engel! i Tanke lig en Gud! Verdens Smykke! Mønsterbilledet for alle Skabninger! — Og dog, — hvad er denne Kvintessents af Støv for mig? Jeg finder ikke Glæde

ved nogen Mand, — og heller ikke ved nogen Kvinde, kjøndt
 I synes at antyde det ved Eders Smil!

Rosenkrands.

Naadige Herre, der var ikke noget saadant i mine
 Tanter.

Hamlet.

Hvorfor lo I da, da jeg sagde, jeg finder ikke Glæde
 ved nogen Mand?

Rosenkrands.

Jeg tænkte paa, at, hvis I ingen Glæde finder ved
 nogen Mand, vil Skuespillerne kun finde en mager Bevært-
 ning hos Jer. Vi drog dem forbi paa Reisen, og de er
 paa Vej hertil for at tilbyde Jer deres Tjeneste.

Hamlet.

Den, som spiller Kongen, skal være velkommen; hans
 Majestæt skal faae Skat af mig; den dristige Ridder skal
 bruge sit Glarind og Stjold; Elsteren skal ikke sukke for
 Intet; den spøgefulde Mand skal spille sin Rolle ud i Fred;
 Narren skal faae dem til at lee, som have et kildent Mellem-
 gulv, og Damen skal sige frit, hvad hun har paa Hjerte,
 eller det rimfrie Vers skal halte ved det. — Hvad er det for
 Skuespillere?

Rosenkrands.

De samme, som pleiede at behage Jer saameget; Tra-
 goediespillerne fra Staden.

Hamlet.

Hvor kommer det, at de rejse omkring? deres faste Op-
 holdssted var jo bedre, baade med Hensyn til Berømmelse og
 Fordel.

Rosenkrands.

Jeg tænker, denne Afbrydelse er en Følge af de nye
 Forandringer.

Hamlet.

Staae de i samme Anseelse, som de nød, da jeg var i Staden? har de ligesaa godt Hus?

Rosenkrands.

Nei, det har de rigtignok ikke.

Hamlet.

Hvorledes gaaer det til? begynde de at blive aflægs?

Rosenkrands.

Nei, deres Bestræbelser holde samme Stridt som før. Men der er kommen en Ravnerebe af Børn, smaa Ravnunger, som strige høit ved Udgangen af Scenerne og faae grusomme Klap. Disse ere nu i Moden og udstjælde saaledes de almindelige Theatre, som de kalde dem, at mangen Mand, der bærer Naarde, er bange for en Gaasefjer og tør neppe komme derhen.

Hamlet.

Hvad? er det Børn? hvem underholder dem? hvorledes lønnes de? vil de ikke blive ved deres Kunst længer, end de har Syngestemme? Og naar de siden voxe op til almindelige Skuespillere, (som rimeligt er, naar deres Sager ikke staae paa bedre Fodder,) vil de da ikke sige, at deres Romedieskrivere gjør dem Skade ved at lade dem stjælde paa det, de selv skal blive i Fremtiden?

Rosenkrands.

J kan troe, der har været stort Staahei paa begge Sider, og Folket holder det ikke for Synd at ægge dem til Riv. En Tidlang var der slet Intet at fortjene ved et Stykke, naar ikke Forfatteren og Skuespilleren fik deres Modstandere i Haarene deri.

Hamlet.

Er det muligt?

Gyldenstjerne.

Sa der er brudt mange Hjerter.

Hamlet.

Løb Børnene af med Seiren?

Rosenkrands.

Sa, naadige Herre, og med Herkules og hans Byrde oveni kjøbet.

Hamlet.

Det er ikke saa meget underligt; thi min Farbroder er Konge af Danmark, og de som pleiede at rynke Næse ad ham, mens min Fader levede, give nu ti, tyve, halvtredsindstyve, ja hundrede Dukater for et lille Billede af ham. Guds Død! der stikker mere deri, end naturligt er, hvis Filosofien kunde udgranse det.

(Trompetklang udenfor.)

Gyldenstjerne.

Der er Skuespillerne.

Hamlet.

Mine Herrer, I er velkomne til Helsingør. Giv mig Eders Hænder. Nu da! til en Velkomst høre Ceremonier og Complimenter; lad mig tilfredsstille Jer paa denne Vis, at ikke min Dpførsel imod Skuespillerne, (som jeg kan sige Jer, maa tage sig godt ud,) skal see ud som en årtigere Modtagelse end Eders. I er velkomne; men min Farbroder-Fader og min Faster-Moder have taget feil.

Gyldenstjerne.

Hvori, min ædle Herre?

Horatio.

Jeg er kun gal ved Nord-Nord-Vest; naar Vinden er syblig, kan jeg kjende en Ro fra en Veirmølle.

(Polonius kommer.)

Polonius.

Guds Fred, ædle Herrer!

Hamlet.

Hør efter, Gyldestjerne, — og I med, — en Hører ved hvert Dre: det store Pattedarn, I der seer, er endnu ikke kommet ud af Svøbet.

Rosenkrands.

Det kan være, han er kommen anden Gang deri; man siger jo: gammel Mand er andengang Barn.

Hamlet.

Jeg spaaer, at han kommer for at fortælle om Skuespillerne. — (høit.) Ja det har I Ret i, Herre; i Mandags Morges; ja rigtig, da var det.

Polonius.

Naadige Herre, jeg kan melde Jer en Nyhed, —

Hamlet.

Naadige Herre, jeg kan melde Jer en Nyhed. Da Roscius var Skuespiller i Rom, —

Polonius.

Skuespillerne ere komne hertil, naadige Herre.

Hamlet.

Faldera la.

Polonius.

Paa min Tre, —

Hamlet.

„Hver Gjøgler paa sit Asen red,“ —

Polonius.

De bedste Skuespillere i Verden, det være sig i Tragedie, Romedie, Historie, Pastorale, Pastoralkomedie, Historico-pastorale, Tragihistorie, Tragikomisthistorisk Pastorale, udelelig Scene eller regellost Drama. Seneca kan ikke være dem for vægtig, eller Plautus for let. Baade i de strevne og de extemporerede Roller ere de mageløse.

Hamlet.

„O Jephtha, Dommer i Israel,“ hvilken Skat havde du ikke!

Polonius.

Hvad havde han for en Skat, Eders Naade?

Hamlet.

Ei!

„en yndig Datter, en eneste kun,
og hende han elstede af Hjertens Grund.“

Polonius (affides.)

Altid sigter han til min Datter.

Hamlet.

Er det ikke rigtigt, gamle Jephtha?

Polonius.

Hvis Eders Naade kalder mig Jephtha, saa har jeg rigtignok en Datter, som jeg elsker af Hjertens Grund.

Hamlet.

Nei, det er ikke det, der kommer efter.

Polonius.

Hvad kommer da?

Hamlet.

So saaledes:

„Nu vilde Gud,
det Lob kom ud,“

og fremdeles, som I nok husker:

„det hændte sig
saa rimelig,“ —

Det første Vers af den gudelige Sang vil forklare Jer det nærmere; for see der kommer mit Punktum.

(Nogle Skuespillere komme ind.)

Velkommen, I gode Mænd, velkommen alle! — Det glæder mig, at see dig saa vel! — Ei, gamle Ven! Du har

faaet Gardiner om Ansigtet, siden jeg saae dig sidst. Kommer du for at brumme i Skjægget imod mig her i Danmark? — Hvad! min unge Frøken og Allerkjæreste! Ved vor Frue, Frøkenen er kommen en Hæls Høide nærmere Himlen end sidst, vi saaes. Gud give, Eders Stemme ikke maa have tabt sin Klang, ligesom en Guldmønt, der er sat ud af Kurs. Velkommen, Godtsfolk. Lad os strax komme i Arbejde ligesom de franke Falkejægere, der lade flyve paa Alt, hvad de see; lad os strax faae en Deklamation. Nu, giv os en Prøve paa Eders Kunst; lad os høre et lidensfabeligt Foredrag.

Første Skuespiller.

Hvilket Foredrag, Eders Høihed?

Hamlet.

Jeg hørte dig engang fremsige en Scene, — Stykket blev aldrig opført, eller, hvis det blev, var det ikke meer end een Gang; thi jeg huster nok, det behagede ikke Mængden; det var Kaviar for den store Hob; men efter mit Skjøn og Andres, hvis Dom i saadanne Sager langt overgaaer min, var det et fortræffeligt Stykke, vel ordnet i Scenerne og afsluttet med ligesaamegen Simpелhed som Kunstfærdighed. Jeg erindrer, at En sagde, at der var ikke Salt og Peber i Linierne for at sætte Smag paa Indholdet, og heller Intet i Stilen, der kunde røbe en søgt Smag hos Forfatteren, men kaldte det en ærlig og ligefrem Maner, baade sund og tiltalende, og langt mere yndig end pragtfuld. En Tale deri holdt jeg især af; det var Aeneas' Fortælling til Dido og isærdeleshed det Sted, hvor han taler om Priamus' Mord. Hvis det lever i din Hukommelse, saa begynd med den Linie — lad mig see, lad mig see! —

„Den barste Pyrrhus, lig Hyrcaniens Tiger“, — nei, det er ikke saaledes; det begynder med Pyrrhus, —

„Den biftre Pyrrhus, — han, hvis mørke Rustning,
 fort som hans Idræt, lignede den Nat,
 da han laa skjult i den Ulyffeshest,
 har malt sin sorte Rædselsstikkelse
 med endnu mere rædsomt Baabenmærke;
 fra Fod til Isse er kun eet rødt Felt,
 og gruelige Mærker er derpaa
 af Fædres, Mødres, Døttres, Sønners Blod,
 indtændt ved Luerne fra Byens Gader,
 der gav et grusomt og forbandet Lys
 til deres Herres Mord: af Harm og Ild
 opflammet, oversmurt med storknet Blod,
 med Dine som Karfunkler søger nu
 den Djævel Pyrrhus Oldesaderen,
 den gamle Priamus.“

Bliv I nu ved!

Polonius.

Før Gud, naadige Herre, det var godt fremsagt; med
 godt Tonesald og megen Smag.

Første Skuespiller.

Flux seer han ham,

at føre matte Hug mod Grækerne;
 hans gamle Sværd, oprørt imod hans Arm,
 adlyder ei, men ligger, hvor det falder.
 Nu hugger Pyrrhus, i ulige Kamp,
 til Priamus; han langer voldsomt ud;
 men ved hans grumme Klinges Susen blot
 den matte Gubbe faldt. Det var, som Troia,
 skændt uden Liv, dog følte dette Hug;
 dets Flammetop sig sænkede til dets Fod
 med rædsomt Brag, der fængslede Pyrrhus' Dre;
 thi, see, hans Sværd, som sænkede sig over

den gamle Konges melkehvide Hoved,
 hang som i Luften naglet fast. — Saaledes
 stod Pyrrhus som et Billed af en Voldsmand;
 og villieløs og magtløs, gjør han Intet.
 Men, som vi ofte see imod et Uveir
 en Stilhed over Himlen; Skyen standser;
 den raske Vind er stum, den dybe Jord
 som Døden taus; — da drøner Tordenstraldet
 i Rummet hen; — saa vækker Hævnen Pyrrhus
 af Dvalen op til blodig Daad paany,
 og aldrig faldt Cyklopens Hammerslag
 paa Mars's Skjold, for Evigheden hærdet,
 meer angerløst end Pyrrhus' Mordersværd,
 det blodbestænkte, faldt paa Priamus. —
 Fortuna! ha, du Skjæge! — Alle Guder!
 forsamler Jer og knuser hendes Bælde!
 bryd Følger, Eger ud af hendes Hjul
 og rul det runde Nav fra Himlens Høi
 i Dybets Afgrund ned!"

Polonius.

Det er altfor langt!

Hamlet.

Det skal til Barberen med Eders Skjæg. — Bliv ved,
 min Ven! — Han maa have en Narrekomedie eller en lider-
 lig Historie; ellers falder han i Søvn. — Bliv ved; lad os
 komme til Hefuba.

Første Skuespiller.

„Men hvem, o hvem
 der havde seet den halvpaaklædte Dronning" —

Hamlet.

Den halvpaaklædte Dronning?

Polonius.

Det er godt! „halvpaaklædte Dronning“ er godt!

Første Skuespiller.

„barfodet løbe om og true Flammen
med Taarestrom; en Klud omkring det Hoved,
hvor fordem Kronen sad; et Lagen, grebet
i Skræk og Rød istedenfor en Kjortel,
omkring de magre Lænder, svart udpinte
af Fødselsnød; — hvo dette havde seet,
han vilde med giftvædet Tunge høit
raabt Oprørsraab mod Lyffens Herstervælde;
men havde selve Guderne seet ned,
dengang hun Pyrrhus saae i grusom Leg
med Sværdet slænge hendes Husbonds Lemmer, —
det Jammerstrig, hvori hun da brød ud, —
hvis Jordens Nød ei er dem ganske fremmed —
det havde slukket Himlens Flammesøine
i Graad og rørt til Medynk Guderz Hjerter.“

Polonius.

Nei, see, om han ikke har stiftet Farve og har Taarer
i Øinene! — Jeg beder, ikke mere!

Hamlet.

Det er godt! jeg vil snart høre dig fremsige Næsten. —
Min kjære Herre, vil I see til, at der bliver sørget vel for
Skuespillerne: hører I? lad dem blive vel pleiede og behand-
lede; thi de ere Tidens Kroniker i fort Begreb. I maatte
heller faae en slet Gravstift efter Eders Død end blive ilde
omtalt af dem i levende Live.

Polonius.

Raadige Herre, jeg vil behandle dem efter Fortjeneste.

Hamlet.

Guds Død, Menneſte, meget bedre! Skulde Enhver

behandles efter Fortjeneste, hvem slap da for Bidsten? Behandl dem efter Eders egen Ære og Værdighed; jo mindre deres Fortjeneste er, desto større Fortjeneste har I af Eders Godhed. — Før dem ind.

Polonius.

Kom med, I gode Mænd.

Hamlet.

Følg ham, mine Venner. I Morgen vil vi have en Forestilling. — Hør, gamle Ven, kan I spille Gonzagos Mord.

Første Skuespiller.

Ja, naadige Herre.

Hamlet.

Det vil vi have opført imorgenaften. I kan vel i Nødsfald indstudere en Replik paa tolv, sexten Linier, som jeg vilde skrive og lægge ind i Stykket? kan I det?

Første Skuespiller.

Ja, Eders Naade.

Hamlet.

Godt; følg nu med den Herre, og lad mig nu see, at I ikke gjør Nar af ham.

(Polonius gaaer med Skuespillerne.)

Kjære Venner, jeg vil nu forlade Jer til iaften; I er velkomne til Helsingør!

Rosenfrands og Gyldenstjerne.

Naadige Herre!

(de gaae.)

Hamlet.

Nu saa Farvel! — Nu er jeg da alene! —

O hvilken Træl og Nidingsdrog jeg er!

Hvor unaturligt, at den Gjøgler kunde blot ved et Digt, en Drøm om Lidelse

saa tvinge ved Indbildningen sin Sjæl,
 at ved dens Gjæring helt hans Afsyn blegned,
 hans Die taaresfyldt, hans Mine vilde,
 hans Stemme brudt, hvert Lem i Samklang med
 hans Forestilling? og alt det for Intet!
 for Hecuba! — hvad er da Hecuba
 for ham, og hvad er han for Hecuba,
 at han for hende skulde fælde Taarer?
 Hvad vilde han da gjøre, hvis han havde
 det Stikord og den Grund til Lidenstaa,
 som jeg? han vilde drukne Skuepladsen
 i Graad; han vilde sprænge Folkets Dre
 med Rædselstale, drive Synderen
 til Vanvid, slaae den Brødesfri med Stræk,
 forvirre den Uvidende, bedøve
 selv Hørelsens og Synets Sands! — Og jeg! —
 et dødt, slimblodet Drog! jeg lister om
 i Drømme, kan ei fyldest af min Sag,
 kan Intet sige, Intet for en Konge,
 hvis Eiendom og dyre Liv blev ranet
 ved Helvedudaad, — Er jeg feig? — Hvem skjælder
 mig for en Skurk og slaaer mit Hoved blodigt?
 hvem rustet i mit Skjæg, og blæser det
 hen i mit Ansigt? trækker mig i Næsen
 og falder mine Ord Løgn i min Hals,
 ja ned i mine Lunger? hvem gjør det?
 Ha! men jeg taalte det! jeg har jo sikkert
 et Duehjerte; jeg er uden Galde,
 kan ei forbittres over Uret; ellers
 jeg havde fedet alle Landets Navne
 med denne Ridings Madsel. — Blodhund! Boler!
 Fordømte, grumme, falske, lystne Riding!

O Hævn! — Ha! hvilket Udsæl jeg dog er! —
 Ja, det er saare tappert gjort, at jeg,
 Søn af en dyrebar, snigmyrdet Fader,
 tilstøndt til Hævn af Himmel og af Helved,
 skal som en Skjægte lette Hjertets Byrde
 med Ord, og gribe til Forbandelser
 ret som en Koffetøs, en Gadetoite!
 Fy, fy! — Brug dig, min Hjerne! — Jeg har hørt,
 det hændtes stundom, at Misgjerningsmænd,
 der sad ved et Skuespil, blev grebne
 saa dybt i deres Sjæl ved Scenens Kunst,
 at de paa Stand bekendte deres Brøde;
 thi Mord, skjøndt det har ingen Tunge, taler
 med underfulde Midler. — De skal spille
 et Stykke for min Farbroer, som kan ligne
 min Faders Mord. — Jeg agter paa hans Miner;
 jeg prøver ham til Marven; hvis jeg mærker
 et Gys kun, vel! saa kender jeg min Ve.
 Den Mand, som jeg har seet, kan være Djævelen,
 og Djævelen har jo Magt til at paatage
 en fager Stikkelse; maastee han vil
 benytte just min Svaghed og mit Tungsind, —
 i slige Sjæle har han megen Magt, —
 til min Fordærv. Der kræves bedre Grunde.
 Kongens Samvittighed jeg fange vil,
 og Fælden bliver dette Skuespil.

(gaaer).

Tredie Act.

Første Scene.

Et Bærelse i Slottet.

(Kongen, Dronningen, Polonius, Ophelia, Rosenkrands og Gyldenstjerne.)

Kongen.

Og kan slet ingen snild Samtalens Vending
udlocke, hvorfor han hengiver sig
til den Forvirring, som saa stygt forbittrer
hans Dages Fred med stormfuldt, farligt Vanvid?

Rosenkrands.

Han tilstaaer, at han føler sig forstyrret;
men Grunden vil han ingenlunde nævne.

Gyldenstjerne.

Han lod sig ikke villigt forste ud,
men dreied af med snedigt Vanvid strax,
saasnart vi vilde faae ham til at strifte
sin sande Tilstand.

Dronningen.

Dog han vel imod Jer?

Rosenkrands.

Med udsøgt Høflighed.

Gyldenstjerne.

Dog tvang han stærkt

sin Stemning.

Rosenkrands.

Han var sparsom med at spørge,
men svared freidigt, naar vi spurgte ham.

Dronningen.

Opmuntred I ham ei til nogen Morstab?

Rosenkrands.

Det traf sig, Eders Naade, at vi mødte
et Skuespillerselskab underveis;
vi meldte ham den Nyhed og vi spored
et Glimt af Glæde hos ham ved vort Budskab.
Nu er de her i Borgen, og jeg troer,
han har befalet dem iaften alt
at spille for ham.

Polonius.

Ganste sandt; han bød mig
at bede begge Majestæter om
at see og høre det.

Kongen.

Al ganste Hjerte;
det glæder mig, at han er stemt saaledes;
bestyrt ham, kjære Herrer, i hans Lyst
og Smag for saadan Lidsfordriv.

Rosenkrands.

Det skal vi.

(Rosenkrands og Gyldenstjerne gaar.)

Kongen.

Min kjære Gjertrud, gaa du ogsaa bort;
jeg har sendt Bud i Løndom efter Hamlet,
for at han her kan træffe, som tilfældigt,
Ophelia; jeg selv og hendes Fader, —
lovlige Speidere, — vil tage Plads,
hvor selv useete vi kan see og frit
om deres Møde dømme; af hans Adfærd
kan vi da slutte snart, om Elskovssorg
er Grunden til hans Sygdom eller ikke.

Dronningen.

Som I befaler. — Og hvad dig angaaer,

Ophelia, saa gid din Skjønhed var
den lyffelige Grund til Hamlets Vanvid.
Da, haaber jeg, at dine Dyder vil
igjen ham lede paa den rette Wei
til begges Ære.

Ophelia.

Gid saa var, min Dronning!

(Dronningen gaaer.)

Polonius.

Ophelia, gaa her. — Nu, Eders Naade,
om I behager, søge vi et Skjul. —

(til Ophelia).

Læs her i Bogen; den forstilte Syssel
kan være Paastud for, at du er ene. —
Det er en Feil, vi tidt begaae desværre,
at vi med Andagtsblik og fromme Lader
strøe Sukker over Djæveln i vort Hjerte.

Rongen.

Det er kun altfor sandt! —

(affides.)

Hvor hvas en Snert,

hans Ord dog giver min Samvittighed!
Ei Skjogens Kind med kunstig Sminke malet
er under Skjønheids Masse mere hæslig
end min Misgjerning under Ordets Sminke.
O, tunge Byrde!

Polonius.

Lad os gaae tilside:

Der hører jeg, han kommer, Eders Høihed.

(de gaaer.)

(Hamlet kommer ind).

Hamlet.

At være eller ikke, det er Sagen, —

om det er Sjælen hæderligst at taale
 den faade Skjæbnes Pilestuds og Stenkast,
 eller at føre Krig mod Sorgers Hav
 og ende dem med Trods. — At døe, — at sove, —
 ei meer; — og ved en Søvn at troe, vi ende
 den Hjertekval, de tusind Lidelser,
 som bleve Kjødets Arv, — det er en Naade
 vel værd at bede om. — At døe, — at sove; —
 at sove! — muligt drømme! — ja, der er det!
 thi hvilke Drømme Dødens Søvn kan bringe,
 naar vi har snoet os ud af Støvetes Lænker, —
 det standser os; det er jo den Betragtning,
 som gjør Glendighedens Liv saa langt.
 Hvem vilde taale Tidens Spot og Svøbe,
 Boldsmandens Tryk, Hoffærdighedens Haan,
 forsmaaet Elfskovs Kvaler, Lovens Nølen,
 og Embedshovmod, og Udueligheden,
 der sparfer til besteden Dygtighed,
 hvis selv han kunde gjøre med sin Daggert
 sit Regnskab op; hvem vilde bære Byrder
 og svede, stønne træet af Livets Møie,
 hvis ei den Frygt for Noget efter Døden, —
 det ubekjendte Land, som ingen Vandrer
 er vendt tilbage fra, — forvirred Villien,
 saa at den Nød, vi har, vi heller taale
 end flye til andre, som vi ikke kjende?
 Sa den Bevidsthed gjør os alle feige;
 Beslutningens medfødte Ungdomsrodme
 hensygnen mat i gustent Overlæg,
 og Foretagender med Marv og Kraft
 bortvønde deres Strøm ved denne Tanke
 og tabe Navn af Gjerning. — Stille, tys!

Ophelia den Fagre! — Bed, o Skjønne,
for alle mine Synder.

Ophelia.

Ædle Herre!

Hvorledes har I levet al den Tid?

Hamlet.

Jeg taffer Jer ærbødigt; godt, godt, godt!

Ophelia.

Min Prinds, jeg har Grindringstegn fra Jer,
som jeg har længe villet slye tilbage;
jeg beder, tag dem nu.

Hamlet.

Nei, ingenlunde;

jeg gav Jer aldrig Noget.

Ophelia.

Eders Naade,

Jeg veed jo selv ret vel, I gav mig dem
og dertil Ord, der aandede saa sødt,
at dobbelt Værd derved hver Gave vandt.
Tag dem igjen, da denne Duft forsvandt;
for ædle Sjæle er ei længer herlig
en Gave, naar dens Giver er ufjærlig:
tag dem, min ædle Herre.

Hamlet.

Ha, ha; er I dydig?

Ophelia.

Naadige Herre!

Hamlet.

Er I smuk?

Ophelia.

Hvad mener Eders Naade?

Hamlet.

At, hvis I er dydig og smuk, skulde Eders Dyd ikke indlade sig med Eders Skønhed.

Ophelia.

Runde Skønheden have bedre Omgang, Eders Naade, end med Dyden?

Hamlet.

Ja tilvisse; thi Skønhedens Magt vil snarere forvandle Dyden fra det, den er, til en Koblerste, end Dydens Magt kan forvandle Skønheden til sin Lige; det var før en Paradox; men nu bekræfter Tiden det. Jeg elskede Jer engang.

Ophelia.

Sandelig, naadige Herre, I fik mig til at troe det.

Hamlet.

I skulde ikke have troet mig; thi Dyden kan ikke saaledes indpodes i vor gamle Stamme, at vi jo altid beholde en Smag af denne sidste. Jeg elskede Jer ikke.

Ophelia.

Desto mere blev jeg stuffet.

Hamlet.

Gaa i et Nonnekloster; hvorfor vil du føde Syndere til Verden? jeg selv er saa nogenlunde dydig; og dog kunde jeg anklage mig selv for saadanne Ting, at det var bedre, min Moder aldrig havde født mig. Jeg er meget stolt, hævnjerrig, æreslyg; jeg har flere Forbrydelser paa rede Haand, end jeg har Tanker at iføre dem, Indbildningskraft til at give dem Skikkelse, eller Tid til at udføre dem i. Hvorfor skal saadanne Karle som jeg krybe her omkring mellem Himmel og Jord? Vi er alle Erkefjelmer; tro Ingen af os. Afsted med dig, i et Nonnekloster! — Hvor er din Fader?

Ophelia.

Hjemme, min Prinds.

Hamlet.

Luf Døren ilaas for ham, saa han ingensteds kan gjøre sig til Nar uden i sit eget Hus. Farvel!

Ophelia.

O, hjælp ham, milde Himmel!

Hamlet.

Hvis du gifter dig, vil jeg give dig denne Forbandelse i Medgift: vær saa kyndt som Is, saa ren som Sne, du vil dog ikke undgaac Bagtalesen. Gaa i et Nonnekloster; Farvel! Eller, hvis du med Bold og Magt vil gifte dig, saa gift dig med en Tøsse; thi floge Folk veed meget godt, hvilke Vanstabelinger I gjør dem til. Gaa i et Nonnekloster, og det snart, Farvel!

Ophelia.

Himmelske Magter, helbred ham!

Hamlet.

Jeg har ogsaa nok hørt tale om Eders Sminken; Gud har givet Jer et Ansigt, og I gjør Jer et andet; I tripper, og svandser og læsper, og giver Guds Stabelinger Ogenavne og giver Eders Læsfærdighed Udseende af Uvidenhed. Bort; jeg vil ikke vide mere deraf; det har gjort mig vanvittig. Jeg siger, vi vil ikke have flere Ægteskaber; de, som allerede er giste, skal blive ilive paa Een nær; de Dørrige skal blive, som de er. I et Nonnekloster med dig! gaa!

(han gaaer.)

Ophelia.

O hvilken ædel Aand er her ei nedbrudt!
 Hofmandens Die og den Lærdes Tunge,
 Krigsmandens Sværd, det skønne Riges Haab
 og Rosentnop, de fine Sæders Speil,
 Mønstret for Høvisethed, det fælles Maal
 for Alles Bliffe, — Alt saa helt forbi!

Dg jeg, den ulykkeligste blandt Kvinder,
 der suged Honning af hans Løsters Velskæg,
 jeg seer den ædle kongelige Tanke
 forstemt og hæst nu som en revnet Klokke,
 og Ungdomsblomstens mageløse Billed
 af Sværmeri forstyrret! Vee mig! vee!
 som saae, hvad jeg saae, — seer, hvad jeg maa see!

(Kongen og Polonius komme tilbage.)

Kongen.

Elfskov! — Nei derhen stiler ei hans Tanke;
 ei heller lod hans Ord, endstjændt lidt vilde,
 som Vanvid. — Der er Noget i hans Sjæl,
 som hans Tungstindighed nu ruger over,
 og naar det klæffes ud og kommer frem,
 det kunde bringe Fare, frygter jeg.
 For sligt at hindre har med raast Beslutning
 jeg nu bestemt: han skal i Hast til England
 og kræve vor tilbageholdte Skat;
 maaaskee kan Havet og et fremmed Land
 med Nyhed og Forandringer oprykke
 det, som har slaaet Rødder i hans Hjerte,
 som ideligt hans Hjerne grubler over,
 og som forvirrer ham. Hvad mener I?

Polonius.

Det kan vel være godt. Dog troer jeg vist,
 den første Kilde til hans Kummer var
 forsmaaet Elfskov. — Nu, Ophelia,
 du har ei nødig at fortælle os,
 hvad Prindsen sagde; vi har hørt hvert Ord. —
 Gjør, som det tykkes Eders Naade bedst;
 men efter Skuespillet, om I synes
 saa lad hans Moder, Dronningen, i Enrum

formaae ham til sin Sorg at aabenbare;
 lad hende tage Bladet rent fra Munden;
 om Jer saa tykkes, vil jeg tage Blads,
 hvor jeg kan høre, hvad de tale sammen.
 Faaer hun ei Sammenhængen ud, saa send ham
 til England eller hold ham, hvor Jer tykkes
 i Eders Visdom bedst.

Kongen.

Det være saa! —

de Stores Vanvid maa man vogte paa.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Sal i Slottet.

(Hamlet kommer ind med nogle Skuespillere.)

Hamlet.

Fremsig nu den Replik, saaledes som jeg foredrog den
 for Jer, og lad den glide let fra Tungen; thi hvis I vil
 tage Munden saa fuld, som nogle af Jer Skuespillere pleie,
 saa vilde jeg ligesaa gjerne have mine Vers raabte ud af
 Taarnvægteren. I maa heller ikke sauge Lusten altformegat
 med Haanden, — saaledes, — men tag alt med Lempe; thi
 midt i selve Lidenstabsens Strøm, Storm, Hvirvelvind, kunde
 jeg sige, maa I tilegne Jer og frembringe et vist Maadehold,
 som giver den Blødhed og Finkhed. O, det stjerer mig i
 Sjælen, naar jeg hører en bredstuldret Parytblok af en Karl
 rive en Lidenstab i Stykker, rent i Pjalter, for at sprænge Trom-
 mehinden i Parterrets Dren, som for det meste ikke er modta-
 geligt for andet end meningsløse Pantomimer og Spektakel-
 stykker. Jeg kunde lade saadan en Karl pidste for hans Bra-
 marbasvæsen; han tyranniserer sin Tyrannerolle. Jeg beder
 Jer, undgaa dette.

Første Skuespiller.

Det indeftaaer jeg Eders Naade for.

Hamlet.

Vær heller ikke altfor tam; men lad Eders egen Smag vejlede Jer; lad Berøggelsen svare til Ordet, og Ordet til Berøggelsen, og agt især paa dette, at I ikke gaae ud over Naturens Maal og Maade; thi enhver saadan Overdrivelse er imod Skuespillets Bæsen, hvis Opgave fra Begyndelsen har været og fremdeles er at holde saa at sige et Speil op for Naturen, at vise Dyden dens egne Træk, Skjændselen dens eget Billede, og den nulevende Slægt, som er ligesom Tidens Lege, dens Stikkelse og udtrykte Billede. Naar nu dette bliver overdrevet eller maat fremstillet, kan det vel faae den Uhyndige til at lee; men den Forstandige kan det kun bedrøve; og hans Dabel, maa I dog indrømme, veier mere end et fuldt Hus af de Andre. O! der gives Skuespillere, som jeg har seet spille og hørt Andre rose, og det høiligt, som — det være sagt uden Forargelse, — hverken talte som Christne eller gik som Christne, Hedninger eller Menneſter, som puste sig op og brølede saaledes, at jeg tænkte, at nogle af Naturens Benhæser havde gjort Menneſter og stilt sig fufferagtigt der ved, saa affkydeligt efterlignede de Menneſteligheden.

Første Skuespiller.

Jeg haaber, vi har affkaffet det nogenlunde hos os.

Hamlet.

O, afftaf det ganske og aldeles. Og lad dem, der spille Narre, ikke sige mere, end der staaer i deres Rolle; thi der er Nogle af dem, som pleie at lee for at faae en Flok dumme Tilskuere til at lee med, omendſkjøndt netop da et Hovedpunkt i Stykket krævede Opmærksomhed; det er slyngelagtigt og viser en ynkelig Glimreskygge hos den Nar, der gjør det. Gaa nu, gjør Jer færdige.

(Skuespilleren gaaer.)

(Polonius, Rosenfrands og Gyldestjerne træde ind.)

Au, ædle Herre! vil Kongen høre paa dette Stykke Arbeide?

Polonius.

Ja og Dronningen med, og det usfortøvet.

Hamlet.

Bed Skuespillerne at skynde sig. — (Polonius gaar.)

Vil I to hjælpe til at skynde paa dem?

Rosenfrands og Gyldestjerne.

Gjerne, naadige Herre.

(de gaar.)

Hamlet.

Hør engang, Horatio!

(Horatio kommer ind.)

Horatio.

Her, hjære Prinds, til Eders Tjeneste.

Hamlet.

Horatio, du er saa brav en Mand,
som nogentid jeg traf i al min Omgang.

Horatio.

O, hjære Herre!

Horatio.

Tro kun ei, jeg smigrer;

hvad Fordel kan jeg vente mig af dig,
hvis hele Rigdom er dit muntre Sind
til at bespise dig og flæde dig?

Hvi skulde Fattigmand vel smigres? Nei,
lad søde Tunger slukke Dumheds Pragt
og krumme Ræts føielige Led,

hvor Kryberi kan bringe Fordel. Hør mig!

Fra den Tid, da min dyrekøbte Sjæl
fik Evne til at vælge selv og stjæle

imellem Mænd, har den udkaaret dig;
 thi du var, mens du Alting led, som den,
 der lider Ingenting; en Mand, der tog
 med lige Tak imod Lyffens Stød og Gaver;
 og salig den, hos hvem Fornuften har
 faa heldig blandet sig med Blodets Drift,
 at Lyffen ei paa ham som paa en Floite
 kan spille, hvillen Melodi hun lyfter.
 Den Mand, som ei er Lidenstabsens Træl,
 ham vil jeg bære inderst i mit Hjerte,
 i Hjertet af mit Hjerte, som nu dig.
 Men nok og meer end nok om det. — Taften
 opføres der et Skuespil for Kongen;
 et Sted deri har Lighed med den Maade,
 min Fader døde paa, som jeg har sagt dig.
 Jeg beder dig, naar Spillet er i Gang,
 agt paa min Farbroer med den samme Tanke,
 hvormed jeg seer ham; hvis hans skjulte Brøde
 ei ved eet Optrin drives af sin Hule,
 saa var det Syn, vi saae, en Helvedaand,
 og min Indbildningskraft er mere sort
 end Smedegubens Ambolt. Vøgt ham nøie;
 mit Die vil jeg nagle til hans Ansigt,
 og siden prøve vi med fælles Dom,
 hvordan han teede sig.

Horatio.

Godt, Eders Maade.

Skald han stjæler under Skuespillet
 og røbes ei, vil jeg betale Skaden.

Hamlet.

Der komme de til Skuespillet; gaa,
 tag Plads; nu maa jeg atter spille Gjæk.

(Trompetklang; den danske Marsch).

(Kongen, Dronningen, Polonius, Ophelia, Rosenkrands, Goldenstjerne med Flere komme ind.)

Kongen.

Hvorledes lever vor Frænde Hamlet?

Hamlet.

Fortræffeligt, paa min Vre! af Kamæleonskost; jeg spiser Lust; jeg stoppes med Løster; I kunde ikke fede Kapuner paa den Maade.

Kongen.

Jeg har Intet at gjøre med dette Svar, Hamlet; det er ikke mine Ord.

Hamlet.

Nei, og nu heller ikke mine. — (til Polonius.) Vilde Herre, I har jo spillet engang paa Høiskolen, ikke sandt?

Polonius.

Det gjorde jeg, Eders Naade, og jeg gjaldt for en god Stuepiller.

Hamlet.

Og hvilken Rolle spillede I?

Polonius.

Jeg spillede Julius Cæsar; jeg blev dræbt paa Capitolium; Brutus dræbte mig.

Hamlet.

Det var brutalt gjort af ham at dræbe saadan en capital Kalb der. — Er Stuepillerne færdige?

Rosenkrands.

Ja, naadige Herre; de vente blot paa Eders Befaling.

Dronningen.

Kom hid, min kjære Hamlet; sid hos mig.

Hamlet.

Nei, min gode Moder, her er en Magnet, som trækker stærkere.

Polonius (til Kongen.)

Ha, Ha! mærkede I det?

Hamlet.

Trofen, maa jeg ligge i Eders Stjød?

Ophelia.

Nei, naadige Herre.

Hamlet.

Jeg mener, med mit Hoved paa Eders Stjød?

Ophelia.

Ja, naadige Herre.

Hamlet.

Troede I, jeg mente noget uanstændigt?

Ophelia.

Jeg troer Intet, Eders Naade.

Hamlet.

Det er en sjon Tanke at ligge i Tomfrustjød.

Ophelia.

Hvorledes, Eders Naade?

Hamlet.

Ingenting.

Ophelia.

I er spøgelsesfuld, naadige Herre.

Hamlet.

Hvem? jeg?

Ophelia.

Ja, naadige Herre.

Hamlet.

O Gud! I finder ingen større Spasmager end mig. Hvad skulde man tage sig andet for end at være lystig; thi see, hvor munter min Moder seer ud, og det er ikke to Timer siden min Fader døde.

Ophelia.

Nei, Eders Naade, det er to Gange to Maanedes siden.

Hamlet.

Saa længe? Nu saa maa Poffer bære Sort; for jeg vil have mig en Bobelskappe. O Himmel! død for to Maanedes siden og endnu ikke glemt? Saa er der Haab om, at en stor Mands Minde kan overleve ham et halvt Aar; men ved den hellige Tomfru, saa maa han bygge Kirker; ellers maa han finde sig i, at man tænker ligesaa lidt paa ham som paa den gamle Rjephest, hvis Gravstift lyder saadan:

„Thi af! thi af!

den gamle Rjephest er forglemmt.“ —

(Trompetklang. Derpaa Pantomime).

(En Konge og en Dronning træde ind paa Theatret meget kjærligt; Dronningen omfavner ham; hun knæler, og hendes Spil udtrykker høitidelig Forsikkring. Han løfter hende op og holder sit Hoved til hendes Skulder; derpaa lægger han sig ned paa en Blomsterhøi; da hun seer, at han er falden isøvn, forlader hun ham. Derpaa kommer en Mand ind, tager hans Krone af, kysker den, holder Gift i Kongens Dre og gaaer. Dronningen kommer ind igjen, finder Kongen død og udtrykker heftig Sorg. Giftblanderen kommer ind igjen med nogle stumme Personer og synes at klage med hende. Riget bæres bort. Giftblanderen beiler til Dronningens Gunst med Gaver; hun synes en Tidlang at vise Ulykke og Uvillie; men tilsidst modtager hun hans Kjærlighed, og de gaar bort sammen.)

Ophelia.

Hvad betyder dette, naadige Herre?

Hamlet.

Ei, min Sandten! det er Tyvestreger; det betyder Ulykke.

Ophelia.

Maaskee denne Pantomime skal betegne Stykkets Indhold.

(Prologus kommer ind.)

Hamlet.

Det faae vi nok at høre af denne Karl; Skuespillere
kan ikke holde paa Hemmeligheder; de fortælle Altting.

Ophelia.

Vil han sige os, hvad dette Minespil betyder?

Hamlet.

Ja baade dette og ethvert Minespil, I vil spille med
ham. Undseer I Jer ikke ved at gjøre Miner til ham, saa
vil han ikke undsee sig ved at sige Jer, hvad det betyder.

Ophelia.

I er uartig, I er uartig; jeg vil høre paa Skuespillet.

Prologus.

For os og for vort Sørgeespil
vi Eders Gunst anraabe vil;
vi bede, hør taalmodigt til.

Hamlet.

Er det en Prolog eller et Tankesprog paa en Ring?

Ophelia.

Det er kort, Eders Naade.

Hamlet.

Ja, som en Kvindes Kjerlighed.

(En Konge og en Dronning træde frem paa Theatret.)

Kongen i Skuespillet.

Alt tredve Gange Phoebus' Ildvogn foer
om salten Hav og om den runde Jord,
tolv Gange tredve Maaners Straalefrands
gik rundt om Verden med sin laante Glands
fra den Tid Elfskops Pagt og Hymens Vaand
forbandt os, Sjæl med Sjæl og Haand med Haand.

Dronningen i Skuespillet.

Gid end saa tidt vi Sols og Maanes Flugt

maa tælle, før vor Elskovs Tid er slutt.
 Men af! min Husbond, du er syg og mat,
 af fordums Kraft og Freidighed forladt;
 det ængster mig; dog om jeg sjælve maa,
 min Husbond, lad dog ei dit Mod nedslaae;
 thi Kvindens Frygt og Elskov ere lige:
 slet Intet eller meer, end Ord kan sige;
 hvor stærk min Elskov er, det kjender du;
 stærk som min Elskov er min Angest nu;
 stor Elskov sjælver ved den mindste Fare;
 størst Frygt vil og størst Elskov aabenbare.

Kongen i Skuespillet.

Ja, snart, min Elskede, snart stilles vi;
 Livskraften vil ei længer staae mig bi;
 og du skal leve paa Guds skjønne Jord,
 hædret og elstet, og forvist jeg troer,
 en Husbond, om som jeg, —

Dronningen i Skuespillet.

O ti dog, ti!

en saadan Elskov var Forræderi:
 mit andet Egtefæls fordomme Gud!
 sin Første dræbte den, der anden Gang staaer Brud.

Hamlet (affides.)

Malurt, Malurt!

Dronningen i Skuespillet.

Kun usel Bindelyst, ei Elskov driver
 den, som for anden Gang sin Tro bortgiver.
 Jeg dræbte anden Gang min døde Mage,
 naar jeg den Anden lod i Favn mig tage.

Kongen i Skuespillet.

Oprigtigt, troer jeg, mener du dit Ord;
 men tidt vi bryde, hvad vi nylig svor.

Vort Forsæt er til vor Grindring bundet
 stærkt i sin Fodsel, dog ei sikkert grundet,
 som den umodne Frugt, der sidder fast,
 men naar den modnes, falder ned i Hast.
 Vi glemme let, saaledes maa det gaae,
 den Gjæld, hvori kun til os selv vi staae;
 vort Forsæt, som af Lidenstabs oprandt,
 er dunstet bort, naar Lidenstaben svandt;
 udslukkes Sorgens eller Glædens Flamme,
 da slukkes deres Forsæt med det samme;
 hvor Glæden jubler meest, værst Sorgen saarer;
 Graad stiftes let til Glæde, Smil til Taarer;
 forgjængelig er Verden; undres ei,
 om Kjærligheden følger Lyffens Vej;
 hvem veed, om Kjærlighed er Følgesvend
 hos Lyffen, eller Lyffen følger den?
 naar Stormand falder, flye hans fordums Venner,
 naar Smaamand stiger, smigre ham hans Fjender;
 saavidt ved Lyffen Kjærligheden hænger;
 thi Venner nok har den, som ikke trænger,
 og hvo i Nød den falske Ven forsøger,
 strax sine Fjenders Tal med ham forøger.
 Men for at ende, hvor jeg har begyndt,
 Skjæbnen har jo vor Villie Krig forkyndt;
 bestandigt krydser den vort Dnffes Vej;
 os hører Tanken til, dens Udfald ei;
 saa lov du nu kun evig Enkestand; —
 begrav dog Løftet med din første Mand.

Dronningen i Skuespillet.

Nægt, Himmel, mig dit Lys! og, Jord, din Høst!
 berøv mig, Nat, din Fred, og, Dag, din Lyst!
 vend til Fortvivlelse mit Haab, min Tro!

lad mig ved Fangens Brød i Mørket boe!
 hver Modgang, der kan blegne Glædens Rind,
 forstyrre, hvad jeg attraaer i mit Sind!
 lad her og hift mig ramme Kval og Nød,
 hvis atter jeg staaer Brud, naar du er død!

Hamlet (til Ophelia.)

Om hun nu skulde bryde det Løfte?

Kongen i Skuespillet.

Høit hvor du. — Men forlad mig nu en Stund,
 at jeg kan hvile her i lifligt Blund
 min trætte Sjæl.

Dronningen i Skuespillet.

Mildt vugge Sønnen dig,

og aldrig stille Modgang dig og mig!

(hun gaar. Kongen lægger sig til at sove.)

Hamlet (til Dronningen.)

Hvad synes I om Stykket, naadige Frue?

Dronningen.

Den Dame lover for meget, synes mig.

Hamlet.

O, hun vil nok holde Ord.

Kongen.

Har I hørt Indholdet? der er dog intet Anstødeligt deri?

Hamlet.

Nei, nei! lutter Løier! Forgiftelse for Løier; ikke det
 mindste anstødelige.

Kongen.

Hvad hedder Stykket?

Hamlet.

Musefælden. Ja det er at forstaae lignelsesvis. Det
 forestiller et Mord, der er begaaet i Wien; Gonzago er Her-
 tugens Navn; hans Hustru hedder Baptista. Nu skal I

strax see; det er en nederdrægtig Historie. Men hvad gjør det? Eders Majestæt og os, der har en ren Samvittighed, træffer det ikke. Lad det Dg gnubbe sig, der er sadelbrudt; vi har helt Skind.

(Lucianus kommer ind paa Theatret.)

Det er En, der hedder Lucianus, Kongens Brodersøn.

Ophelia.

J er ligesaa god som en Chorus, naadige Herre.

Hamlet.

Ja, jeg kunde være Tolk mellem Jer og Eders Elskov, naar jeg kunde see Smaadufferne hoppe bag Forhængen.

Ophelia.

J er spids, min Prinds, J er spids!

Hamlet.

Det vilde koste Jer adskillige Suk, inden J fik slovet min Spids.

Ophelia.

Værre og værre!

Hamlet.

Saadan maa J tage Eders Mænd! — Naa begynd, Morder! hold op med de fordomte Ansigter, du sætter op, og begynd. — Naada:

„Den hæse Natravn striger høit om Hævn!”

Lucianus (i Skuespillet.)

Sort Tanke, kyndig Haand, god Stund, stærk Gift, —
og ingen Skabning seer paa min Bedrift.

Kom, Edderdrif, af Midnatsufrugt lavet,
trefold med Helvedtroldoms Magt begabet;
lad din fordærvelige Dødsens Saft
flux gjennemtrænge Livets sunde Kraft.

(han holder Giften i den Sovendes Øre.)

Hamlet.

Han forgiver ham i hans Have for at tage hans Krone. Hans Navn er Gonzago! Historien er til endnu, og streven paa ypperligt Italiensk. Nu skal I strax faae at see, hvorledes Morderen vinder Gonzagos Hustrus Kjærlighed.

Ophelia.

Kongen staaer op!

Hamlet.

Hvad? forstræffet af blind Allarm?

Dronningen.

Hvad fattes Eders Naade?

Polonius.

Lad Skuespillet høre op!

Kongen.

Bring Lys! — Afsted!

Alle.

Lys, Lys, Lys!

(Alle gaae undtagen Hamlet og Horatio.)

Hamlet.

„Den saarede Hind sig vaanded i Skov,
mens frist dens Mage sprang;
En maatte vaage, mens Andre sov;
det er saa Verdens Gang.“ —

Mon ikke dette og saa en dygtig Fjerbuft, — hvis min øvrige Herlighed gaaer Pøtser i Vold, — tilligemed to Provenceroser paa mine Nulæders Sko kunde staffe mig en Plads og Part i en Skuespillertrop? hvad?

Horatio.

En halv Lob.

Hamlet.

Nei en hel Lob!

„Du veed jo nok, o Damon kjær,
 for sad Olympens Gud
 paa Thronen her, nu sidder der
 en ægte, — ægte“ — Toffilling.

Horatio.

J kunde have rimet.

Hamlet.

O, kjære Horatio, jeg holder tusinde Pund paa Gjen-
 færdets Ord. Lagde du Mærke til —

Horatio.

Meget vel, naadige Herre.

Hamlet.

Da Talen var om Forgiftningen, —

Horatio.

Seg gav nøie Agt paa ham.

Hamlet.

Ah ha! — Musik! Fløiter!

Hvis Kongen ei fandt i vort Spil Behag,
 saa — saldt det kanstee ikke i hans Smag.

(Rosenkrands og Gyldenstjerne komme.)

Heida Musik!

Gyldenstjerne.

Min bedste Prinds! tillad mig at sige Jer et Ord.

Hamlet.

En hel Historie, Herre!

Gyldenstjerne.

Kongen, naadige Herre, —

Hamlet.

Nu da, Herre, hvad han?

Gyldenstjerne.

Er i sit Værelse i en ubestridelig Tilstand.

Hamlet.

Af Drif, Herre?

Gyldenstjerne.

Nei, Eders Naade, af Galde.

Hamlet.

Eders Visdom vilde have vist sig mere glimrende, hvis
 I havde meldt det til hans Læge; thi, hvis jeg skulde give
 ham et rensende Middel, vilde det maaffee sætte hans Galde
 i endnu stærkere Bevægelse.

Gyldenstjerne.

Min bedste Prinds, bring dog Eders Tale i en Smule
 Orden, og skei ikke saa vildt ud fra Sagen.

Hamlet.

Jeg er tam, Herre, tal!

Gyldenstjerne.

Dronningen, Eders Naade, har i sit Hjertes dybe
 Belymring sendt mig til Jer.

Hamlet.

I er velkommen.

Gyldenstjerne.

Nei, naadigste Herre, denne Høflighed er ikke paa rette
 Sted. Hvis det maatte behage Jer at give mig et ordentligt
 Svar, vil jeg udføre Eders Moders Befaling; hvis ikke, maa
 jeg bede Jer om Tilgivelse og gaae min Vej, og dermed er
 mit Hverv tilende.

Hamlet.

Det kan jeg ikke, Herre.

Gyldenstjerne.

Hvilket, Eders Naade?

Hamlet.

Give Jer et ordentligt Svar, efter som min Forstand
 er i Uorden. Men et saadant Svar, som jeg kan give,

staaer til Eders Tjeneste, eller rettere, — som I siger, — til min Moders Tjeneste. Altsaa ingen flere Omsvøb, men til Sagen. Min Moder, siger I —

Rosenkrands.

Hun lader Jer sige, at Eders Udsærd har høilig forbauset og forundret hende.

Hamlet.

O forunderlige Søn! der saaledes kan forbause en Moder! — Men er der intet Slæb i Hælene paa denne moderlige Forbauselse? — Kom frem med det!

Rosenkrands.

Hun ønsker at tale med Jer i sit Værelse, førend I gaaer tilfjæds.

Hamlet.

Vi vil adlyde, om hun saa ti Gange var vor Moder. — Har I mere at forhandle med mig?

Rosenkrands.

Naadigste Herre, I nærede engang Venstabs for mig.

Hamlet.

Og gjør saa endnu; det sværger jeg ved denne Tyveklo.

Rosenkrands.

Kjære, naadige Herre, hvad er Grunden til Eders Sindsygdhed? — Sandelig, I stænger selv Døren for Eders Frihed, naar I fordølger Eders Sorger for Eders Ven.

Hamlet.

Herre, jeg savner Befordring.

Rosenkrands.

Hvorledes kan det være muligt, da I har Kongens eget Ord for, at I skal følge ham paa Danmarks Throne?

Hamlet.

Ja, men: „mens Græsset groer“, — Ordspøget er lidt stumlet.

(Skuespillerne komme ind med Fløiter.)

O, der er Fløiterne; — lad mig see en. — Et Ord med
 Jer i Fortrolighed: hvorfor gaaer I saaledes paa Sporet af
 mig, som om I vilde drive mig i et Garn?

Gyldenstjerne.

O, naadige Herre, hvis min Nidhjarhed er for dristig,
 saa er det mit Benstab, der er for paatrængende.

Hamlet.

Det forstaaer jeg ikke ret. Vil I spille paa denne
 Fløite?

Gyldenstjerne.

Det kan jeg ikke, naadige Herre.

Hamlet.

Gjør mig den Tjeneste.

Gyldenstjerne.

Tro mig, jeg kan ikke.

Hamlet.

Seg beder Jer indstændigt.

Gyldenstjerne.

Jeg kjender ikke Grebet, naadige Herre.

Hamlet.

Det er saa let som at lyve; styr disse Klapper med
 Tommesfingeren og de andre Fingre, giv den Lust med Eders
 Mund, og den vil frembringe den mest veltalende Musik. —
 Seer I, det er Grebene.

Gyldenstjerne.

Men jeg kan ikke behandle dem saaledes, at der kommer
 nogen Belklang ud deraf; jeg forstaaer ikke Kunsten.

Hamlet.

Seer I da nu, hvilken elendig Ting I vil gjøre mig
 til. I vilde spille paa mig; I vilde give Jer Mine af at
 kjende mine Greb; I vilde rive Hjertet ud af min Hemme-

lighed; I vilde prøve hele Omfanget af mine Toner fra den dybeste til den høieste; — og der er megen Musik, en ypperlig Tone i dette lille Instrument, og dog kan I ikke faae det til at tale. Guds Død! troer I, jeg er lettere at spille paa end en Fløite? Kald mig, hvilket Instrument I vil: — førstemt kan I gjøre mig; men spille paa mig kan I ikke.

(Polonius kommer ind.)

Guds Fred, Herre!

Polonius.

Naadige Herre, Dronningen ønsker at tale med Jer uden Opsættelse.

Hamlet.

Seer I den Sky histoppe? den har næsten Stikkelse af en Kamel.

Polonius.

Ja, saa min Gud; den ligner virkelig en Kamel.

Hamlet.

Mig forekommer det, at den ligner en Bæsel.

Polonius.

Den har en Ryg som en Bæsel.

Hamlet.

Eller som en Hvalfisk?

Polonius.

Ja, ganske som en Hvalfisk.

Hamlet.

Saa vil jeg komme til min Moder paa Diebliffet. — (affides.) De drive Gjæk med mig, saa min Taalmodighed er nærved at bryde. — (høit.) Jeg skal komme paa Diebliffet.

Polonius.

Det vil jeg sige til Dronningen.

(gaaer.)

Hamlet.

Paa Diebliffet er let sagt. — Lad mig være alene,
mine Venner.

(Alle gaae.)

Nu er den Tid, da Nattens Hæge kogte,
da Graven gaber, og da Helved aander
Pest over Jorden ud. Jeg kunde drifke
varmt Blod og øve Gjerninger saa grumme,
at Dagen maatte bæve ved at see dem.
Men stille! — Til min Moder nu! — Mit Hjerte,
fornægt ei din Natur; lad Neros Sjæl
ei trænge ind i dette faste Bryst.

Grum lad mig være kun, ei unaturlig;
kun tale Dolke vil jeg, ikke bruge.
Deri maa nu min Sjæl og Tunge hylle;
hvor haardt jeg end med Ord maa fare frem,
vogt dig, min Sjæl, for at besegle dem.

(gaaer.)

3^{de}
~~Anden~~ Scene.

Et Bærelse i Slottet.

(Kongen, Rosenkrands og Gyldenstjerne komme ind.)

Kongen.

Han huer mig ei ret; vi er i Fare,
hvis frit vi lade dette Vanvid sværme;
thi gjør Jer færdige; jeg vil udstede
en Fuldmagt strax; han skal med Jer til England.
Vor Stilling taaler ei at staae i Fare
hver Stund paa Dagen, som hans vilde Luner
os truer med.

Gyldenstjerne.

Vi gjør os færdige.

Det er en from og priselig Betymring
at sørge for de Manges Sikkerhed,
der har af Eders Høihed Liv og Næring.

Rosenkrands.

Et enkelt, særstilt Liv er pligtigt til
med Sjælens hele Kraft og Vaabenrustning
at værges sig mod Skade; men langt meer
den Mand, hvis Vel saa Manges Liv beroer paa.
En Konges Høihed falder ei alene;
men drager som en Malstrøm Mange med,
der er den nær; den er et vælbigt Hjul,
opreist paa Tinden af det største Bjerg,
til hvis uhyre Eger tusind Smaating
er søiet og hængt fast; naar det nedruller,
da deler selv det allermindste Paahæng
og Tilbehør det svære Fald og Knus.
En Konges Sul kan ei alene stige;
men Jamren gaaer igjennem Land og Rige.

Kongen.

Udrust Jer, Benner, flux til denne Fart;
jeg lænke vil den Fare, som nu gaaer
paa altfor frie Fodder.

Rosenkrands og Gyldenstjerne.

Vi vil ile.

(begge gaae.)

(Polonius kommer ind.)

Polonius.

Nu gaaer han til sin Moders Sovestue;
jeg stiller mig bag et Tapet og hører
det Hele. Tro mig, han faaer læst sin Text;
og som I sagde meget viist og sandt,
det er ret godt, at fleer end Moderen,

der af Naturen er partist, i Stilhed
 kan høre til. — Farvel, min høie Konge!
 Jeg kommer til Her, før I gaaer tilsængs,
 og melder, hvad jeg veed.

Kongen.

Tak, kjære Herre.

(Polonius gaaer.)

Ful er min Synd; den stinker op til Himlen;
 den første, tidligste Forbandelse
 er over den, et Brodermord! — At bede
 formaaer jeg ei; om end min Attraa var
 som Willien stærk, min Brødes Overvægt
 slaaer dog mit stærke Forsæt ned; jeg staaer
 som Manden, der skal gjøre dobbelt Gjerning,
 og tænker paa, hvor først jeg skal begynde,
 og glemmer begge. — Om min Morderhaand
 var end engang saa tyk af Broderblod,
 har ei den milde Himmel Regn nok til
 at toe den hvid som Sne? hvad gavner Naaden,
 hvis ei den træder frem for Brødens Ansigt?
 og Bønnen! er ei det dens Dobbelstmaal
 at forebygge Faldet og erhverve
 den Faldene Naade? — Opad vil jeg see!
 min Synd er jo forbi. — Men o, hvorledes
 skal jeg da bede for at finde Naade? —
 „Forlad mit fule Mord!“ — Det gaaer ei an,
 mens jeg beholder Byttet, for hvis Skyld
 jeg øved dette Mord, min Herstelyst,
 min Dronning og min Krone. Kan der gives
 Forladelse, naar Synden bliver ved?
 I denne Verdens onde Gang kan Brødens
 forghldte Haand vel støde Retten bort,

og tidt man seer den onde Binding selv
 bortkjøbe Loven; ikke saa histoppe;
 der gjælder ingen Udflugt; Gjerningen
 sig viser i sin sande Skikkelse,
 og vi maa vidne selv Ansigt til Ansigt
 med vore Synder; — nu, hvad da? — forsøge,
 hvad Angeren formaaer; — hvad kan ei den?
 og dog, hvad kan den, naar jeg ei kan angre? —
 O, bittere Nød! O Hjerter, mørkt som Døden!
 O, fangne Sjæl, som slagrer efter Frihed
 og hildes meer! Hjælp, Engle! strider med!
 hvi dig, du stive Knæ! staa! haarde Hjerter,
 vær blødt som den nyfødte Spædes Sener!
 maaskee kan Alting blive godt endnu.

(gaaer hen i Baggrunden og knæler.)

(Hamlet kommer ind.)

Hamlet.

Nu kunde jeg jo gjøre det, — med Lethed, —
 nu, mens han beder; — ja nu vil jeg det; —
 og saa gaaer han til Himmelen; og det
 blev da min Hævn? — Nei, ret beseet: en Niding
 har dræbt min Fader; derfor sender nu
 jeg, hans eenbaarne Søn, den samme Niding
 til Himlen? — Det var Sold og Løn, ei Hævn.
 Han traf min Fader mæt af Kjødets Lyst,
 midt i hans Synders fulde Foraarsblomstring,
 og Gud kun veed, hvordan hans Regnskab staaer;
 men efter Alt, hvad Menneſter kan slutte,
 tung blev hans Bod. Har jeg da faaet Hævn,
 naar ham jeg fælder, mens han toer sin Sjæl,
 beredt og moden til sin Bortgang? — Nei!
 i Balgen, Sværd! saa bedre Ram til ham

i Rus, i Sørne, naar hans Brede raser,
 eller i syndig Lyst paa Blodskamsleiet,
 ved Spil, ved Banden eller ved en Gjerning,
 hvor intet Haab om Salighed er levnet;
 da træf ham, saa han vender Hæl mod Himlen,
 mens Sjælen er saa sort og saa fordømt
 som Helvede, hvorhen dens Reise gaaer.
 Min Moder venter mig; kun denne Grund
 forlænger end dit syge Liv en Stund.

(gaaer.)

Kongen (reiser sig og kommer frem.)

Mit Ord fløi op; min Tanke bliver nede;
 Ord uden Tanke naaer ei Naadens Sæde.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Et andet Bærelse i Slottet.

(Dronningen og Polonius komme ind.)

Polonius.

Han kommer strax. Tag ham nu skarpt i Skole;
 sig, at hans gale Streger gaae for vidt
 og kan ei taales; sig, at Eders Naade
 har staaet som en Skjærm imellem ham
 og Ilden. — Jeg vil staae i Stilhed her.
 Jeg beder, spar ham ikke.

Hamlet (udenfor.)

Moder, Moder!

Dronningen.

Det indestaaer jeg for; vær I kun rolig. —
 Men gaa tilfide nu; jeg hører ham.

(Polonius skjuler sig.)

(Hamlet kommer ind.)

Hamlet.

Nu, Moder, hvad har I at sige mig?

Dronningen.

Hamlet, du har fornærmet svært din Fader.

Hamlet.

Moder, I har fornærmet svært min Fader.

Dronningen.

Sy, sy! du svarer med letsinelig Tunge.

Hamlet.

Ei hvad! I spørger med en synlig Tunge.

Dronningen.

Hvorledes, Hamlet?

Hamlet.

Nu, hvad vil I da?

Dronningen.

Du glemmer, hvem jeg er?

Hamlet.

Nei, ved Guds Kors!

I er jo Dronning, Eders Svogers Hustru,
og, — gid det var ei saa! — I er min Moder.

Dronningen.

Saa veed jeg Andre, der kan tale med dig.

Hamlet.

Rom! sæt Jer ned, og rør Jer ei af Stedet.
I gaaer ei, før jeg har et Speil holdt for Jer,
hvor I kan skue dybt i Eders Hjerter.

Dronningen.

Hvad vil du gjøre? vil du myrde mig?

Hjælp! Hjælp!

Polonius (bag Tapetet.)

Holla! Hjælp! Hjælp!

Hamlet.

Hvad nu? — En Rotte?

den døer! — det gjælder en Dukat! — den døer!

(drager Sværdet og støder igjennem Tapetet.)

Polonius.

O, jeg er dræbt!

(falder og døer.)

Dronningen.

O, Bee! hvad har du gjort?

Hamlet.

Nu ja! det veed jeg ikke? — Er det Kongen?

(løfter Tapetet op og trækker Polonius frem.)

Dronningen.

O, hvilken overilet, blodig Daad!

Hamlet.

En blodig Gjerning, Moder, næsten som
en Konges Mord, og Bryllup med hans Broder.

Dronningen.

En Konges Mord?

Hamlet.

Det var mit Ord, min Frue.

(til Polonius.)

Du stakkels, blindt nysgige Gjæk, Farvel!

Jeg tog dig for din Herre. Tag din Skjæbne!

du seer, for megen Jvrighed er farlig. —

Brid ikke Hænderne; sid stille der,

og lad mig Eders Hjerter vride; ja,

ifald dets Stof er til at gjennemtrænge,

hvis Helvedsvanen ei har smedet om det

et staalhaardt Bolværk mod al Følelse.

Dronningen.

Hvad har jeg gjort, at du tør tale til mig

paa sliq høirostet, trodsig Vis?

Hamlet.

En Gjerning,

der pletter Kvinderenheds skønne Rødme,
 der stjælder Dyd for Hylleri, berøver
 ufskyldig Elfskøys favre Pande Rosen
 og sætter Bylde der, gjør Brudeløftet
 falskt som en Spillers Ed, — en saadan Gjerning,
 der river Hjertet ud af Bryttet paa
 hver hellig Pagt og gjør den milde Guds frygt
 til Ordbram. Himlens Afsyn rødmer høit,
 ja denne faste, tætte Hvelving stuer
 med Beemodsblik, som imod Dommens Dag,
 og sygner ved at tænke paa den Gjerning.

Dronningen.

See mig! og hvilken Gjerning raaber da
 saa høit med Tordenrøst i Syndelisten?

Hamlet.

See her, paa dette Billed og paa dette;
 hvor ligt gjengive de to Brødres Træk!
 See, hvilken Skjønhed over dette Hoved!
 Apollos Loffer, Tordengudens Pande,
 et Blik som Mars til Trusel og til Bud,
 en Holdning som Herolden Hermes, nylig
 nedstegen paa et Fjeld, der kysker Himlen;
 ja sandelig, en Skikkelse, hvorpaa
 hver Guddom syntes jo sit Segl at sætte
 til Tegn for Verden, at han var en Mand.
 Saadan var Eders Husbond! — See nu denne!
 Saadan er Eders Husbond! — Som et Brandax
 forgiftet han sin Broder! — Har I Dine?
 Gaaer I fra Bjergets skønne Græsgang hist
 for her at vælte Jer i denne Sump?

Ha! har I Dine? kald det ikke Elstov;
 i Eders Alder er jo Blodets Tummel
 dog dæmpet, tam og lyder Dømmekraften;
 men hvilken Dømmekraft vil gaae fra denne
 til denne? Sandser har I visselig;
 thi ellers var der intet Liv i Jer;
 men Lamhed vist har slaaet Eders Sandser;
 thi Banvid kan ei fare saadan vild,
 og ingen Rus kan Sandserne bedaare
 saa stærkt, der er jo noget Skjøn tilbage
 for slig en Forstjæl. Hvilken Djævel har
 saaledes ført Jer om som Blindebuk?
 Syn uden Følelse, og Følelse
 foruden Dine, Dren uden Hænder
 og Dine, Lugten uden alle Sandser,
 kun een svag Levning af en ægte Sands,
 den kunde dog ei gaae saa fløvt iblinde.
 O Stam! hvor er din Rødme? Vilde Helved,
 naar du gjør Oprør i Matronens Ben,
 lad Dyb da være Bog i Ungdomsflammen,
 og smelte ved sin egen Ild. Raab ei
 paa Skændsel, naar de stærke Drifter storme,
 mens Ijen selv med samme Kraft kan brænde,
 og Villien har Fornuften selv til Kobler.

Dronningen.

O Hamlet! tal ei mere! du har vendt
 mit Blik ind i mit Hjertes Underste;
 derinde seer jeg sorte, fæle Pletter,
 som ei vil stifte Farve.

Hamlet.

Men at dvæle

i Bolerleiets væmmelige Hebe,

i Lastens Raadenhed, og kjælent parres
paa slig en smudsig Rebe! —

Dronningen.

Tal ei mere!

Hvert Ord er mig et Dolkestik i Dret!
ti, Hamlet, ti!

Hamlet.

En Morder og en Usling!

ti Gange tyve Gange mindre værd
end Eders første Mand! — en Narrefonge!
en Tyv, der rapped Kongespir og Bælde,
der stjal det dyre Diadem fra Hylben
og stak det i sin Lomme!

Dronningen.

Ti!

(Gjenfærdet kommer ind.)

Hamlet.

En Konge

af Pjalter og af Klude! — — O bevar mig!
svæv over mig med Eders Vingers Ly,
O himmelske Hærskarer! sig, hvad vil du,
ærværdige Skikkelse?

Dronningen.

O, Gud, han raser!

Hamlet.

Sig, kom du for at gaae i Rette med
din lade Søn, som ei kan gribe Tiden,
og savner Ild i Sjælen til at øve
den svære Gjerning, som saa strengt du bød?
o tal!

Gjenfærdet.

Forglem det ei! jeg kommer for

at skjærpe nu dit næsten sløve Forsæt.
 Men see! din Moder er af Gru betagen;
 staa hende bi i hendes Sjælekamp.
 Indbildningskraften virker stærkest i
 det svage Legem; tal til hende, Hamlet!

Hamlet.

Hvorledes gaaer det Jer, min Frue?

Dronningen.

Af!

hvorledes gaaer det dig? og hvorfor fæster
 du dine Blikke paa det tomme Rum
 og taler med den legemløse Luft?
 Bildt stirrer Sjælen frem af dine Dine,
 og som naar Krigsmænd vækkes af Allarmskrig,
 saa fare dine Lokker op af Leiet
 og reise sig, som var de levende.

O, kjære Søn, stænk kjelig Taalmod paa
 din hede Febergløb! — Hvad seer du paa?

Hamlet.

Paa ham! paa ham! seer I, hvor bleg han stirrer?
 hans Blik og Sag forenet kunde raabe,
 saa Stene maatte røres. — See ei paa mig?
 thi ellers kan dit Bemodsblik forstyrre
 mit strænge Værk og røve det sin Farve,
 og Taarer vil maafsee for Blod da flyde.

Dronningen.

Hvem taler du dog med?

Hamlet.

Seer I da Intet?

Dronningen.

Slet Intet; og dog seer jeg, hvad her er.

Hamlet.

Saa see da der! see, hvor det svæver bort!
min Fader, som han gif og stod ilive!
see, nu, nu gaaer han — ud igjennem Døren!

(Gjensfærdet gaaer.)

Dronningen.

Det er et Foster af din egen Hjerne;
at skabe Væsner uden Kjød og Blod
er Sværmeriet stærkt i.

Hamlet.

Sværmeri!

Min Puls slaar med den samme faste Takt
og sunde Klang som Eders. Hvad jeg talte,
var ikke Vanvid. Sæt mig kun paa Prøve;
jeg vil gjentage Sagen Ord for Ord;
det mægter Vanvid ei. For Guds Skyld, Moder,
læg ei paa Eders Sjæl den Hylersfalve,
at Eders Synd ei taler, men mit Vanvid;
det drager kun en Hinde over Saaret,
mens Giften undergraver alt det Indre
og æder skjult. — Gjør Skriftemaal for Gud,
gjør Bod for Fortids Synd, sty den herefter!
gjød ei det onde Ufrugt, saa det trives
end meer. Tilgiv mig, at jeg er saa dydig;
i saa trangbrystet, fød en Tid som denne
maa Dyden bede Lasten om Undskyldning,
ja, krybe for den, beile til dens Gunst,
for at faae Lov at gjøre Godt imod den.

Dronningen.

O, Hamlet, du har søndersprængt mit Hjerte.

Hamlet.

Saa kast den flette Halvdel bort og lev

bedsrenere da med den anden Halvdel. —
 O God Nat! — men gaa ei til min Farbroers Leie;
 opaatag en Dyb, ifald I har den ei.
 Alhyret Bane, som tilintetgjør
 Hver Følelse, — en Djævel i sit Væsen, —
 der deri dog en Engel, at den laaner
 paa samme Vis Udøvelsen af gode
 og skønne Gjerninger et Klædebon,
 som let iføres. Vær afholdende
 minat; det letter Jer Afholdenheden
 den næste Gang, og saa fremdeles hver Gang;
 thi Banen kan Naturen fast omstemple
 og tæmme Djævelen eller drive ham
 med Vælde ud. — Endnu engang, god Nat!
 og, naar I føler Trang til at velsignes,
 saa vil jeg bede Jer velsigne mig.

(peger paa Polonius).

For denne Herre der gjør det mig ondt;
 men det var Himlens Villie ved ham
 at straffe mig og ham ved mig; thi jeg
 er sendt med Svøben som en Hævnens Engel.
 Nu vil jeg faae ham bort, og for hans Drab
 staaer jeg til Regnskab. — End engang god Nat!
 Is Kjærlighed maa jeg jo være haard;
 Ondt er begyndt og Værre forestaaer. —
 Min Frue, end et Ord!

Dronningen.

Hvad skal jeg gjøre.

Hamlet.

For Altid ikke det, jeg bød Jer gjøre.
 Had kun den fede Konge lokke Jer
 igjen til Leiet, kjælent knibe Jer

i Rinden, kalde Jer sin lille Mus,
 og loffe Jer med væmmelige Kys
 og spillende med de fordømte Fingre
 paa Eders Hals til at oprede ham
 den hele Sag: at jeg er ikke gal
 for Alvor, men min Galsskab er en List.
 Lad ham kun vide det; det er det bedste;
 thi hvilken Dronning, stjern og kydst og klog,
 kan dølge sig en Løndom for en Tude,
 en Flagermus, en Hankat, hvem kan det?
 Nei, mod al sund Forstand og Taushedsløfte
 luf Eders Kurv kun op paa Husets Tag;
 lad Eders Fugle flyve, og, som Alben
 i Eventyret, der fik Lyst at prøve,
 kryb selv i Kurven, styrt og bræk saa Halsen.

Dronningen.

Tro mig, hvis Ord er gjort af Mandedrag,
 og Mandedrag af Liv, jeg har ei Liv til
 at aande ud, hvad du har sagt mig her.

Hamlet.

Seg skal til England, veed I vel?

Dronningen.

O, Gud!

jeg havde glemt det; ja, det er besluttet.

Hamlet.

Man har forseglet Brevet allerede,
 og mine tvende Skolekammerater, —
 som jeg vil troe saa godt som fangne Snoge, —
 skal bringe dette Budskab, bane Veien
 og som Herolde føre mig i Fælten.
 Lad gaae; det er en herlig Spas at sprænge
 Tyrimestren med hans eget Krudt i Luften;

og haardt skal det gaae til, om ei jeg graver
 en Aalen under deres Miner ned
 og sprænger dem til Maanen. — Det er Lyft,
 naar Lyft mod Lyft ret mødes til en Dyft. —
 Den Mand faaer jeg nu Lov at slæbe paa;
 jeg trækker ham herind i Sideskamret.
 God Nat, min Moder. — Denne Rigsraad her
 han ligger nu hel stille, taus, ærværdig;
 før slædred han saa flink og tungesærdig.
 Kom, Herre! lad os saa faae Ende paa det. —
 God Nat min Moder!

(De gaae til forskjellige Sider; Hamlet slæber Polonius ud.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Et Bærelse paa Slottet.

(Kongen, Dronningen, Rosenkrands og Gyldenstjerne komme ind.)

Kongen.

I disse dybe Suf er der et Indhold;
 af fortøft os disse tunge Mandedrag;
 vi bør forstaae dem; hvor er Eders Søn?

Dronningen.

(til Rosenkrands og Gyldenstjerne.)

Lad os alene her en liden Stund.

(Rosenkrands og Gyldenstjerne gaae.)

Min Husbond! af! hvad har jeg seet inat!

Kongen.

Hvorledes, Gertrud? sig, hvor gaaer det Hamlet?

Dronningen.

Han er saa rasende som Hav og Storm,
naar begge kappes om, hvem der er mægtigst.

I sin Ustyrlighed, da just han hørte,
at Noget rørte sig bagved Tapetet,
trak han sin Klinge, raabte: „Hei, en Rotte!“
og i sit blinde Vanvid dræber han
den gode gamle Mand, der stod i Skjul.

Kongen.

O, svare Gjerning! og saa var det gaaet
os selv, isald vi havde været der.
Hans Frihed truer Alle, dig som os,
Enhver. Al, hvem skal staae til Ansvar for
den Bloddaad? Os vil man jo give Skylden,
som burde holdt forsynligt under Opsigt
og indestængt den unge Rasende,
og ikke ladt ham færdes mellem Folt;
men saa stor var vor Kjærlighed, vi vilde
ei indsee, hvad der tjente bedst, — som den,
der lider af en hæslig Syge, nødig
vil røbe den, men heller lader den
fortære Livets Marv. — Hvor er han nu?

Dronningen.

Han vilde fjerne Liget af den Dræbte;
hvorved hans Vanvid, som gedigent Guld
imellem ureen Werts, sig viser rent.
Han græder over det, som han har gjort.

Kongen.

O Gertrud, lad os gaae. Før Solen synker
bag Bjergets Lind, skal han ombord og bort,
og denne hans Misgjerning maa vi jo

med al vor Majestæt og al vor Røgt
undskyld og besmykke. — Gyldestjerne!
(Rosenkrands og Gyldestjerne komme.)

Gaa, mine Venner, gaa, tag Folk til Hjælp.
Hamlet har dræbt Polonius i Vanvid
og slæbt hans Lig bort fra sin Moders Kammer.
Gaa, søg ham op, tal til ham med det Gode;
bring Liget til Kapellet. Hurtigt, Venner!
(Rosenkrands og Gyldestjerne gaar.)

Rom, kjære Gertrud, vi vil sammenkalde
de vise blandt vore Venner strax;
dem vil vi sige, hvad vi har i sinde,
og hvad desværre her er skeet; maaskee
vil da Bagtalelsen, der hvislende
sin Gispil sender ud tværs over Verden
jaa lige som Kartoven mod sin Skive,
skyde forbi vort Navn og ramme Lusten
uffadeligt. — Kom lad os gaar! min Hu
er fuld af indre Splid og Sorg og Gru.
(de gaar.)

Anden Scene.

Et andet Værelse i Slottet.

(Hamlet kommer ind.)

Hamlet.

Sikkert gjemt! —

Rosenkrands og Gyldestjerne (udenfor.)

Hamlet! Prinds Hamlet!

Hamlet.

Ijs! — hvad er det for en Støi? hvem kalder paa
Hamlet? — O, der komme de.

(Rosenkrands og Gyldestjerne komme.)

Rosenkrands.

Hvad har I gjort ved Liget, ædle Herre?

Hamlet.

Gjemt det i Støvet, som det er i Slægt med.

Rosenkrands.

Sig, hvor det er, at vi kan flytte det
hen til Kapellet.

Hamlet.

Tro kun aldrig det.

Rosenkrands.

Troe? hvilket?

Hamlet.

At jeg kan bevare Eders Hemmelighed og ikke min egen.
Desuden, naar en Svamp spørger, hvad skal saa en Konge-
sen svare?

Rosenkrands.

Antager I mig for en Svamp, naadige Herre?

Hamlet.

Ja, Herre, der indsuger Kongens Miner, hans Beløn-
ninger, hans Magtbud. Men saadanne Tjenere gjøre dog
Kongen den bedste Tjeneste tilsidst. Han holder dem ligesom
Aben i en Krog af sin Kjæbepose; det, han først faaer i
Munden, sluger han sidst. Naar han har Brug for, hvad
I har sanket op, behøver han kun at presse Jer, og saa,
Svamp, er I tør igjen.

Rosenkrands.

Jeg forstaaer Jer ikke, naadige Herre.

Hamlet.

Det glæder mig; en Stjelmis Ord sover i en Daares Dren.

Rosenkrands.

Naadige Herre, I maa sige os, hvor Liget er, og følge
med os til Kongen.

Hamlet.

Viget er hos Kongen; men Kongen er ikke hos Viget.
Kongen er en Ting —

Gyldenstjerne.

En Ting, naadige Herre?

Hamlet.

Af Ingenting; før mig til ham. Lampen brænder,
hvem kan finde? (de gaae.)

Uredie Srene.

Et andet Bærelse i Slottet.

(Kongen kommer ind med Følge.)

Kongen.

Jeg har sendt Folk ud for at søge ham
og finde Viget. Det er saare farligt,
at denne Mand gaaer løs! dog tør vi ei
med Lovens hele Strængighed straffe ham;
han elstes af den tankeløse Mængde,
der dømmer kun med Diet, ei med Tanken,
og derfor veier den kun Straffens Svøbe,
der rammer Synderen, men ei hans Brøde.
For at den Sag kan føres ud med Lemp,
maa denne pludselige Hjernelse
see ud som sindigt Overlæg: en Sygdom,
som er fortvivlet, kan jo kun helbredes
ved et fortvivlet Middel eller intet.

(Rosenkrands kommer ind.)

Au da? hvorledes gif det?

Rosenkrands.

Høie Konge,

hvor Viget ligger skjult, det kan vi ei
faae loffet ud af ham.

Kongen.

Hvor er han selv?

Rosenkrands.

Her udenfor, bevogtet, for at høre,
hvad I befaler.

Kongen.

Før ham ind til os.

Rosenkrands.

Kom, Gyldestjerne, før Prinds Hamlet ind.

(Hamlet og Gyldestjerne komme ind.)

Kongen.

Nu, Hamlet, hvor er Polonius?

Hamlet.

Ved Aftensmaaltidet.

Kongen.

Ved Aftensmaaltidet?

Hamlet.

Ikke, hvor han spiser, men hvor han bliver spist; der er en Forsamling af politiske Orme, som netop er isærd med ham. Saadan en Orm holder Taffel som en rigtig Keiser. Vi fede alle andre Skabninger for at fede os selv for Mad-dikernes Skyld; den fede Konge og den magre Stodder er kun en forskjellig Anretning; to Retter, men til et Bord; det er Enden paa Legen.

Kongen.

Af, af!

Hamlet.

Det kan hændes, at en Mand fister med den Orm, der har ædt af en Konge, og spiser af den Fist, der har fortæret den Orm.

Kongen.

Hvad er din Mening dermed?

Hamlet.

Ikke andet end at vise Jer, hvorledes en Konge kan komme til at gjøre en Reise igjennem en Stodders Larme.

Kongen.

Hvor er Polonius?

Hamlet.

I Himlen; send En derhen for at see ad, og hvis Eders Bud ikke finder ham der, saa søg ham selv paa det andet Sted. Men alvorlig talt, hvis I ikke finder ham, inden Maaneben er ude, saa vil I kunne lugte ham, naar I gaaer op ad Trappen til Galleriet.

Kongen.

Gaa og søg efter ham der.

(Nogle af Følget gaae.)

Hamlet.

Han venter nok, til I kommer.

Kongen.

Nu Hamlet, for din egen Trygheds Skyld, som er os dyrebare, imens vi dybt bekymres over det, som du har gjort, maa denne Gjerning sende dig herfra i største Hastværk; derfor gør dig rede; dit Skib er klart, og Bøen blæser gunstigt; dit Følge venter; Alt er rejsesærdigt til Engeland.

Hamlet.

Til Engeland?

Kongen.

Ja!

Hamlet.

Godt!

Kongen.

Det er det; hvis du kun forstod vor Hensigt.

Hamlet.

Jeg seer en Engel, som seer den. — Men kom! til England! — Farvel, kjære Moder.

Kongen.

Din kjærlige Fader, Hamlet.

Hamlet.

Min Moder; Fader og Moder er Mand og Hustru; Mand og Hustru er et Kjød; altsaa min Moder. Kom, til England!

(gaaer.)

Kongen.

Følg ham paa Stand og løf ham strax ombord;
tøv ikke; han skal bort endnu i aften.

Afsted; thi Alt er færdigt og beseglet,
hvad Sagen kræver; il, jeg beder Jer.

(Rosentrands og Gyldenstjerne gaae.)

Og, England, agter du mit Venstreb noget, —
som vel min Overmagt maa have lært dig,
imens din Skramme fra det danske Sværd
endnu er frist og rød, og du os hylde
med villig Lydighed, — saa vil du ikke
med Lunkenhed vort Hersterbud opfylde,
som i vort Sendebrev indstændigt fordrer
ung Hamlets Død paa stand. Adlyd mig, England;
thi han er lig en Feber i mit Blod,
som du skal læge. Hvordan det end gaaer,
før det er fuldbragt, ingen Fred jeg faaer.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

En Glette i Danmark.

(Fortinbras kommer ind med Krigsfolk.)

Fortinbras.

Gaa, Hovedsmand, bring Dannerkongen Hilsen
fra Fortinbras; sig ham, at jeg begjærer
det Leide, han har lovet, for mit Tog
igjennem Landet. Samlingspladsen veed du.
Ufald hans Majestæt vil tale med os,
skal vi pligtstyldigst bringe ham vor Hyldest;
forkynd ham det.

En Hovedsmand.

Det skal jeg, Ederes Naade.

Fortinbras.

Drag langsomt videre.

(gaaer ud med Krigsfolkene.)

Hamlet.

Min kjære Herre,

hvis er den Hær?

Hovedsmanden.

Den er fra Norge, Herre.

Hamlet.

Seg beder, sig, hvorhen er den bestemt!

Hovedsmanden.

Den drager mod en Del af Polens Land.

Hamlet.

Hvem er dens Fører, Herre?

Hovedsmanden.

Fortinbras,

en Brodersøn af Norges gamle Konge.

Hamlet.

Og gjælder Toget hele Polen, eller
kun Grændsen?

Hovedsmanden.

Sandt at sige, uden Tillæg,
det gjælder om et lille Stykke Jord,
hvorved ei anden Fordel er end Navnet.
Jeg gav ei fem Dufater i Forpagtning
derfor, nei ikke fem; ei heller bringer
det Polen eller Norge større Indtægt,
hvis det blev solgt til Krigsomkostninger.

Hamlet.

Saa vil Polakken aldrig væge det.

Hovedsmanden.

Jo, det er allerede stærkt besat.

Hamlet.

Totusind Sjæle, tyvetusind Kroner
vil ei forslaae til Krigen om det Halmstraa.
Det er en Byld frembragt af Fred og Velstand,
som bryder op indvendig, mens man seer
udvortes ingen Grund til Mandens Død.
Jeg talter, Hovedsmand.

Hovedsmanden.

Gud være med Jer.

(gaaer.)

Rosentrands.

Vil Eders Naade nu gaae videre?

Hamlet.

Jeg kommer strax; I kan gaae lidt forud.

(Rosentrands og Gyldensjerne gaae.)

Hver Ting jeg seer, anklager mig og spører
min dørste Hævn! Hvad er et Menneſte,

naar Livets største Held og bedste Binding
er ifkun Søvns og Mads? — Et Dyr, ei mere.
Nei, den, som gav os dette Tankens Blik
paa Fortid og paa Fremtid, gav os ei
den Gvne, denne himmelske Fornuft
blot til ubrugt at stimle, gjemt i Sjælen.
Hvad enten det er dyrist Glemsel eller
en feig Dvivelraadighed, der altfor smaaligt
Udsaldet veier, — naar man sonderlemmer
den Tanke, rummer den kun een Del Visdom
og trende Dele Feighed, — jeg forstaaer ei,
hvorfor jeg lever end og siger: „dette
maa gøres“, medens jeg har Grund og Villie
og Kraft og Midler til at gjøre det.
Forbilleder, haandgribelige som
den faste Jord, tilsthynde mig. See der
den Hærmagt, denne drabelige Skare,
ført af en sin, spærlemmet Kongesøn,
hvis Mand, opfyldt af Grens Guddomsdrift,
tør byde Haan og Trods den skjulte Fremtid
og sætter det Uvisse, Dødelige
paa Spil mod Skjæbne, Fare, Død, blot for
en Eggøst. Den sande Storhed rører
sig ikke, før det gjælder noget stort,
men ypper Riv storfindet om et Halmstraa,
naar Gren staaer paa Spil. — Og jeg staaer her;
jeg har min Faders Mord, min Moders Skjændsel,
Opfordringer af Blodet og Fornuften, —
og dysser Alt isøvns! — Jeg seer, — o Skam! —
at Døden truer tyvetusind Mand,
som for et Lune, for en Grens Boble,
gaae roligt, som tilsengs, i deres Grav!

de kjæmpe for en Plet, hvor Mængden ei
 har Plads til Dyften, hvor der ei er Gravplads,
 ei Muld nok til at dække dem, der faldt.
 Fra denne Stund øv dig i blodig Færd,
 min Tanke, — eller du er Intet værd.

(gaaer.)

Femte Scene. ✕

Helsingør. Et Bærelse i Slottet.
 (Dronningen og Horatio komme ind.)

Dronningen.

Seg vil ei tale med Ophelia!

Horatio.

Hun fordrer Afgang; hendes Sind er oprørt
 og nøder til Medlidenskab.

Dronningen.

Hvad vil hun?

Horatio.

Hun taler meget om sin Fader; siger,
 hun hører, der er Falskhed til i Verden;
 hun sukker, slaaer sig for sit Bryst og støder
 med Foden hæmsfuldt til hvert Straa; hun taler
 i dunkle Ord, som kun har halvveis Mening.
 Skjøndt hendes Tale kun er Intet, loffer
 dens Sælsomhed Tilhørerne dog til
 at gjøre Slutninger; de lægge Mærke,
 og fliske sammen efter deres Lykke,
 og sandelig, som hun ledsager den
 med Miner, Bink og Lader, kunde man
 vel fristes til at troe, — om Intet sikkert, —
 saa dog til alstens Tanker om det Værste.

Dronningen.

Det er dog bedst at tale hende til;
thi hun kan vække slemme Gisninger
hos Ildesindede. Lad hende komme.

(Horatio gaaer.)

Saadan er Syndens rette Bæsen jo;
min syge Sjæl ved hver en Smaating gruer
som ved et Forspil til en Nød, der truer.
Mistænksomheden lidt kun Brøden baader;
dens Frygt for at forraades den forraader.

(Horatio kommer med Ophelia.)

Ophelia.

Hvor er hun da, den fagre Dannerdronning?

Dronningen.

Hvorledes staaer det til, Ophelia?

Ophelia (synger.)

„Og om jeg saa din Hjertensstjær,
„hvorpaa skal jeg ham kjende? —
„Paa Muslinghat og Pilgrimssto,
„og Vandringsstav ihænde.

Dronningen.

Alt, kjære Frøken, hvortil denne Sang?

Ophelia.

Hvad behager? nei, jeg beder, hør blot:

(synger.)

„Skøn Tømsfru, han er fald og død,
„i Muld er lagt hans Ben,
„ved hans Hoved en Tue grøn,
„og ved hans Fod en Sten.”

Ah, ah!

Dronningen.

Men Ophelia!

Ophelia.

Nei hør dog blot: (synger.)

„Hans Ligstrub var som Sne paa Fjeld," —

(Kongen træder ind.)

Dronningen.

Alf, see dog her min Husbond!

Ophelia. (synger.)

„med Blomster strøet hans Baare;

„paa hans Grav hans Hjertenskjær

„har aldrig grædt en Taare."

Kongen.

Hvorledes staaer det til, skønne Frøken?

Ophelia.

Godt, Gud bevare Jer! De sige, at Uglen var en Bagerdatter. — Gode Gud, vi veed, hvad vi er, men vi veed ikke, hvad vi kan blive. — Gud velsigne Eders Maaltid! —

Kongen.

Grubleri over Faderen!

Ophelia.

O, nei, lad os ikke tale om det; men naar Nogen spørger Jer, hvad det betyder, saa sig blot: (synger.)

„Imorgen er det Sankt Valentins Dag;

„i tidlige Morgentide,

„en Jomfru ved dit Vindue staaer,

„vil være din Valentine. —

„Op stod han saa, tog Klæder paa,

„fra Døren Slaaen fik;

„og ind hun tren, en Jomfru ren;

„som Jomfru ei hun gif."

Kongen.

Bedste Ophelia!

Ophelia.

Sværge paa det vil jeg ikke; men sandelig, det skal
faae en Ende.

„Ha ved Sanft Lud og ved Sanft Knud,

„sy! det er Synd og Skam;

„hvis I vil hoppe, vil Ungkarl lokke,

„saasnart han seer sit Nam.

„Hun sagde; før du stjemed med mig,

„du loved mig Brudsfærd.

Han svarer:

„Bed Solens Magt, saa var min Agt,

„hvis ei du var kommen her.“

Rongen.

Hvorlænge har hun været saadan?

Ophelia.

Jeg haaber, det skal blive godt Altsammen. Vi maa
være taalmodige; men jeg kan ikke lade være at græde ved at
tænke paa, at de vilde lægge ham i den kolde Jord. Min
Broder skal faae det at vide, og dermed takker jeg Jer for
Ederes gode Raad. — Nu! min Bogn! — God Nat, mine
Damer; god Nat, yndige Damer; god Nat, god Nat!

(gaaer.)

Rongen.

Følg hende; vaag med Omhu over hende.

(Horatio gaaer.)

O, dette er den dybe Kammers Gift!

det kommer alt fra hendes Faders Død.

Og, Gertrud, Gertrud, see, naar Sorger komme,

er det ei en for en som Speidere,

men i tætsluttet Række. Hendes Fader

er dræbt, dernæst din Søn sendt bort, og han

har ved sin Voldsomhed forstyldt med Rette

sin Hjernelse. I Folket gjærer det
 som i en tyk, pestsvanger Sump; man aner
 og mumler om, hvordan Polonius døde;
 og vi har handlet daarligt i at jorde
 ham hemmeligt. Ophelia, den arme,
 stilt fra sig selv og fra sit skønne Vid,
 foruden hvilket vi er intet andet
 end Billeder, ja Dyr! Og nu til Slutning
 det Bæste af det Hele: hendes Broder
 er kommen hemmelig fra Frankrig hjem;
 han grubler ivrigt; svæber sig i Skyer,
 og Dretudere vil sagtens smitte
 hans Ore med forgiftig Sladder om
 hans Faders Død; og da man er i Nød
 for bedre Grunde, vil man uden Sky
 med lenlig Hviſten os tillægge Skylden.
 O, kjære Gertrud, dette truer mig
 som en Kartove ladet med Kardætſter
 med Død paa mange Steder mangefold.

(Larm udenfor.)

Dronningen.

Min Gud! hvad er det for en Støi?

(En Hofmand kommer ind.)

Kongen.

. Giv Agt!

Hvor er min Schweitservagt? bevogter Døren.

Hvad er paa færde?

Hofmanden.

Frels Jer, Herre Konge.

Et Hav, der bryder Diget, sluger ei
 med mere voldsom Hast det flade Land,
 end ung Laertes med en Oprørshob

nedstyrter Eders Livvagt. Pøblen kalder ham Herre, og som Verden skulde nu begynde først, som Fortid var forglemmt og Skik og Brug ukjendt, — de stærke Støtter for hvert et Ord og Gjerning, — raabe de:

„Vi holde Balg, Laertes være Konge!“

og Huer, Hænder, Tunger juble høit mod Sky: „Laertes! leve Kong Laertes!“

Dronningen.

Hvor lystigt paa det falske Spor de halse!

J er paa Bildspor, falske danske Hunde!

(Larm udenfor.)

Kongen.

De sprænge Døren!

(Laertes trænger ind i Rustning med en Skare bevæbnede Danske.)

Laertes.

Hvor er denne Konge?

J, mine Venner, bliver udenfor!

De Danske.

Nei, vi vil ind!

Laertes.

Lyd mig, jeg beder Jer.

De Danske.

Velan, det vil vi.

(de trække sig tilbage.)

Laertes.

Jeg takker Jer; hold Døren kun besat. —

Troløse Konge, giv mig nu min Fader!

Dronningen.

Gode Laertes, rolig!

Laertes.

Den Blodsdraabe,

der bliver rolig, skjælder mig for Slegfred,
forhaaner høit min Faders Ægtefæng,
og sætter Skjogens Brændemærke paa
min gode Moders rene, kydske Pande.

Kongen.

Lærtes, hvad er Grund til, at dit Oprør
har sig en Rjæmpestiftelse? — Nei slip ham,
min Gertrud! — frygt ei for vor Sikkerhed;
en Konge er af sig en Guddomshøihed
omgjærdet, at Forræderiet neppe
tør pege paa sit Forsæt, men udsører
kun lidet af sin Villie. Sig, Lærtes,
hvi er du saa forbittret? — Slip ham, Gertrud. —
Tal, unge Mand.

Lærtes.

Hvor er min Fader?

Kongen.

Død.

Dronningen.

Men ei ved ham.

Kongen.

Lad ham kun spørge frit.

Lærtes.

Hvorledes døde han? Jeg vil ei gjæffes!
Til Helvede, til alle sorte Djævre,
Huldstab og Trostfab! far til Afgrundsdybet,
Samvittighed og Guds frygt! Jeg vil trodse
Fordømmelsen! Saavidt er jeg nu kommen,
at jeg foragter begge Verdener!
lad komme, hvad der vil! Hævn vil jeg have
fuldt for min Fader!

Kongen.

Hvem skal hindre Jer?

Laertes.

Min Villie, ikke hele Verdens Magt!
og mine Kræfter vil jeg holde Hus med
saa godt, at jeg skal komme vidt med lidet.

Kongen.

Gode Laertes, ønsker du at vide
forvist, hvordan din kjære Fader døde,
saa sig mig, er det Maalet for din Hævn,
at uden Forskjel alle, Ven og Fjende
den gribe vil isfæng?

Laertes.

Nei, kun hans Fjender.

Kongen.

Og vil du kjende dem?

Laertes.

O, for hans Venner

jeg aabner vidt min Favn; som Pelikanen
der kjærligt giver hen sit Liv, vil jeg
dem bederfvæge med mit Hjerteblood.

Kongen.

Nu taler du jo som en kjærlig Søn
og som en ægte Riddersmand. At jeg
er helt ustyldig i din Faders Død,
og at jeg sørger inderligt derover,
skal worde for din Sjæl saa klart, som Dagen
er for dit Blik.

De Danske (udenfor.)

Lad hende komme ind.

Laertes.

Hvad nu? hvad skal den Støi?

(Ophelia kommer ind, fantastisk pyntet med Blomster.)

O, Feberglød!

udtør min Hjerne! spysold salte Taarer,
udbrænd al Sands og Seekraft i mit Die!
Bed Gud! dit Vanvid skal betales med
den fulde Bægt, indtil vor Bægtstaal synker.

O du Mairose, dyrebare Pige,
Ophelia, min kjære, søde Søster!

O Gud, er da den unge Møs Forstand
saa dødelig som Livet hos en Olving?

I Kjærligheden er Naturen ædel,
og hvor den ædel er, der sender den
det Bæsen, som den elsked, med paa Vej,
et kosteligt Afbilled af sig selv.

Ophelia (singer.)

„De bar ham paa den aabne Baare! —

„Ding Dang, Ding, Dang —

„i Graven drypped saa mangen Taare.“ —

Farvel min Due!

Laertes.

Var du ved din Forstand og ægged mig
til Hævn, det havde mig saa dybt ei rørt.

Ophelia.

I skal synge:

„Nede, derne, kald paa ham derne!“

O, det Omkvæd passer saa godt. Det er den utro Foged,
som stjal sin Husbonds Datter.

Laertes.

Det Hjernespind er meer end selve Sandhed.

Ophelia.

See, der har du Rosmarin; det er for Grindringen:

„jeg beder dig, min Hjertenskjær, kom mig ihu!“ der er Sted=modersblomster; det er for Tanken.

Laertes.

Visdom i Vanvid! Tanken boer hos Mindet!

Ophelia.

Der er Fennikel og Akeleie. Der er Rude til Jer og lidt til mig med. Den betyder Anger; vi kan kalde den Salighedsurt at bære om Søndagen. I, min Frue, maa bære Eders Rude med Forstjæl. — Der er Tusindfryd. Jeg vilde have givet Jer nogle Violer; men de visnede alle, da min Fader døde. — Folk siger, han fik en god Død.

(syrnger.)

„Thi Robin den Fagre, han er min Lyst.“

Laertes.

Sorg, Tanke, Videnstabs, ja Helved selv forvandler hun til Skjønhed og til Ynde.

Ophelia. (syrnger.)

„Og kommer han ei meer igjen?

„og kommer han ei meer igjen?

„Nei, han er død og borte;

„gaa du til Baaren, hin sorte,

„han kommer aldrig igjen!“

„Hans Skjæg det var saa hvidt som Snee,

„hans Haar det var som Hør at see,

„nu er han død, nu er han død;

„vi kaste bort vor Sorg og Nød.

„Gud være Sjælen naadig!“

og alle Christne Sjæle ligesaa! Gud høre det! Gud være med Jer!

(gaaer.) X

Laertes.

O, seer I det? o Gud!

Kongen.

Lærtes, lad

mig raadslaae med din Sorg; den Ret kan du
ei nægte mig. Gaa nu, vælg, hvem du vil,
af de Forstandigste blandt dine Venner
og lad dem dømme mellem dig og mig;
hvis vi, ved egen eller Andres Haand
befindes skyldig, giv vi til Gud
vort Kongerige, Kronen, ja vort Liv
og Alt, hvad Bort kan kaldes; men hvis ikke,
giv dig tilfreds og hav Taalmodighed;
jeg vil arbejde sammen med din Sjæl
for dig at skaffe Fyldestgjørelse.

Lærtes.

Vel, lad saa være! — Maaden, han er død paa;
og lønlig jordet, uden Gresminde,
ei Sværd, ei Skjoldemærke paa hans Grav, —
alt dette raaber høit fra Jord til Himlen;
den Sag maa jeg til Dom og Regnskab falde.

Kongen.

Gjør det; hvor Brøden er, lad Dgen falde!
Kom nu og følg mig!

(de gaae.)

Sjette Scene.

Et andet Bærelse i Slottet.

(Horatio og en Tjener komme ind.)

Horatio.

Hvem er det, som vil tale med mig?

Tjeneren.

Somænd;

de sige, de har Breve til Jer, Herre.

Horatio.

Saa lad dem komme.

(Tjeneren gaaer.)

Jeg kan ikke vide,
fra hvilken Verdenskant jeg skulde faae
en Hilsen, hvis det ikke var fra Hamlet.

(Nogle Sømand komme ind.)

Første Sømand.

Gud bevare Jer, Herre!

Horatio.

Jer ligesaa.

Første Sømand.

Det vil han nok, hvis det behager ham. — Her er et
Brev til Jer, Herre. Det kommer fra Kongens Sendebud,
der foer til England, hvis Eders Navn er Horatio, som mig
er sagt, det er.

Horatio (læser.)

„Horatio! naar du har læst dette, saa staf disse Folf
Afgang til Kongen; de have Breve til ham. Vi havde neppe
været to Dage tilføes, før en Sørover, der saae meget frigerist
ud, gjorde Jagt paa os. Da vi fandt, at vor Seilads var
for langsom, bleve vi tappre af Nødvendighed. I Kampens
Lummel entrede jeg; i samme Dieblis kom de klar af vort
Skib, og saaledes blev jeg alene deres Fange. De har be-
handlet mig som naabige Røvere; men de vidste nok, hvad de
gjorde; jeg vil bringe dem god Fordel. Sørg for, at Kongen
faaer de Breve, jeg har sendt ham, og kom saa til mig saa
hurtig, som om Døden var i Hælene paa dig. Jeg har
Ord at hviste dig i Dret, som ville gjøre dig stum, og dog
ere de meget for lette i Forhold til Sagens Vægt. Disse
brave Karle ville føre dig til mig. — Rosenfrands og Gyl-

denstjerne ere paa Seiladsen til England; om dem har jeg meget at fortælle dig. — Farvel. Du veed, at jeg er

Din

Hamlet."

Kom, jeg vil bane Bei for disse Breve,
og det des snarere, for at I kan
mig vise Bei til ham, der sendte dem.

(de gaae.)

Æquende Ærene.

Et andet Bærelse i Slottet.

Kongen og Laertes komme ind.

Kongen.

Nu veed du Alt og maa frikjende mig,
og give mig som Ven Plads i dit Hjerte,
saa vist som du har hørt og klart forstaaet,
at han, der har din ædle Fader dræbt,
har efterstræbt mit Liv.

Laertes.

Det synes klart.

Men sig, hvi straffed I den Gjerning ei,
der i sig selv er blodig og forbryderst,
hvortil dog Eders egen Sikkerhed,
Høihed og Visdom, — Alt opfordred Jer?

Kongen.

O dertil var der tvende store Grunde,
som du maafte vil finde saare svage;
mig var de stærke. Dronningen, hans Moder
har Liv og Lyft kun af hans Blik, og jeg, —
det være Fortrin eller Feil hos mig, —
er knyttet saa med Liv og Sjæl til hende,
at, som ei Stjernen viger fra sin Bane,

saaledes kan jeg Intet uden hende.

Den anden Grund, hvorfor jeg ikke gif
til Landets Lov og Ret, er den, at Mængden
er ham saa stærkt hengiven; som den Rilde,
der kan forvandle Træ til Sten, saa dypper
den hans Ugjerning i sin Kjærlighed
og flæber om til Prydelser hans Lænder;
min Pil er altfor let mod sig en Storm;
den vilde vendt tilbage mod min Bue
og ikke naaet det Maal, jeg sigted til.

Laertes.

Og altsaa har jeg tabt en ædel Fader,
seet til Fortvivlelse min Søster dreven,
hvis Værd, — om jeg tør prise, hvad hun var, —
stod høit paa Tinden af vor Tid og søgte
sin Lige. — Dog, min Hævn skal end vel komme.

Kongen.

Had det kun ei din Søn forstyrre. Troer du,
at jeg er af saa dødt og dorst et Stof,
at jeg vil lade Faren ruste mig
i Skjæget og betragte det som Morstab?
Snart skal du høre mere. Jeg har elsket
min Fader, og jeg elsker og mig selv,
og dette, haaber jeg, vil lære dig
at troe, —

(Et Bud kommer ind.)

Hvad Nyt?

Budet.

To Breve fra Prinds Hamlet;

til Eders Høihed dette her, det andet
til Dronningen.

Kongen.

Fra Hamlet? hvem har bragt dem?

Budet.

Man siger, det er Sømænd, Eders Høiheb;
jeg saae dem iffe; Claudio gav mig dem;
han modtog dem af Overbringerne.

Kongen.

Lærtes, du skal høre Brevet. — Gaa!

(Budet gaaer.)

(Læser.)

„Høie og mægtige Herre! Jeg lader Eder vide, at jeg
er sat nogen iland i Eders Rige. Imorgen skal jeg bede
om Tilladelse til at fremstille mig for Eders Nafsyn, og da
skal jeg med Eders naadige Samtykke berette Anledningen til
min pludselte og høist sælsomme Tilbagekomst.“

„Hamlet.“

Hvad er dog det? er Alle komne hjem?
eller er det kun Digt og Paafund?

Lærtes.

Kjender

I Skriften?

Kongen.

Det er Hamlets Haandskrift. — „Nogen“, —
og i en Efterkrift han siger: „Ene“;
kan du forklare det?

Lærtes.

Jeg fatter Intet,
min Herre Konge; men lad ham kun komme!
det varmer op mit Hjertes syge Mod,
at jeg skal see den Dag, da jeg kan sige
ham i hans Dine: „Dette gjorde du!“

Kongen.

Hvis det er saa, Laertes, — men hvor kan
det være saa? — hvor kan det være Andet? —
maa jeg nu raade dig?

Laertes.

Ja, Herre Konge,
maar I kun ei forraader mig til Fred.

Kongen.

Vil Fred for dig. Hvis han er kommen hjem
fra Reisen utilsfreds og nægter atter
at prøve den, saa vil jeg friste ham
til en Bedrift, som nys min Tanke modned,
hvorved han ikke andet kan end falde,
og for hans Død skal ei den mindste Lustning
af Dadel røre sig; men selv hans Moder
ufrijsende skal vor List og kalde det
et Vanhæbd.

Laertes.

Jeg vil lyde Jer, min Konge,
helst om I kunde mage det saaledes,
at jeg et Redskab blev.

Kongen.

Det træffer heldigt.

Efter din Reise har man ofte prist dig
i Hamlets Paahør for en Kunst, hvori
du glimrer, siger man. Den hele Sum
af dine Færdigheder har ei vakt
hans Misdækthed saa stærkt som den alene;
jeg sætter ei den Dødt just saa høit.

Laertes.

Og hvilken Dødt mener Eders Naade?

Kongen.

En Sløise kun paa Ungdoms Hat; men dog
nødvendig; thi den lette, løse Dragt,
som Ungdom bærer, klæder den saa godt,
som Bobelpelsen er for Alderdommen
en sund og værdig Dragt. To Maaneder
er det vel siden, da var her en Ridder
fra Normandi; — jeg selv har seet de Franste
og fægtet mod dem; tumle Hesten kan de;
men denne Tappre var et rent Vidunder;
han sad fastgroet i Sædlen, og han tvang
sin Hest til saa vidunderlige Kunster,
som om han var i Legem og Natur
eet med det ædle Dyr. Han overgik
saa langt al min Forventning, at min Tanke
knap kunde følge med hans Spring og Kunster.

Laertes.

Han var fra Normandi?

Kongen.

Fra Normandi.

Laertes.

Lamord, saa sandt jeg lever!

Kongen.

Netop han.

Laertes.

Jeg kjender ham; han er en Edelsten,
en Perle blandt sit Folk.

Kongen.

Han nævnte dig,

og priste dig for saa stort Mesterstak
i alskens Vaabentkunst og Øvelse,
mest i at føre Klingen, at han udbrod,

Det var et Syn vel værd at see, hvis Nogen
 var dygtig til at maale sig med dig.

Han svor, at hver en Fægter i hans Land
 var som berøvet Die, Haand og Kunst,
 i Dyst mod dig. Det Vidnesbyrd af ham
 opfyldte Hamlet med saa giftig Avind,
 at han ei ønsked eller bad om andet
 end om din snare Hjemkomst for at prøve
 sin Dyst med dig. Nu deraf kunde man —

Laertes.

Hvad kunde man vel deraf, Eders Høihed?

Kongen.

Laertes, elsket du din Fader? eller
 er du et Billede kun af Sorg, et Ansigt
 af foruden Hjerter?

Laertes.

Hvortil dette Spørgsmaal?

Kongen.

Nu, det er ei min Mening, at du ikke
 har elsket ham oprigtigt; men jeg veed,
 at Kjerlighed er Tidens Barn, og Tiden
 kan lempe, — det har min Erfaring lært mig, —
 Tidens Blus og Ild; thi Kjerlighedens Flamme
 har ligesom en Bølge eller Tane
 der dæmper den, og Intet har bestandig
 den samme Kraft; thi Kraften, naar fuldblodig
 den svinger op, dør af sit Overmaal.

Men det, man vil, det bør man gjøre strax,
 som man vil; thi dette vil omstiftes
 og har saa mange Hindringer og Paastud,
 som der er Hænder, Tunger, Hændelser,
 og dette bør er da et øjeblik Suk,

der skader, mens det letter. Men til Sagen: Hamlet er kommen hjem; hvad vil du gjøre for meer i Gjerning end i Ord at vise dig som din Faders Søn?

Laertes.

Slaae ham ihjel i Kirken selv.

Rongen.

Ja, Mord bør aldrig finde et helligt Fristed; Hævnen kjender ei til Grændser. Men, Laertes, har du Villie til det, saa hold dig hjemme paa dit Kammer. Naar Hamlet kommer, vil vi sige ham, at du er kommen, og saa Nogle til at prise høit din mesterlige Kunst og sætte dobbelt Fernis paa den Roes, Fransmanden gav dig; kort, vi faae Jer sammen og gjøre Bæddemaal paa Eders Klinger. Han er uagtsom, ædel, uden Svig; han vil ei undersøge Raarderne, saa du imag, ialtfald med lidt Kneb, kan vælge dig en uafstumpet Klinge og give ham med et behændigt Stød Betaling for din Fader.

Laertes.

Ja, det vil jeg, og jeg vil salve til det Værk mit Sværd. En Gjøgler folgte mig engang en Salve saa dødelig, at naar en Kniv man dypper i den og saarer Nogen blot til Blodet, kan intet nok saa sjældent Plaster, lavet af alle Lægeurter under Maanen,

fra Døden frelse den, som fik deraf
den mindste Rist. Med denne vil jeg væde
min Kaarbespids; saa vil det bringe Døden,
hvis blot jeg ridser ham.

Kongen.

Lad os betænke

den Sag end meer og overveie ret,
hvorledes Leilighed og Tid og Midler
vort Bærk kan fremme. Skulde det slaae feil,
og skulde saa vor Hensigt skimte gennem
det glippede Forsøg, saa var det bedre,
at det var ei forsøgt, og derfor trænger
vort Anslag til et Rygstød, der kan holde,
om end det andet glipper. — Vi! lad see! —
Vi gjør høitideligt et Væddemaal,
om hvem der er den Stærkeste. — Jeg har det!
Naar Kampens Hebe gjør Jer tørstige, —
lad derfor Stød paa Stød ret hestigt følge —
og naar da han begjærer Drikke, vil jeg
et Bæger række ham, saa vel tillavet,
at hvis han nipper blot dertil, saa skal
vort Forsæt lykkes, om end ved et Held
han undgaaer Giften paa din Klingespids. —
Men hvad er det?

(Dronningen kommer.)

Min dyrebare Dronning!

Dronningen.

En Sorg gaaer altid i den andens Hjed;
de følges hurtigt ad. — Din sagre Søster,
Laertes, — hun er druknet.

Laertes.

Druknet? hvor?

Dronningen.

Der staaer en Pil og luder over Aaen;
 sit sølvgraa Løv i klaren Strøm den speiler;
 der bandt hun sære Krands, af Ranunkler
 af Nelder, Tusindstjøn og Purpurblomster,
 som faade Hyrder gav et ublu Navn,
 men kydste Piger kalde Dødningsfingre.

Der, mens hun klattred op og vilde smykke
 den sveie Gren med sine vilde Blomster,
 da kraast den avindsyge Gren, og hun
 faldt ned med sine vilde Sørgekrands
 i Strømmen, der sig grædende sneg hen.

Bidt spredtes hendes Klæder, og en Stund
 bar de paa Vandet hende som en Havfru,
 imens hun Stykker sang af gamle Sange,
 som om hun ei forstod sin egen Nød,
 hvad eller som en Skabning fød og baaren
 i dette Element; men længe varede
 det ei, før hendes Klæder, gennemtrufne
 af Vandet, trak det stakkels Barn tilbunds
 fra hendes skjønne Sang til Død i Dyndet.

Lærtes.

O, Gud, hun er da druknet!

Dronningen.

Druknet, druknet!

Lærtes.

Du fik for meget Vand, min stakkels Søster,
 og derfor holder jeg min Graad tilbage.
 Og dog, saaledes er vi jo; Naturen
 vil gaae sin egen Vej, hvad Skammen end
 vil sige. Naar min Graad er runden, da
 er jeg ei Kvinde meer. Farvel, min Konge!

O, jeg har Ord af Ild, der gjerne vilde
flaae ud i lyse Luer, hvis den Daarskab
ei havde druknet den.

(gaaer.)

Kongen.

Rom med, min Gertrud! —

Hvad har det ikke kostet mig at stille
hans vilde Harm. Nu frygter jeg, den atter
vil bryde løs. — Rom lad os følge ham.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

En Kirkegaard.

(To Gravere komme ind med Spader o. s. v.)

Første Graver.

Skal hun begravet i Christen Jord, hun som med Vi-
dende og Villie søger den evige Salighed?

Anden Graver.

Ja vist skal hun, siger jeg dig; derfor grav du hendes
Grav strax. Kongens Foged og de tolv Nævnninger har siddet
over hende og befundet det at være Christen Jord.

Første Graver.

Hvor kan det være muligt, medmindre hun drukkede sig
af Rødværge.

Anden Graver.

Ja saaledes er det befundet.

Første Graver.

Det maa være **se offendendo**; det kan ikke være andet. For Sagen er den; hvis jeg drufner mig med Vidende og Billie, saa beviser det en Handling, og en Handling har tre Trin, nemlig at handle, at gjøre og at fuldbyrde; **ergum** drufnede hun sig med Vidende og Billie.

Anden Graver.

Ja, men hør nu, Mester Graver, —

Første Graver.

Lad mig tale. Her ligger Bandet; — godt! — her staaer Manden; — godt! hvis Manden gaaer hen til dette Band og drufner sig, saa, — **nolus volus** — saa gaaer han, læg Mærke til det; men hvis Bandet kommer til ham og drufner ham, saa drufner han sig ikke selv; **ergum**: den, der ikke er skyldig i sin egen Død, forkorter ikke sit eget Liv.

Anden Graver.

Men er det Loven?

Første Graver.

Ja, min Tro er det saa; Kongens Foged har optaget Synsforretning.

Anden Graver.

Skal jeg sige dig, hvad Sandheden er? Hvis det ikke havde været en Adelsfrøken, saa var hun ikke bleven begravet i Christen Jord.

Første Graver.

Ja, du siger noget; og stor Synd er det, at de Store skal have Rettighed i denne Verden til at drufne eller hænge sig fremfor deres Medchristne. Naa, lad mig faae min Spade. Der er ingen gammel Adels til undtagen Gartnere og Grøstekastere og Gravere; de holde Adams Haandværk vedlige.

Anden Graver.

Var han Adelsmand?

Første Graver.

Han var den første, som har markgreveligt Baaben.

Anden Graver.

Ei, han havde jo ingen.

Første Graver.

Hvad? er du en Hedning? hvordan forstaaer du Skriften? Skriften siger: Adam gravede Marken; kunde han grave Marken uden de Baaben, som du og jeg har? Jeg vil lægge dig et andet Spørgsmaal for; hvis du ikke svarer paa det til Punkt og Prikke, saa skal du tilstaae, at du er en —

Anden Graver.

Naa, lad os høre!

Første Graver.

Hvem er det, der bygger varigere end Murmesteren, Skibsbyggeren eller Tømmermanden?

Anden Graver.

Det er Galgebyggeren; for hans Bygning overlever tusinde af sine Beboere.

Første Graver.

Ei min Tro! jeg kan godt lide det Indfald; Galgen er meget god; men hvorledes er den god? den er god til dem, som har gjort ilde; nu har du gjort ilde i at sige, at Galgen er stærkere bygget end Kirken; altsaa kan Galgen være god til dig. Tag fat engang endnu.

Anden Graver.

Hvem der bygger varigere end Murmesteren, Skibsbyggeren og Tømmermanden?

Første Graver.

Ja, kan du sige mig det, skal du faae Fyrasten.

Anden Graver.

Hille den! nu veed jeg det.

Første Graver.

Kom med det.

Anden Graver.

Nei, saa Mari, jeg veed det ikke.

(Hamlet og Horatio komme ind i Baggrunden.)

Første Graver.

Plag ikke din Hjerne mere med den Ting; for det dørfte
Men tager ikke stærkere Skridt, fordi du banker det; og naar
Nogen gjør dig det Spørgsmaal en anden Gang, saa sig:
Graveren; de Huse, han bygger, vare til Dommedag. Spring
nu hen i Kroen og hent mig en Hjertestyrkning.

(Anden Graver gaaer.)

(Han graver og synger.)

„Dengang jeg var ung og elskovsfuld,

„det var mig til stort Behag,

„og Tiden,“ o! „den gif saa let“, ah, „saa let;

„det tyktes mig ingen Sag.“

Hamlet.

Har den Karl slet ingen Følelse ved sin Gjerning? han
synger, imens han kaster en Grav.

Horatio.

Banen har gjort, at han tager Sagen let.

Hamlet.

Det er sandt. Den Haand, der arbejder mindst, har
den fineste Følelse.

Første Graver (synger).

„Men Alderdom kom listende

„og fik mig i sine Kløer

„og bragte mig til et fremmed Land;

„da var jeg ei den, som før.“

(Kaster et Dødningshoved op.)

Hamlet.

Det Hoved havde engang en Tunge og kunde synge.
 Hvor den Knægt slænger det hen ad Jorden, som om det var
 Kæbebenet af Cain, der begik det første Mord! Det har
 maaskee været Hjernefalten af en Statsmand, som den Vesel
 nu overlister, en, som vilde have narret vor Herre selv, ikke
 sandt?

Horatio.

Det er meget muligt, Eders Naade.

Hamlet.

Eller af en Hofmand, som kunde sige: „Godmorgen
 dyrebare, naadige Herre! hvorledes befinder min kjære naadige
 Herre sig?“ — Den kunde have tilhørt den naadige Herr
 den og den, som roste den naadige Herr den og dens Hest,
 naar han havde isinde at tigge den, kunde det ikke?

Horatio.

Det kunde det gjerne, naadige Herre.

Hamlet.

Ja vist! og nu tilhører den hendes Naade Fru Dm;
 det er indfaldent og saaer Drestgener af en Gravers Spade.
 Her er en deilig Omvæltning af Tingene, naar vi var snilde
 nok til at see den. Har disse Ben kostet saa lidt at opfostre,
 at man spiller Regler med dem? det værker i mine ved at
 tænke derpaa.

Første Graver (singer).

„En Halfe og en Spade kun,
 „dertil et Dødninglin,
 „og saa et Hul i dyben Muld;
 „den Stads skal være din.“

(kastet atter et Dødninghoved op.)

Hamlet.

Der er et til; hvorfor kunde det ikke gjerne være Hjerne-

skallen af en Lovkyndig? hvor er nu hans Spidsfindigheder, hans Lovtrækkerier, hans Casus, hans Retstitler og hans Kneb? hvorfor taaler han nu, at denne grove Karl slaaer ham i Skallen med en snavsset Skovl, og taler ikke om at stævne ham for Hug og Slag? Hm! — Den Karl har maaskee i sin Tid været en stor Jordegodsskjøber, og slaaet om sig med Landbolove, med thinglæste Skjoder, med Sikkerheder og dobbelte Sikkerheder og protokollerede Pantebreve. Hvad hjælper hans Skjoder ham, naar han ligger i Jordens Skjød? kan hans Sikkerhed og dobbelte Sikkerhed ikke sikke hans fine Hoved for at fyldes med den fine Muld? Vil de, der sagde god for ham, naar han købte store Godsfer, ikke sige god for mere end et lille Rum, ikke længere og bredere end et Par af hans Kontrakter? Adkomstbrevene til hans Godsfer kan knap rummes i dette Hul, og maa nu Stamherren selv ikke faae mere? hvad?

Horatio.

Ikke en Haarsbred mere, naadige Herre!

Hamlet.

Bliver Pergament ikke gjort af Faarekind?

Horatio.

Jo, Eders Naade, og af Kalvestind ogsaa.

Hamlet.

Faar og Kalve ere de, som søge deres Sikkerhed deri. Jeg vil tale til den Karl. — Hvis Grav er det, min gode Mand?

Første Graver.

Min, Herre.

(syrger.)

Og faa et Hul i dyben Muld;
den Stads skal være din.

Hamlet.

Den maa vel være din, siden du staaer og lyver i den.

Første Graver.

J staaer og lyver udenfor den, altsaa er den ikke
 Oders; jeg for min Del lyver ikke i den; men min er den.

Hamlet.

Du lyver i den, naar du er i den og siger, at den
 rser din; Graven er den Dødes, ikke den Levendes, altsaa
 lyver du.

Første Graver.

Den Løgn er der Liv i, Herre; den vil tilbage igjen
 fra mig til Jer.

Hamlet.

Hvem er den Mand, du kaster den Grav for?

Første Graver.

Det er ingen Mand, Herre.

Hamlet.

Hvem er den Kvinde da?

Første Graver.

Det er heller ingen Kvinde.

Hamlet.

Hvem skal begravnes deri?

Første Graver.

En, som var en Kvinde, Herre; men hun er død;
 Fred med hendes Sjæl.

Hamlet.

Hvor den Slyngel er stiv; til ham maa man tale som
 en Bog; ellers ødelægger han En med Ordskløveri. — Ved
 Gud! Horatio, jeg har lagt Mærke dertil i de tre sidste Aar;
 hvor Tidsalder er bleven saa spids, at Bondens Taa kommer
 Hofmandens Hæl saa nær, at den træder hans Sko af. —
 Hvor længe har du været Graver?

Første Graver.

Alf alle Dage i Aaret kom jeg til Bestillingen just den Dag, da salig Kong Hamlet seirede over Fortinbras.

Hamlet.

Hvor længe er det siden?

Første Graver.

Veed I ikke det? det veed enhver Løse. Det var den selvsamme Dag, da Prinds Hamlet blev født, han, som er gal og er sendt til England.

Hamlet.

Ei Hillemand! hvorfor blev han sendt til England?

Første Graver.

Jh, fordi han var gal; han skal see at komme til sin Forstand igjen der; og hvis han ikke gjør det, saa har det ikke stort at sige der.

Hamlet.

Hvorfor det?

Første Graver.

Der kan det ikke mærkes paa ham; der er alle Folk ligesaa gale som han.

Hamlet.

Hvorledes gif det til, at han blev gal!

Første Graver.

Paa en meget forunderlig Maade, siger man.

Hamlet.

Hvori bestod det Forunderlige?

Første Graver.

So vist, han blev gal derved, at han gif fra sin Forstand.

Hamlet.

Men kjender I Grunden?

Første Graver.

Oh, her paa dansk Grund. Jeg har været Graver
som Mand og Dreng i tredive Aar.

Hamlet.

Hvorlænge kan et Menneske ligge i Jorden, inden han
raadner?

Første Graver.

Ja, hvis han ikke er raaden, førend han kommer i
Jorden, — som vi nutildags have mange Lig, der ere døde
af den franske Syge, som neppe kan holde, til de blive lagte
i Jorden, — saa kan han vare en otte, ni Aar; en Garver
kan vare sine ni Aar.

Hamlet.

Hvorfor han mere end en Anden?

Første Graver.

Jo, Herre, hans Hud er saa barket af hans Haand-
tering, at den holder Bandet ude en Stund, og det Band er
saansat til at ødelægge saadan et djævleblændt Lig. Der er
nu et Hoved; det har ligget i Jorden sine tre og tyve Aar.

Hamlet.

Hvem har det tilhørt?

Første Graver.

En Allerhelvedes ravgal Karl var det; hvem troer I,
hvem det var?

Hamlet.

Det kan jeg jo ikke vide.

Første Graver.

Gid han faae en Ulykke for ravgal Skjelm, han var!
Engang helgte han en Flaske Rhinstvin over mit Hoved.
Denne Hjernefal, Herre, denne selvsamme Hjernefal her,
Herre, det var Yoricks Hjernefal, han, som var Kongens
Hofnar.

Hamlet.

Denne?

Første Graver.

Ja netop denne.

Hamlet (tager Hjernefalden).

Lad mig see den: Al, stakkels Yorick! — Jeg kjendte ham, Horatio; en Karl med uendelig Lystighed og det herligste Lune. Han har baaren mig paa sin Ryg tusinde Gange; Og nu! hvor min Indbildningskraft gruer for dette! mit Hjerte vender sig derved. — Der hang de Læber, som jeg har kysset, jeg veed ikke, hvor ofte; hvor er nu Eders Skjelmeri? Eders henrivende Indfald? Eders Sange? Eders Lyn-
glimt af Lystighed, som pleiede at bringe hele Bordet i en Tordenlatter? har du ikke et eneste nu, til at gjøre dig lystig over dit eget grinende Dødningsansigt? er du helt indtørret? Gaa nu til den naadige Frues Kammer og sig hende, at om hun lægger tommetyk Smink paa, saa faaer hun dog engang saadant et Ansigt; saa hende til at lee ad det! — Hør, Horatio, sig mig een Ting.

Horatio.

Hvad er det, naadige Herre?

Hamlet.

Troer du, Alexander faae saaledes ud i Jorden?

Horatio.

Gansse saaledes.

Hamlet.

Og lugtede saaledes? Puh.

(han lægger Dødningshovedet ned.)

Horatio.

Ja gansse, naadige Herre.

Hamlet.

Hvilken lumpen Bestemmelse vi dog kan vende tilbage

ittil, Horatio! Hvorfor kan ikke Indbildningskraften gaae paa Spor efter Alexanders ædle Støv, indtil den finder det brugt ittil at stoppe et Spundshul med?

Horatio.

At betragte Sagen saaledes, det var at betragte den altsfor spidsfindigt.

Hamlet.

Nei sandelig, ikke i mindste Maade; det er kun at følge ham derhen med al Bessedenhed og med Sandsynlighed den til Veiviser. Saaledes s. Ex. Alexander døde, Alexander der blev begravet, Alexander blev til Støv igjen; Støvet er Jord; af Jord gjør man Ler, og hvorfor kunde man ikke stoppe en Øltonde med det Ler, hvortil han blev forvandlet?

Den høie Cæsar, død, opløst til Muld,
kan stoppe til et Hul for Vinterkulde.

O, at det Støv, der var Alverdens Stræk,
nu tætte maa en Væg mod Slud og Træk!

Men stille! tys! tilside! der er Kongen.

(Præster o. fl. komme ind i Procession, Ophelias Lig bæres ind; derefter følger Laertes med en Sørgeflare, Kongen, Dronningen og deres Følge.)

Dronningen, Høffet, hvem er det, de følge?

og med saa knapt tilmaalte Kirkefistte?

det tyder paa, den Døde, som de følge,

har med fortvivlet Haand selv endt sit Liv.

Han var af Stand. Lad os gaae lidt tilside

og lytte.

(gaaer tilside med Horatio.)

Laertes.

Hvilke flere Kirkefistte?

Hamlet.

Det er Laertes der, en gjæv ung Mand;
giv Agt.

Laertes.

Og hvilke flere Kirkefiske?

En Præst.

Saa vidt er hendes Jordefærd udstrakt,
som vi har Fuldmagt. Hendes Død var tvivlsom,
og hvis ei Magtbud havde trunget Loven,
i uindviet Jord hun maatte hvile
til Domsbasunens Skrald; for milde Bønner
Sten, Grus og Skaar paa hende skulde fastes,
her skjænktes hende dog en Pigetrands
og den jomfruelige Blomsterstrøning;
til viet Jord med Klokketlang hun bæres.

Laertes.

Saa tør ei mere stee?

Præsten.

Ei mere stee.

Banhelliget blev Gravens fromme Skif,
om vi sang requiem og lyste Fred
som for de Salige, der døe i Herren.

Laertes.

Læg hende da i Jordens Skjød, og gid
af hendes sagre, rene Jomfrulegem
Bløder groe! — Men vid, du haarde Præst,
som Engel skal min Søster staae ved Thronen,
naar du i Graad og Tænders Gnidsel ligger!

Hamlet.

Ha! hvad? det er Ophelia, den Sagre?

Dronningen. (strøer Blomster.)

De Favre til den Favre! — Saa Farvel!

min Hamlets Hustru skulde du jo været;
 din Brudsegng jeg skulde have smykket
 og ikke strøet din Grav, du søde Pige!

Laertes.

O, trefold Bee ti Gange trefold falde
 paa den Forbandede, hvis Ridingsdaad
 har røvet dig din herlige Forstand! —
 Hold op en Stund at kaste Muld; lad mig
 end een Gang slutte hende i min Favn.

(springer ned i Graven.)

Saa dyng nu Jord kun paa den Levende
 og paa den Døde, til den slade Slette
 sig høiner til et Bjerg, der rager op
 høit over gamle Pelion og over
 det blaa Olympus' Skytop!

Hamlet. (træder frem.)

Hvem er det,

hvis Smerte taler i saa høie Toner?
 Hvem er det, som med Sorgens Ord besværges
 de høie Stjerner's Løb, saa de maa staae
 og lytte med Forundring? — Her er jeg,
 Hamlet af Danmark.

(springer ned i Graven.)

Laertes.

Djævl'en slaae din Sjæl!

(brydes med ham.)

Hamlet.

Du beder ikke godt. — Jeg siger dig,
 tag dine Fingre fra min Strube der;
 vel er jeg ikke hestig og ilskindet;
 men der er noget farligt i min Sjæl;
 frygt det, hvis du er klog. Bort med din Haand;

Kongen.

Gaa! riv dem fra hinanden!

Dronningen.

Hamlet! Hamlet!

Alle.

I ædle Herrer!

Horatio.

Rolig, kjære Herre!

(Følget stiller dem ad, og de komme op af Graven.)

Hamlet.

Ha, den Sag vil jeg kæmpe med ham om,
indtil mit Dienlaag ei meer kan blinke.

Dronningen.

Min Søn! om hvilken Sag?

Hamlet.

Jeg elskede

Ophelia; fyrretyvetusind Brødre
med hele deres Kjærlighed lagt sammen
faaer ikke min Sum ud. — Hvad vil du gjøre
for hende?

Kongen.

Han er rasende, Laertes!

Dronningen.

For Guds Skyld! bær taalmodigt over med ham!

Hamlet.

Guds Død! hvad vil du gjøre? viis mig det!
slaaes, græde, sægte, sønderrive dig?
uddrikke Floden, æde Krokodiler?
det vil jeg med. Kom du kun for at hyle,
at springe, mig til Trods, i hendes Grav? —
Lad dig begrave levende med hende!
det vil jeg med; og snapper du om Bjerger, —

Mad Millioner Tønder Land opdynges
 Her over os, indtil vor Gravhøi stiger
 og svidende mod Solens Glød sin Tasse
 gjør Osse lig en Borte! — Ja, hvis du
 vil tage Munden fuld, saa kan jeg prale
 saagodt som du!

Dronningen.

Det er det rene Banvid;

det Anfald vil betage ham en Stund;
 derpaa taalmodig som den ømme Due,
 der har udruget sine gyldne Unger,
 med sænket Vinge vil han sidde taus.

Hamlet.

Sig, Herre, hvi behandler I mig saa?
 jeg var dog Eders Ven; dog ligemeget!
 Mad Hercules selv gjøre, hvad han kan;
 den Kat vil mjave, Hunden vise Tand.

(gaaer.)

Kongen.

Jeg beder dig, Horatio, følg med ham!

(Horatio gaaer.)

Laertes, styrk nu din Taalmodighed
 ved det, vi talte sammen igaar aften. —

Min Gertrud, lad din Søn bevogte vel. —

Den Grav skal faae et levende Gravmæle. —

En rolig Time snart os forestaaer,

Mad os taalmodigt vente, til den slaaer.

(Alle gaae.)

Anden Scene.

En Sal i Slottet.

(Hamlet og Horatio komme ind.)

Hamlet.

Nu nok om dette; hør nu her det Andet;
erindrer du endnu den hele Sag?

Horatio.

Om jeg erindrer den, min ædle Herre?

Hamlet.

Vel; i mit Hjerte var der et Slags Kamp
som holdt mig vaagen; værre, tyktes mig,
jeg laa end Oprørs mænd i Boerne.
Brat foer jeg op, — Pris være brat Beslutning!
det maa bekjendes, Ubetænkksomheden
tidt hjælper os, naar dybt udtænkte Planer
flaae feil, og deraf burde vi jo lære,
der er en Gud, som lægger sidste Haand
paa al vor Forætt, hvordan end vi selv
har raat tilhugget den.

Horatio.

Ja, visseelig!

Hamlet.

Fra mit Lufaf, med Sømandsjakken om mig,
i Mørket samlende jeg søgte dem;
mit Maal jeg naaede; Paffen fik jeg fat
og stjal mig til mit Rum igjen; min Frygt
forglemte Høfligheden, og jeg voved
at aabne deres høie Fuldmagt; — der
fandt jeg, — o kongelige Nidingsværk! —
en streng Befaling, spækket ud med Grunde
af mange Slags, til Danmarks Belfærd støttet

og Englands med, dertil mit Levnet sildret, —
 hu! hvilken Djævel! — at paa Forevisning,
 flux, uden Dphold, ei engang saa meget
 som til at slibe Bøddeløxen, skulde
 mit Hoved hugges af.

Horatio.

Er det da muligt?

Hamlet.

See her er Brevet; læs, naar du faaer Tid.

Men vil du vide, hvad jeg gjorde saa?

Horatio.

Fortæl, jeg beder!

Hamlet.

Da jeg var saalebes

trindtom af Ridinger i Garnet hildet,
 før jeg fik udtænkt en Prolog, begyndte
 min Hjerne Spillet strax; jeg satte mig,
 opfandt en anden Fuldmagt, skrev den smukt.
 Før holdt jeg det, som store Herrer pleie,
 for Skam at skrive smukt, og stræbte saare
 at glemme denne Kunst; men see, nu var
 den mig en trofast Djener. Vil du kjende
 Indholdet af mit Brev?

Horatio.

Ja, kjære Herre.

Hamlet.

Kongen besværges Englands Fyrste stærkt,
 saasandt han er hans tro Basal, saasandt
 som Venstabs Palme mellem dem skal grønnes,
 saasandt som Freden bære skal fremdeles
 sin Akefrands og staae som Bindetegn
 imellem dem, og mange flere slige

„saafandt“ af megen Vægt, — at han skal strax
naar han har seet og kjender Brevets Indhold,
foruden nogen Bægning og Betænkning
til Døden sende dem, der bringe det,
brat uden Skriftemaal og Sakrament.

Horatio.

Hvorledes fik I dette Brev forseglet?

Hamlet.

Selv deri var en Himlens Styrelse.
Jeg havde i min Pung min Faders Segl,
hvorefter Danmarks Riges Segl var præget;
jeg folded Brevet sammen som det andet,
skrev udenpaa, forsegled det og lagde
det paa sit Sted; min Stifting blev ei kjendt.
Søslaget stod den næste Dag; du veed,
hvad derpaa fulgte.

Horatio.

Altsaa Rosenfrands
og Gyldenstjerne maa betale Gildet.

Hamlet.

Ei, Ven, de beilede jo til dette Hverv;
de røre min Samvittighed slet ikke;
de faldt, fordi de selv har trængt sig ind;
for lavere Naturer er det farligt
at gaae imellem stærke Fjenders Stød
og brede Klingespidsfer.

Horatio.

Hvilken Konge!

Hamlet.

Er nu min Stund ei kommen, tykkes dig? —
Ham, der har dræbt min Konge, gjort min Moder
til Skjæge, trængt sig mellem min Forhaabning

og Danmarks Krone, som har anglet efter
mit eget Liv og det med slige Rænker, —
kan jeg nu ei med god Samvittighed
betale ham med denne Haand, og var
det ei en Dødsynd, om en saadan Kræftbyld
i vor Natur fik Lov at gribe om sig?

Horatio.

Det vil kun vare søie Tid, saa veed han
fra England, hvordan Sagen der er gaaet.

Hamlet.

Kun søie Tid; men min er Mellemtiden;
eet Liv, det er kun som til Get at tælle.
Men dog gjør det mig meget ondt, Horatio,
at jeg har glemt mig selv imod Laertes;
thi jeg kan see som i et Speil et Billede
af hans Sag i min egen; jeg vil søge
hans Venstabs; men hans Pral i Sorgen drev
min Videnstabs i Brand.

Horatio.

Iys! hvem er der?

(Dørik kommer ind.)

Dørik.

Eders Høihed er meget velkommen tilbage til Danmark.

Hamlet.

Jeg takker ærbødigst, Herre. — (til Horatio.) Kjennder
du denne Vandmyg?

Horatio.

Nei, naadige Herre.

Hamlet.

Desto bedre staaer det til med din Sjæl; thi det er en
Brøde at kjende ham. Han eier meget Land og det frugtbart.
Naar et Kvæg er Herre over Kvæg, saa staaer hans Krybbe

ved Kongens Taffel. Det er en Allike; men som sagt, han har vidtløftige Besiddelser af Møg.

Dsrik.

Min dyrebare Prinds, hvis det var Eders Naade beleiligt, vilde jeg meddele Jer Noget fra hans Majestæt.

Hamlet.

Jeg vil modtage det med al min Sjæls Opmærksomhed, Herre. Brug Eders Hat efter dens Bestemmelse; den er til Hovedet.

Dsrik.

Jeg takker, naadige Herre, det er meget varmt.

Hamlet.

Nei, I maa troe mig, det er meget koldt; Vinden er nordlig.

Dsrik.

Ja, det er virkelig koldt, Eders Naade.

Hamlet.

Men det forekommer mig dog, at det er meget lummert og hedt for mit Temperament.

Dsrik.

Ganste overordentlig, naadige Herre; det er meget lummert; som om det kunde være, — jeg veed ikke hvorledes. — Men, naadige Herre, hans Majestæt har befalet mig at tilkjendegive Jer, at han har indgaaet et høit Bæddemaal paa Eders Person. Sagen er den, Herre, —

Hamlet.

(giver ham Tegn til at sætte Hatten paa.)

Jeg beder Jer, huff paa, —

Dsrik.

Tillad, Eders Naade, blot for min Bekvemmeligheds Skyld, jeg forsikrer! — Fornylig er Laertes kommen her til Hove; jeg kan forsikre, det er en fuldkommen Kavaler, fuld

af de mest udmærkede Fortrin, af den behageligste Omgang og megen Anstand; sandelig, for at tale fyndigt om ham, han er et Provefort og en Kalender for Kavalerstabet; thi I vil i ham finde Summa Summarum af Alt, hvad man vil forlange af en Kavaler.

Hamlet.

Herre, hans Beskrivelse lider ikke noget Tab i Eders Mund, ihvorvel jeg veed, at Fortegnelsen over alle hans særstilte Fortrin vilde bringe Hufommelsens Regnekunst i Vilde-rede; og endda vilde den fælde agterud i Forhold til hans Hurtigseilads. Men for at tale i Lovprisningens Egthed, jeg betragter ham, som en Mand af stor Rigdom og hans Begavelse som saa kostelig og sjelden, at, for at betegne ham med det rette Udtryk, kun hans Spell er hans Rige, og hvo der ellers vil træde i hans Fodspor, kun hans Stygge.

Dsrik.

Eders Naabe taler fuldkommen feilsfrit om ham.

Hamlet.

Anledning, Herre? hvorfor omtaage vi denne Kavaler med vor Tales raa Mande?

Dsrik.

Naadige Herre?

Horatio.

Er det ikke muligt, at forstaae dette Sprog i en Andens Mund? I maa virkelig kunne det, Herre.

Hamlet.

Hvad er Anledning til, at denne Kavaler er nævnet her?

Dsrik.

Lærtes?

Horatio.

Hans Pung er allerede tom. Alle sine gyldne Ord har han givet ud.

Hamlet.

Netop han, Herre.

Osrif.

Seg veed, at I er ikke ubidende —

Hamlet.

Gid I vidste det, Herre; og dog, paa min Tre, om I vidste det, vilde det ikke anbefale mig synderligt. Nu vel, Herre? —

Osrif.

I er ikke ubidende om, hvilken udmærket Fuldkommenhed Laertes besidder, —

Hamlet.

Det tør jeg ikke tilstaae for ikke at sammenligne mig med ham i Fuldkommenhed; at kjende en Mand nøie er at kjende sig selv.

Osrif.

Jeg mener, Herre, hvad hans Vaaben angaaer; men efter den Berømmelse, man tillægger ham, er han uden Vige i denne Jdræt.

Hamlet.

Hvilket er hans Vaaben?

Osrif.

Kaarde og Dolk.

Hamlet.

Det var to Vaaben; men videre.

Osrif.

Kongen, ædle Herre, har væddet med ham om sex arabiske Heste; hvorimod Laertes har sat ud sex franske Kaar-
der med Tilbehør, saasom Belter, Gehæng og deslige. Tre af Bespændingerne, kan jeg forsikre, ere overmaade smagfulde for Diet, overmaade passende til Fæsterne, særdeles fine Bepændinger, og overmaade elegant udtænkte.

Hamlet.

Hvad kalder I Bespænding?

Horatio.

Jeg vidste nok, I kom til at opbygge Jer ved Randgloserne, inden I blev færdig.

Dsrik.

Bespændingen, Herre, det er Gehænget.

Hamlet.

Det Udtryk vilde passe bedre til Sagen, hvis vi bar Kanoner ved Siden; indtil den Tid saa jeg helst, det hed Gehæng. Men lad saa være. Sex arabiske Heste imod sex franske Kaarder med Tilbehør og tre elegant udtænkte Bespændinger; det er et fransk Væddemaal imod et dansk. Hvorfor er dette „sat ud“, som I kalder det?

Dsrik.

Kongen, Herre, har væddet om, at i tolv Stød mellem Jer og ham skal han ikke give tre Stød mere end I; han har væddet paa tolv mod ni; og dette vilde finde øieblikkelig Afgjørelse, hvis Eders Naade vilde behage at svare til det.

Hamlet.

Men, hvis jeg nu svarer nei?

Dsrik.

Jeg mener, hvis Eders Naade vilde stille Eders Person til Prøven.

Hamlet.

Herre, jeg vil spadserer her i Salen; hvis det behager hans Majestæt, er det den Tid paa Dagen, jeg pleier at trække frisk Luft; lad Kaarderne bringe herhen, lad Kavaleren være villig, og Kongen blive sit Forsæt tro, saa vil jeg vinde for ham, hvis jeg kan; hvis ikke, vinder jeg ikke andet end Skammen og de fleste Stød.

Derik.

Skal jeg meddele Eders Svar saaledes?

Hamlet.

Det maa være Meningen; baldhyre det kan I efter Eders egen Smag.

Derik.

Jeg anbefaler mig ærbødigt til Eders Høihed.

(gaaer.)

Hamlet.

Jeg beder! — Han gjør vel i at anbefale sig selv, der er ingen Anden, der vil tjene ham deri.

Horatio.

Den Vibeunge løber med Eggefsallen paa Hovedet.

Hamlet.

Han gjorde Komplimenter for sin Moders Brystvoorte, førend han pattebe. Saaledes har han (og mange flere af samme Yngel, som jeg veed, vor plumrede Tidsalder er forgabet i) blot lært Dagens Melodi udenad, og faaet det udvortes Skin af den fine Tone, et Slags gjærende Sammenfurium, som hjælper dem afsted tværs igjennem de allersødeste og allermest udsøgte Talemaader; og naar man blot prøver at blæse til dem, saa bryste Boblerne.

(En Hofmand kommer ind.)

Hofmanden.

Naadige Herre, Hans Majestæt har sendt Jer sin Hilsen med den unge Derik, som bringer ham det Svar, at I venter ham her i Salen; han sender mig for at erfare, om Eders Hu fremdeles staaer til at sægte med Laertes eller, om I vil udsætte det indtil videre.

Hamlet.

Jeg er mit Forsæt tro; det retter sig efter Kongens

Ønske; hvis det er ham beleiligt, saa er det mig beleiligt, nu
 Væller naarksomhøst, forubsat, at jeg er saa godt istand dertil
 som nu.

Hofmanden.

Kongen, Dronningen og Alle ere paa Veien herhen.

Hamlet.

I Guds Navn.

Hofmanden.

Dronningen ønsker, at I vilde tiltale Laertes med Ven-
 lighed, førend I begynder Bæddekampen.

Hamlet.

Hendes Raad er godt. (Hofmanden gaaer.)

Horatio.

I vil tabe dette Bæddemaal, naadige Herre.

Hamlet.

Det troer jeg ikke; siden han drog til Franfrig, har jeg
 været i bestandig Øvelse; jeg vinder paa de Stød, jeg har
 forud. — Du kan aldrig troe, hvor ilde jeg føler mig her
 i Hjertet; — men det har Intet at sige.

Horatio.

Men, bedste Herre, —

Hamlet.

Det er kun Daarfskab; men det er saadan et Slags
 Naad Anelse, og det vilde maaskee ængste en Kvinde.

Horatio.

Hvis Eders Sind er ilde stemt derved, saa adlyd det;
 jeg vil forebygge, at de komme herhen, og sige, at I er ikke
 opslagt.

Hamlet.

Paa ingen Maade! vi trodsø Varsler; der vaager et
 Øjeblik Forsyn over hver en Spurv, der falder til Jorden.
 Steer det nu, saa steer det ikke i Fremtiden, og steer det ikke

i Fremtiden, saa stær det nu; stær det ikke nu, saa stær det dog engang. At være beredt, det er det Hele. Da intet Menneſke veed, hvad det er han gaaer bort fra, hvad har det da at betyde at gaae tidlig bort? Lad saa være.

(Kongen, Dronningen, Laertes, Oskif, Adelsmænd og Følge, der bringe Raader.)

Kongen.

Kom, Hamlet, kom, tag denne Haand af mig.

(Han lægger Laertes' Haand i Hamlets.)

Hamlet.

Tilgiv mig, Herre; jeg har gjort Jer Uret;
tilgiv, saasandt I er en Riddersmand.

Her veed Enhver, og I har vistnok hørt,
at jeg er straffet med svar Sindsförvirring.

Hvad jeg har gjort, som kunde have haardt
fornærmet Eders Hjerte, Ret og Ære,
det vil jeg her erklære, det var Vanvid.

Var det da Hamlet, som Laertes krænkede?

Nei, Hamlet ei; naar Hamlet er berøvet
sig selv, og, mens han ikke er sig selv,
gjør Uret mod Laertes, er jo Hamlet
ei den, som gjør det; Hamlet nægter det.

Hvem gjør det da? — hans Vanvid. Men i saa Fald
er Hamlet jo blandt dem, der har lidt Uret;
den stakkels Hamlets Vanvid er hans Fjende.

Lad min Forsikring her for disse Vidner,
at jeg har ei med Forsæt krænkede Jer,
fritjende mig i Eders ædle Sind,
som den, der stød sin Pil henover Huset
og traf sin Broder.

Laertes.

I har fyldestgjort

i mit Hjerte, som i denne Sag vel stærkest
 vil Hævn mig skulde drive; men min Vre,
 naar den afflaaer jeg alt Forlig og Bod,
 vil ældre Riddersmænd af prøvet Hæder
 har givet deres Skjøn og Raad til Fred,
 saaledes at mit Navn kan være pletsfrit.
 Til den Tid tager jeg mod Eders Venstab
 om Venstab og vil ikke krænke det.

Hamlet.

Jeg tager gjerne derimod, og freidigt
 jeg sætter denne broderlige Hystkamp. —
 Nu giv os Raarder; kom!

Laertes.

Kom! en til mig.

Hamlet.

Laertes, jeg maa tjene Jer til Bærg;
 ved min Ukyndighed vil Eders Kunst
 en Stjerne lig i Nattens tykke Mulm
 fremstraale dobbelt klart.

Laertes.

J spotter, Herre.

Hamlet.

Nei, nei ved denne Haand!

Rongen.

Ung Dsrik, giv

dem Raarderne. — Min Frænde Hamlet, kjender

et Væddemaal?

Hamlet.

Ja, min høie Konge;

men jeg har væddet paa den svage Side.

Rongen.

Jeg frygter ikke; jeg har seet Jer begge;

men siden han er gaaet frem i Kunsten,
 har vi nu faaet noget forud.

Laertes.

Denne

er mig for tung; lad mig en anden prøve.

Hamlet.

Den huer mig; de har vel samme Længde?

Osrik.

Sa bedste Prinds.

(de gjøre sig færdige til at fægte.)

Kongen.

Sæt Bægerne med Vin
 paa Bordet der. — Hvis Hamlet giver nu
 det første eller andet Stød, og hvis han
 gjengjælder Stødet i det tredie Udfald,
 skal alle Skandfernes Kartover dundre;
 da drikker Kongen paa Prinds Hamlets Held,
 og i hans Bæger skal en Perle tastes
 saa kostelig, som ikke fire Konger
 tilsammen har i Danmarks Krone baaret.
 Kom hid med Bægerne; lad Pauken saa
 fortælle til Trompeten, og Trompeten
 til Kanoneren udenfor, Kanonen
 til Himmelen, og Himmelen til Jorden:
 „Nu drikker Kongen Hamlets Skaal!“ — Begynd —
 og I, Kampdommere, giv nøie Agt.

Hamlet.

Kom an!

Laertes.

Kom an!

(de fægte).

Hamlet.

Eet!

Laertes.

Nei!

Hamlet.

Saa fælder Dom!

Oskrif.

Eet Stød; et afgjort Stød!

Laertes.

Vel, om igjen!

Kongen.

Standse, giv mig Bægret. Hamlet, denne Perle
 rær din; nu paa dit Held! — Ræk ham sit Bæger!

(Trompetklang: Kanonstød udenfor).

Hamlet.

Forst vil jeg fægte denne Gang til Ende;
 Hætt det tilside lidt; — kom! end et Stød!
 Hvad siger I?

(de fægte.)

Laertes.

Et Stød, et Stød, ja rigtigt!

Kongen.

Vor Søn gaaer af med Seiren.

Dronningen.

Han er fed

og lidt stakaandet. Hamlet, tag mit Klæde
 og tør din Pande. Dronningen vil tomme
 det Glædesbæger paa din Lykke, Hamlet.

Hamlet.

Min ædle Frue!

Kongen.

Gertrud! drik det ikke!

Dronningen.

Min Husbond, jo, tillad mig det, jeg beder!

Kongen (affides).

Det er Giftbægeret! det er forfælde!

Hamlet.

Jeg tør endnu ei drikke, Frue; siden.

Dronningen.

Rom, lad mig tørre Sveden af dit Ansigt.

Laertes.

Nu vil jeg ramme ham.

Kongen.

Jeg troer det ikke.

Laertes.

Og dog, en Røst i min Samvittighed
er næsten derimod.

Hamlet.

Nu tredie Gang,

Laertes! hidindtil har I kun leget;
jeg beder, stød med Eders bedste Kraft;
jeg frygter, at I har mig kun tilbødste.

Laertes.

Det troer I? Kom da!

(de fægte).

Osrik.

Ingen af dem traf.

(Laertes saarer Hamlet; i Stridens Hestighed komme de til at bytte
Kaarer, og Hamlet saarer Laertes).

Kongen.

Stil dem! de er i Hede!

Hamlet.

Nei, igjen!

(Dronningen falder).

Osrik.

Ha, sørg for Dronningen!

Horatio.

De bløde begge.

Hvor gaaer det, Prinds?

Osrik.

Hvor staaer det til, Laertes?

Laertes.

O, jeg er fangen i min egen Snare;
 min egen Svig har fældet mig med Rette.

Hamlet.

Hvad fattes Dronningen?

Kongen.

Hun faldt i Asmagt,

da hun saae Blod.

Dronningen.

Nei, nei, men Driften, Driften!

O, kjære Hamlet! Driften! det var Gift!

(døer).

Hamlet.

Ha Rídingsværk! hvordan? luk Dørene!

Forræderi! slug lad det efterforske!

(Laertes falder).

Laertes.

Her er det, Hamlet! — Hamlet, du er dødsens;

giglig frelser ingen Lægedom i Verden;

du har ei een halv Times Liv tilbage;

Forrædervaabenet er i din Haand,

Altildspisjet og forgiftet. Mod mig selv

min Svig har vendt sig. See, her ligger jeg

for aldrig meer at reise mig. Din Moder

har faaet Gift. — Jeg kan ei mere. — Kongen,

Kongen er Skyld i Alt.

Hamlet.

Saa Spidsen er
forgiftet med? — Vel, Gift, saa gjør din Gjerning!

(saarer Kongen).

Alle.

Førræderi! Førræderi!

Kongen.

O, Benner!

forsvar mig! hjælp mig! jeg er jo kun saaret!

Hamlet.

Blodstjænder, Morder, lumste Dannerfonge!

tøm nu dit Bæger! — Er din Perle her? —

Følg nu min Moder.

(Kongen dør).

Laertes.

Ham er fleet sin Ret.

Han selv har blandet Giften. — Væde Hamlet,
lad os nu bytte vor Tilgivelse.

Mit og min Faders Blod ei over dig
skal komme, dit ei over mig!

(dør).

Hamlet.

Gud tage

det fra din Sjæl! jeg følger dig! — Horatio,
det er forbi. — Ulykkelige Dronning,

Farvel! — I, som saa blege, skjælvende,

staae her og see paa dette Sørgespil

som stumme Bidner og Tilhørere, —

hvis kun jeg havde Tid, — men Døden er

en stræng og ubønhørlig Stærningsmand, —

o, da, da kunde jeg fortælle Jer, —

men lad det fare. — Jeg maa døe, Horatio!

du lever; saa forklar mig og min Sag

for dem, som ei forstaae, —

Horatio.

Tro kun ei det!

Jeg er en Dlotids Rømer, ingen Danst;
og her er Gift endnu.

Hamlet.

Er du en Mand,

saa giv mig Bægret; slip! ved Gud! jeg vil! —

O Gud, Horatio, hvilket saaret Navn

vil overleve mig, hvis Alt forbliver

i dette Mørke! Har du nogensinde

set mig baaret i dit Hjerte, saa hold ud

endnu en Stund fra Saligheden fjernet

at aande tungt i denne bittre Verden

for at fortælle, hvad min Stjæbne var.

(Man hører Krigsmusik i Afstand og Kanonstød udenfor.)

Å! Hvad vil den Krigslarm sige?

Dørlif.

Fortinbras

kom nys med Seir fra Polen hjem; nu giver

han Englands Sendebud en Krigerhilsen.

Hamlet.

Jeg døer, Horatio; den stærke Gift

betvinger Livets Kraft. De Tidender,

der kom fra England, saaer jeg ei at høre.

Men dette spaaer jeg: Balget falde vil

paa Fortinbras; ham giver jeg i Døden

min Stemme. Sig ham det samt hele Sagen,

det mindste med det største, som har voldet, —

det Øvrige er Løgn.

(han døer.)

Horatio.

O, der brister

et ædelt Hjerte. Kjære Prinds, god Nat!
og Engleskærer synge dig til Ro! —

(Krigsmusik udenfor.)

Hvad vil de Trommer?

(Fortinbras kommer ind med de engelske Sendebud og Andre.)

Fortinbras.

Hvor er dette Syn?

Horatio.

Hvad vil I see? et Syn at ynkes over
og at forbauses ved? saa søg ei længer.

Fortinbras.

Det Blodbad raaber Hævn. — Du stolte Død!
hvad for en Fæst er i din evige Hal,
at du saa blodig med eet Skud har fældet
saa mange Fyrster?

Første Sendebud.

Tungt er dette Syn;

vort Bud fra England kommer nu forfaldt;
dødt er det Dre nu, som skulde hørt
voe Melding, at hans Bud er bleven opfyldt,
og Rosenkrands og Gyldenstjerne døde.
Hvo siger os nu Tal?

Horatio.

Hans Mund vist ikke,

om end den havde Liv og kunde talke;
thi den har aldrig deres Død befalet.
Men da just hid I kom til denne Blodsærd, —
I fra den polste Krig og I fra England, —
saa giv det Bud, at disse Lig udstilles
høit paa en Skueplads for Alles Dine,
og lad mig der forkynde høit for Verden,
der Intet veed, hvorledes Alt gik til,

da skal I høre, hvad jeg har at melde
 om Blodstam, unaturlig, blodig Daad,
 tilfældig Straf, Manddrab af Baade skeet,
 om Mord og Ewig og Bold og nu tilsidst
 om Rænker, der slog feil og faldt tilbage
 paa deres Ophavsmand. Alt dette kan jeg
 fortælle sandtru.

Fortinbras.

Lad os snart det høre,
 og kald de bedste Mænd til den Forsamling.
 Min Lykke tager jeg med Sorg i Favn.
 Jeg har en gammel Ret til dette Rige,
 som nu min Fordel byder mig at træve.

Horatio.

Om denne Sag har jeg det Hverv at tale
 fra ham, hvis Stemme flere ville følge;
 men lad det stee paa Stand, mens Folkets Sind
 er vildt og oprørt, at Uvidenhed
 og Rænker ei skal volde meer Ulykke.

Fortinbras.

Lad fire Hovedsmænd da bære Hamlet
 til Skueborgen hen paa Krigervis;
 thi kongelig hans Færd var sikkert vorden,
 hvis han var bleven Konge. — Krigsmusik
 og Krigerstikke skal hans Vigtog hædre.
 Vær Liget bort. Vel sømmer sig paa Valen
 et saadant Syn; men slet i Kongesalen.
 Lad Hæren flyde Hædersstod.

(Alle følge Liget under Sørgemusik. En Artillerisalve høres.)

Anmærkninger.

- S. 9. „Den vaade Stjerne, hvis Magt Havgudens Rige styres af“. — Der menes Maanen med dens Indvirkning paa Ebbe og Flod. Om de mange Bertegn, der varselede Julius Cæsars Drab fortælle de romerfste Forfattere meget.
- 15. „Wittenbergs Høistole“, — Den nævnes vel paa Grund af det berømte Navn, den i Reformationstiden havde erhvervet. Tiden, hvori Handlingen foregaaer, tænkes her som ved mange af Shakespeares Stykker ubestemt, og de handlende Personers Udtryksmaade er hentet fra hans egen Tidsalder med en indblandet Tone fra Riddertiden.
- 17. „opløst i Graad som Niobe“. — Den grædende Niobe blev efter Mythen forvandlet til en Klippe, hvorfra hendes Taarer vælde frem som en evigrindende Kilde.
- 32. „Løven i Nemea“. — Et af de Uhyrer Herakles betvang.
- 38. „Kom, Fugl, kom, kom!“ — Det minder om Faltjægeren, der kalder sin Falk til sig.
- 40. „Sværg paa mit Sværd“. — Sværdgrebet med sin Parerstang danne et Kors og kunde altsaa træde i Stedet for et Krucifix.

- S. 56. „Da vilde jeg ønske, at I var saa ærlig en Mand“. — Tiedt har gjort den rigtige Bemærkning, at man maa tænke sig, at Polonius tidligere stiltiende har begunstiget Hamlets Kjærlighed til Ophelia og grundet ærgjerrige Hensigter derpaa; da han nu efter Kongens Død og ved Hamlets tilfidesatte Stilling lader Ophelia vise den tilbage, har Hamlet Anledning til den Mistanke, at han har været Gjenstand for egennyttig Speculation.
- 57. „Den spydige Skjelm“. — Der hentydes til Juvenals 10de Satire.
- 64. „En Ravnerede af Børn“ o. s. v. — Hentydning til et Skuespillersekskab, der var dannet af Korstolen ved St. Paulskirken „the children of St. Pauls“ som rivaliserede med Shaspeares Ekskab, der spillede paa „the globe theatre“.
- 65. „med Herkules og hans Byrde ovenikjøbet“. — Skiltet paa Globe Theatret var en Herkules, der bar Jordkloben paa sine Skuldre.
- 66. „Roscius“. — En berømt Skuespiller paa Ciceros Tid.
- — „Hver Gjøgler paa sit Asen red“. — Det er rimeligvis et Brudstykke af en gammel Folkevise.
- 68. „min unge Frøken“ o. s. v. — Damerollerne bleve udførte af Drengene.
- 87. „I har jo spillet engang paa Høistolen“. — Studenterne i Oxford og Cambridge opførte latinske Skuespil for kongelige og fyrstelige Personer.
- 89. „Den gamle Rjephest er forglemt“. Ved Maifesterne red en Person paa Rjephesten, der skulde forestille St. Jørgens Hest. Puritanerne ivrede mod alle slige Folkefeste, der indeholdt Grindringer fra Katholicismen,

- og den anførte Linie hører maaskee til en af Spotteviserne mod den puritanske Fromhed.
- S. 94. „Dolt“. — **Interpreter** kaldtes den, der ved Marionetteatrene førte Ordet bag Scenen.
- 102. „Jeg stiller mig bag et Tapet“. — Bag de frit-hængende Tapeter, hvormed Væggene ofte vare behængte, kunde en Person staae i Skjul.
- 128. „Uglen var en Bagerdatter“. — En Legende fortæller, at Christus, idet han gik forbi en Bagerbod, bad om et Stykke Brød. Bagerkoneen lagde et stort Stykke Deig ind i Ovnen; men Datteren, som fandt det for stort, tog et Stykke deraf. Da svulmede Deigen og blev langt større end før; men Bagerdatteren blev til en Ugle og fløj strigende ud gennem Vinduet.
- — „vil være din Valentine“. — Det var en gammel engelsk Folkefest, at de unge Karle St. Valentins Dag (14 Febr.) valgte sig den Pige, hver vilde dansse med Aaret igjennem ved Festerne. Ogsaa til Kjærligheds-erklæringer og Elfskovsbreve valgtes fortrinsvis denne Dag.
- 135. „Fennikel og Alfeleie“ betød i Blomstersproget den stærke, utilladelige Attraa. Disse Blomster rækker hun Kongen. Rude betød Anger.
- 153. „Bondens Taa er saa nær ved Hofmandens Hæl“. — Hentydning til de spidse „Snabelsko“, som dengang var i Mode.
- 166. I Oskris Tale parodieres Datidens affecterede Hof-sprog; sml. Anm. til Romeo og Julie.
- 168. „Kaarde og Dolt“. — Begge disse Vaaben hørte til den Tids franske og italienske Fægtekunst; sml. Romeo og Julie.
-

Julius Cæsar.

Personer.

Julius Cæsar.

Cæsar Octavianus,

Marcus Antonius,

M. Aemilius Lepidus,

} Triumvirer efter Julius Cæsars Død.

Cicero,

Publius,

Popilius Lena,

Marcus Brutus,

Cassius,

Caeca,

Trebonius,

Ligarius,

Decius Brutus,

Metellus Cimper,

Cinna,

Flavius,

Marullus,

} Almuetribuner.

Artemidorus, en Sofist fra Gidus.

En Sandfiger.

Cinna, en Digter.

En anden Digter.

Lucilius,

Titinius,

Messala,

Cato den Yngre,

Volumnius,

Barro,

Clitus,

Clandius,

Strato,

Lucius,

Dardanius,

Bindarns, Cassius' Tjener.

Calpurnia, Cæsars Hustru.

Portia, Brutus' Hustru.

Senatorer, Borgere, Bøgt, Følge o. s. v.

} Brutus' Tjenere.

} Venner af Brutus og Cassius.

Scenen foregaaer mest i Rom, siden i Gardis og i Nærheden af Philippi.

Første Act.

Første Scene.

Rom. En Gade.

(Flavius og Marullus komme ind med en Sværm af Borgere.)

Flavius.

Afsted! gaa hjem, I dovne Kræ! gaa hjem!
er det en Helligdag? hvad? veed I ei,
at I som Haandværksfolk skal ikke gaae
omkring paa Sogndage uden Tegnet
paa Eders Haandværk? — Sig, hvad er dit Haandværk?

Første Borger.

Jeg er Lømmemand, Herre.

Marullus.

Hvor er dit Skjodsfind og dit Vinkelmaal?
Hvad gjør du med din bedste Klædning paa? —
Og du der, hvilket Haandværk driver du?

Anden Borger.

Sandt at sige, Herre, i Sammenligning med de fine
Haandteringer er det, jeg driver, kun Lapperi.

Marullus.

Men hvilket Haandværk? svar mig ligesfrem!

Anden Borger.

Et Haandværk, som jeg haaber, jeg kan drive med en

god Samvittighed, siden det letter mangen En hans Gang igjennem Livet.

Marullus.

Hvad Haandværk, Skurk? du grove Skurk, hvad Haandværk?
Anden Borger.

Naa, gode Herre! brist ikke af Harme! — men, hvis
J skalde briste, saa kan jeg lappe paa Jer.

Marullus.

Hvad skal det sige? lappe paa mig, uforstammede Karl?
Anden Borger.

Ja, Herre, fliske paa Jer.

Flavius.

Du er Skosflisser, ikke sandt?

Anden Borger.

Rigtig, Herre, Alt det, jeg lever af, er Sylen. Jeg
giver mig hverken af med Kjøbmandsaffairer eller med Fruen-
timmeraffairer, men med min Spl. Jeg er Saarlæge for gamle
Eko, Herre; naar de er i stor Fare, kurerer jeg dem. Saa
kjenne Folk, som nogensinde har traadt paa en Dødhud, har
gaaet paa mine Hænders Arbeide.

Flavius.

Hvorfor er du idag ei i din Bod,
men fører disse Folk omkring paa Gaden?

Anden Borger.

Det gjør jeg, Herre, for at de kan faae deres Eko
slidte op og staffe mig mere Arbeide. Men alvorlig talt,
idag holde vi Fridag for at see Cæsar og glæde os over hans
Triumf.

Marullus.

Hvad er der vel at glædes over? hvilken
Grobting bringer han da hjem til Rom?
Sig, hvilke Stattefonger følge ham

i Lænker for at smykke hans Triumfvogn?
 I Klodser, Stene! meer end sandsejlsøje!
 I haarde Hjerter! grumme Romere!
 har I ei kjendt Pompeius? Mangen Gang
 har I jo klattret op paa Mure, Tinder,
 paa Taarne, Binduer, ja Skorstenspiiber,
 med Eders spæde Børn i Arm; der sad I
 den lange Dag taalmodigt ventende
 Pompeius' Tog igjennem Romas Gader;
 og naar I øined hans Triumfvogn blot,
 opløstet I da ei et Jubelraab,
 saa Tiber hæved under sine Bredder,
 naar Eders Stemmers Gjenlyd den fornam,
 der rulled hen i Flodens hule Leie? —
 Og nu, nu har I taget Fesdragt paa?
 nu har I taget Jer en Hviledag?
 og nu vil I strø Blomster paa hans Bei,
 der kom med Seir over Pompeius' Blod?
 Afsted! løb hver til sit, fald ned paa Kne
 og bed, at Guderne vil standse Straffen,
 der slig en Utafnemlighed maa ramme.

Flavius.

Gaa, Landsmænd, og til Bod jør denne Brøde
 forsamler Eders ringe Brødre, før dem
 til Tibers Bred og græd ned i dens Strøm,
 til Floden, hvor dens Vand er lavest, kysker
 de høieste af Strømmens høie Bredder.

(Borgerne gaar.)

See, smelter ei selv det urene Malm?
 der gaaer de; Brøden binder deres Lunger.
 Gaa du den Bei til Capitolium,
 jeg gaaer ad denne; hvor en Billedstøtte

du træffer paa behængt med Hæderstegn,
jaa, riv dem af.

Marullus.

Mon dette dog gaaer an?
du veed jo, det er Lupercaliefesten.

Flavius.

Det siger Intet. Ingen Billedstøtte
maa bære Cæsars Seierstegn. Jeg gaaer
og driver Sværmen bort fra Gaderne;
gjør du det samme, hvor du seer den sloffes.
Naar disse Fjer i deres Fremvægt rykkes
af Cæsars Binge, vil dens Flugt vel hemmes;
han steg vel ellers over Jordens Synskreds
og holdt os alle her i Trælleskrægt.

(de gaae.)

Anden Scene.

Rom. En offentlig Plads.

(Cæsar, Antonius, klædt til Bæddeløb. Calpurnia, Portia, Decius
Brutus, Cicero, Marcus Brutus, Cassius og Casca komme ind i
høitideligt Optog med Musik; en stor Folkeskare følger dem, deriblandt
en Spaamand.)

Cæsar.

Calpurnia!

Casca.

Lyk, stille! Cæsar taler.

Cæsar.

Calpurnia!

Calpurnia.

Min Husbond, jeg er her.

Cæsar.

Stil dig i Veien for Antonius
ved Løbet. — Hør, Antonius!

Antonius.

Høie Cæsar!

Cæsar.

Glem ikke, naar du løber, at berøre
Calpurnia; thi vore Fædre sige,
at en ufrugtbar Kvinde, der berøres
i dette Festløb, kaster bort derved
Ufrugtbarhedsforbandelsen.

Antonius.

Det skal jeg;

naar Cæsar siger „Gjør det!“ er det gjort.

Cæsar.

Begynd! forsøm ei nogen hellig Stif.

(Musik.)

Spaamanden.

Cæsar!

Cæsar.

Ha! Hvem er det, der kalder!

Casca.

Stille!

Lad Larmen tie! — Stille! siger jeg.

(Musiken tier.)

Cæsar.

Hvem er det, som i Trængslen kalder paa mig?

der lød en Røst høit over al Musiken,
der raabte: Cæsar! — Tal; thi Cæsar hører.

Spaamanden.

Vogt dig for Idus Martii.

Cæsar.

Hvem er

den Mand?

Brutus.

En Spaamand, som advarer Dig
for Idus Martii.

Cæsar.

Bring ham herhid,
at jeg kan see hans Ansigt.

Cassca.

Rom herhid.

Træd frem af Trængslen der og see paa Cæsar.

Cæsar.

Hvad siger du mig nu? Tal end engang.

Spaamanden.

Bogt dig for Idus Martii.

Cæsar.

Det er

en Drømmer; lad ham staae; gaa videre.

(Trompetklang. Alle gaae undtagen Brutus og Cassius.)

Cassius.

Vil du gaae med og see paa Væddeløbet?

Brutus.

Nei!

Cassius.

Gaa dog med, jeg beder dig.

Brutus.

Min Hu

staaer ei til Skuespil; jeg fattes noget

af denne Munterhed, Antonius har;

lad mig ei hindre din Forlystelse;

Farvel.

Cassius.

Jeg har lagt Mærke til dig, Brutus,
i denne sidste Tid; jeg finder ikke

den Mildhed i dit Blik, det Venstabsglimt,
 ssom jeg var vant at finde der. Du viser
 dig altfor stræng, for fremmed mod en Ven,
 ssom er dig tro hengiven.

Brutus.

Cassius,

at tag ikke feil. Er end mit Blik omsløret,
 min mørke Mine vender sig dog kun
 imod mig selv. Jeg plages haardt fortiden
 af Stemninger, der kjæmpe mod hverandre,
 af Tanker, som tilhøre kun mig selv,
 som vel kan kaste Skygge paa min Adfærd;
 men lad ei det bekymre mine Venner, —
 blandt dem maa jeg jo tælle Cassius, —
 og udlæg ei min Uopmærksomhed
 paa anden Vis end den: den stائفels Brutus
 forglemmer i sin Tvedragt med sig selv
 at vise Venstabs ydre Tegn mod Andre.

Cassius.

Saa misforstod jeg helt din Stemning, Brutus,
 og derfor har mit Bryst begravet Tanker
 af megen Vægt, betydningsfulde Planer. —
 Sig, Brutus, kan du see dit eget Ansigt?

Brutus.

Nei, Cassius, thi Diet kan kun see
 sig selv gjenspeilet af en anden Ting.

Cassius.

Sandt nok! og det beklages meget, Brutus,
 at ei du har et Speil, der kunde stille
 dit skjulte Værd frem for dit eget Blik,
 at dog du kunde see din egen Skygge.
 Tidt har jeg hørt de bedste Mænd i Rom, —

undtagen den udbødelige Cæsar, —
at nævne Brutus, og imens de sukked
under det tunge Tidens Nag, at ønske,
den ædle Brutus havde deres Dine.

Brutus.

I hvilke Farer vil du løfte mig?
du byder mig at søge hos mig selv
det, som ei findes hos mig, Cassius.

Cassius.

Derfor bered dig til at høre, Brutus;
og da du veed, at du kan see dig selv
bedst i et Gjenstik, vil jeg som dit Speil
bestedent stille for dit Die frem
det af dig selv, som du ei selv kan kjende.
Vær ei mistænksom mod mig, kjære Brutus.
Er jeg en Smigrer, — pleier jeg at byde
tilfals mit Venstreb slot med Hverdagseder
til hvemsomhelst der beiler, — veed du om mig,
at først jeg smigrer Folk og favner dem
og saa bagtaler dem, og veed du om mig,
at jeg ved Gilde drikker Broderstreb
med hele Lauget, — ja, saa vogt dig for mig.

(Trompetklang og Glædesraab.)

Brutus.

Hvad er det for et Jubelraab? jeg frygter,
at Folket kaarer Cæsar til sin Konge.

Cassius.

Du frygter det? saa tør jeg troe, det er
dig ikke hjært?

Brutus.

Nei, Cassius, det er
mig ikke hjært, og dog er jeg hans Ven.

Men hvorfor holder du mig her saalænge?
 Hvad er det for en Sag, du vil betro mig?
 Hvis det har Fædrelandets Vel til Formaal,
 saa stil mig Wren for det ene Die
 og Døden for det andet, — jeg vil see
 paa begge med det samme Blik. Saa sandt
 mig hjælpe Guderne, som Wrens Navn
 jeg elsker meer, end Døden mig forfærder.

Cassius.

Jeg veed, at denne Manddom boer i dig,
 saa godt, som jeg dit Ansyn kjender, Brutus.
 Velan, om Wren er det, jeg vil tale.
 Jeg kjender ikke din og Andres Mening
 om dette Liv; jeg for min egen Del
 vil fuldt saa gjerne ikke være til
 som leve, naar jeg skal med Frygt betragte
 et Væsen af min egen Art. Tribaaren
 er jeg som Cæsar; det er ogsaa du;
 vor Føde var saa god som hans; vi begge
 kan taale Vintrens Kuld saa godt som han;
 thi paa en voldsom Uveirsdag engang,
 da Tiber oprørt stormed vildt mod Bredden,
 da sagde Cæsar: „Tør du, Cassius,
 nu springe med mig i den brede Flod
 og svømme til hint Maal?“ — Ved dette Ord,
 fuldpaaflædt, som jeg var, sprang jeg i Dybet
 og bød ham følge mig; det gjorde han.
 Strømgangen brøled, og vi stred imod den
 med stærke Sener, stødte den tilside
 og stemmed os imod med trodsigt Bryst.
 Men før vi naaede det bestemte Maal,
 da raabte Cæsar: „Hjælp mig, hjælp! jeg synker.“

Dg som vor store Stamfader Aeneas
 paa sine Skuldre bar fra Troias Flamme
 Gubben Anchises ud, saaledes bar jeg
 den trætte Cæsar ud af Tibers Bølger. —
 Dg denne Mand er bleven til en Gud,
 og Cassius er en elendig Skabning,
 der høie maa sin Ryg, naar Cæsar skjænker
 ham skjodesløst et Nis. — Han havde Feber,
 dengang han var i Spanien; naar Kulden
 kom over ham, da saae jeg, hvor han skjælved; —
 ja, det er sandt, den høie Guddom skjælved;
 hans feige Læbe flygted fra sin Farve;
 det Die, for hvis Blik nu Verden bærer,
 var glandsløst, og jeg hørte, hvor han stønned.
 Ja denne Mund, som byder Rømerne
 at lytte til hans Ord og skrive dem
 i deres Bøger, af, den flynked som
 et strantent Pigebarn: „Titinius!
 giv mig en Drif.“ — I Guder, jeg forbauses,
 at denne svagelige Mand har faaet
 det Forspring for den hele, stolte Verden
 og bærer Palmen ene.

(Raab. Trompetklang.)

Brutus.

Hør, nu jubler
 paany den hele Sværm; det Bisald gjælder
 vel sagtens nye Hæderstegn, hvormed
 man overdynger Cæsar.

Cassius.

Ja, min Ven,
 han staaer tværs over denne snævre Verden
 som en Kolos, og vi Smaapuslinger

gaae under Kæmpens Ben og speide rundt,
 om vi os finde kan en Skjændselsgrav.

En Mand er stundom dog sin Skjæbnes Herre;

Hos vore Stjerner er ei Skylden, Brutus,
 men hos os selv, at vi er under Aaget.

Brutus og Cæsar! — Hvad er dette Cæsar?

Hvi skal det Navn da nævnes meer end dit?

Skriv det tilsammen: dit er fuldt saa smukt;

urdtal dem: dit har fuldt saa god en Klang;

og vei dem: det har den samme Bægt; forsøg

at mane med dem: Brutus vækker Aander

saa let som Cæsar.

(Subeltraab.)

Nu, ved alle Guder!

med hvilken Føde blev da Cæsar fostret

til slig en vældig Bægt? Skam dig, vor Tid!

Rom, du har tabt din ædle Helteslægt!

Naar svandt et Hundrebaar fra Pyrrhas Flok,

som ikke blev berømt ved fleer end een Mand?

Naar blev det sagt før nu, naar Rom blev nævnet,

dens vide Mure rumme kun een Mand?

Nu kan det kaldes Rom; nu er der Rum nok;

thi kun een Mand er nu at finde der.

O! du og jeg har hørt af vore Fædre;

„der var engang en Brutus, som saa gjerne

vist havde taalt, at Djævelen holdt Hof

i Rom, som at en Konge gjorde det.“

Brutus.

Dit Venstreb har jeg ingen Mistro til;

hvortil du vil mig drive, gjætter jeg;

hvad jeg har tænkt om det og disse Læder,

skal jeg forklare dig; for dennefinde, —

ifald mit Venſkab mægter noget hos dig, —
 driv mig ei videre. — Hvad du har ſagt,
 vil jeg betænke; hvad du har at ſige,
 vil jeg taalmodigt høre; Leiligheden
 kan jeg vel finde baade til at høre
 og til at ſvare paa ſaa ſtore Ting.
 Til den Tid, ædle Ven, læg det paa Hjerte:
 Brutus vil heller trælle bagved Ploven,
 end han vil regne ſig for Romas Søn
 paa ſlige haarde Vilkaar, ſom vor Tid
 gjør Mine til at lægge paa vor Naſſe.

Casſius.

Det glæder mig, at mine ſvage Ord
 ſlog dog ſaa mange Gnifter Ild af Brutus.

(Cæſar og hans Følge kommer ind.)

Brutus.

Der kommer Cæſar; Feſten er forbi.

Casſius.

Rør Caſca, naar de gaae forbi, ved Ermet;
 ſaa vil han paa ſin vrantne Bis berette,
 hvad mærkeligt der hændet er idag.

Brutus.

Det ſkal jeg nok. — Men ſee dog, Casſius,
 den brede Plet paa Cæſars Pande gløder;
 Følget ſeer ud ſom Trælle, der ſik Skjænd;
 Calpurnias Kind er bleg, og Cicero
 har jo ſaa flammende, ſaa røde Dine,
 ſom vi har ſeet paa Capitolium,
 naar Senatorene var ham imod.

Casſius.

Af Caſca ſaae vi nok Beſted om Sagen.

Cæſar.

Antonius!

Antonius.

Her, Cæsar!

Cæsar.

Jeg vil see fede Mænd omring mig, Mænd
med glatte Hoveder, der sove trygt.
Den Cassius seer mager, hungrig ud;
han tænker meget; det Slags Folk er farligt.

Antonius.

Frygt ei for ham; han er ei farlig, Cæsar;
han er en ædel Romer, dig hengiven.

Cæsar.

Var han kun federe. Jeg frygter ikke;
nimen hvis mit Navn var underlastet Frygt,
da veed jeg ei den Mand, jeg vilde sige
jaa stærkt som denne magre Cassius.

Han læser meget, er en grundig Forster;
han gjennemstuer Mennestenes Gjerning;

han ynder ikke Skuespil, som du;

han hører ei Musik; han smiler sjelden

og smiler da, som spotted han sig selv

og haanede sit Sind, fordi det kunde

bevæges til et Smil af nogen Ting.

Deslige Folk som han har aldrig Fred

i Hjertet, naar de seer en Overmand,

og derfor er de meget farlige.

Jeg taler meer om, hvad der kunde frygtes,

end hvad jeg frygter; jeg er altid Cæsar.

Kom til min høire Side; — jeg er døv

paa dette Dre her, — og sig mig ja

oprigtigt, hvad din Mening er om ham.

(gaaer med sit Følge; Cassa bliver tilbage.)

Casca.

Du trak mig i Rappen; vil du tale med mig?

Brutus.

Ja, Casca, sig os dog, hvad der er hændet idag, at Cæsars Afsyn er saa mørkt.

Casca.

Du var jo med ham, ikke sandt?

Brutus.

Saa spurgte jeg ei Casca, hvad der hændtes.

Casca.

O, der blev budet ham en Krone, og da den var buden ham, stød han den tilside med Vagen af Haanden, saaledes; saa gav Folket sig til at juble.

Brutus.

Hvorfor led Jubelraabet anden Gang?

Casca.

Ei, for det samme.

Cassius.

De streg tre Gange; hvorfor tredie Gang?

Casca.

Ei, for det samme.

Brutus.

Og blev da Kronen ham tre Gange buden?

Casca.

Ja vist blev den, og han stød den tre Gange tilside, den ene Gang lempeligere end den anden, og for hver Gang han stød den tilside, jublede mine stikkelige Naboer.

Cassius.

Hvem bød ham Kronen?

Casca.

Oh, det gjorde Antonius.

Brutus.

Fortæl os da, hvorledes det gik til,
min gjæve Casca.

Casca.

Om jeg skulde hænges, kan jeg ikke sige, hvorledes det gik til; det Hele var Narrestreger; jeg lagde ikke Mærke til det. Jeg saae, at Marcus Antonius tilbød ham en Krone; — det var da egentlig heller ingen Krone, men saadan et Slags Diadem, — og som sagt, han stød den fra sig een Gang; men alligevel, skulde jeg troe, han vilde gjerne have havt den. Derpaa bød han ham den igjen; saa stød han den igjen fra sig; men jeg troer jo rigtignok, han tog meget nødigt sine Fingre fra den. Og saa bød han ham den tredie Gang; han stød den tredie Gang fra sig, og altsom han afflog den, fraalede Pøbelen og klappede i deres grove Næver og kastede deres spædige Nathuer iveiret og udbredte saadan en stinkende Aande omkring sig, fordi Cæsar afflog Kronen, at det nær havde kvælt Cæsar; for han besvimele og faldt omkuld ved det, og jeg for min Del turde ikke lee af Frygt for at lukke Munden op og indaande den onde Lust.

Cassius.

Vi, Casca, hør, hvordan? besvimele Cæsar?

Casca.

Han faldt om paa Torvet; Fraaden stod ham ud af Munden, og han var maalles.

Brutus.

Det er sandsynligt nok, han har jo Uigfald.

Cassius.

Nei Cæsar har ei Uigfald; du og jeg
og denne brave Casca, vi har Uigfald.

Casca.

Jeg veed ikke, hvad du mener med det; men vist er

det, at Cæsar faldt om. Jeg vil aldrig være ærlig, om ikke den lurvede Pøbel flappede og hyskede ad ham, altsom han behagede eller mishagede dem, ligesom de gjør ved Stuespillerne i Theatret.

Brutus.

Hvad sagde han, da han kom til sig selv.

Cæsa.

O, førend han faldt om, da han mærkede, at den menige Sværm var glad over, at han afflog Kronen, saa rev han sin Tunika op og tilbød dem sin Strube at stjære over. — Hvis jeg havde været en Mand, der drev en Haandtering, saa gid jeg maa fare til Helvede med de Skjelmer, om jeg ikke havde taget ham paa Ordet. — Saa faldt han da. Da han kom til sig selv igjen, sagde han, at hvis han havde gjort eller sagt noget urigtigt, saa bad han den ærede Forsamling at troe, at det var hans Svagheds Skyld. Tre eller fire Kvindfolk der, hvor jeg stod, raabte: „O, den gode Sjæl!“ — og tilgav ham af deres ganste Hjerte; men dem skal man ikke regne: om Cæsar havde myrdet deres Mødre, vilde de have gjort det samme.

Brutus.

Og derpaa gif han bort, saa mørk i Hu?

Cæsa.

Ja.

Cassius.

Og sagde Cicero da Noget?

Cæsa.

Jo, han talte Græst.

Cassius.

Men hvad var Meningen?

Cæsa.

Ja, hvis jeg kan sige dig det, saa gid jeg aldrig maa

Offsee dig i Ansigtet mere. Men de, der forstod ham, smilede
 tit til hverandre og rystede paa Hovedet; men for mig var det
 Græst. Jeg kunde fortælle Jer endnu flere Nyheder! Marul-
 lus og Flavius har man stoppet Munden paa, fordi de har
 overbevist Diademer af Cæsars Billedstøtter. Farvel! Der var
 flere Narrestreger endnu, hvis jeg kunde huske det.

Cassius.

Vil du spise hos mig i aften, Casca?

Casca.

Nei, jeg har lovet mig ud.

Cassius.

Vil du spise til Middag hos mig imorgen?

Casca.

Ja, hvis jeg lever, og du ikke stifter Sind, og dit Maal-
 tid er værd at spise.

Cassius.

Godt; jeg vil vente dig.

Casca.

Gjør det; Farvel, begge.

(gaaer.)

Brutus.

Hvor han er bleven til en treven Tølper!

i Skolen var han lutter Ild og Liv.

Cassius.

Og det er han endnu, saasnart det gjælder

at øve nogen ædel, hæf Bedrift,

menstjønndt han bærer denne trevne Mæste.

Den Plumphet er som Sauce paa hans Bid,

og giver Folk desbedre Appetit

til at fordeie, hvad han har at sige.

Brutus.

Saa er det. Nu Farvel for dennefinde;

imorgen, dersom du vil tale med mig,
besøger jeg dig; eller, om du vil,
kom hjem til mig, saa vil jeg vente paa dig.

Cassius.

Det vil jeg; tænk imidlertid paa Verden.

(Brutus gaaer.)

Saa, Brutus, du er ædel; dog jeg seer,
dit herlige Metal kan vel forvanskes
fra sin Natur, og derfor er det godt,
at ædle Sjæle søge deres Lige;
hvem er saa fast, at han kan ei forføres?
Mig liber Cæsar ei, men elsker Brutus;
hvis jeg var Brutus nu, og han var Cassius,
mig fik han ei stemt om. — Taaften vil
jeg kaste Sedler med forskjellig Haandstift,
som om de kom fra flere Borgere,
ind ad hans Binduer, hvori udtales
det store Haab, Rom sætter til hans Navn,
samt dunkle Vink om Cæsars Herstfeshyge.
Og saa lad Cæsar sidde fast! vi Alle
vil gaae tilgrunde, eller han skal falde.

(gaaer.)

Tredie Scene.

En Gade.

(Torden og Lyn. Casca kommer ind med draget Sværd fra den ene
Side, Cicero fra den anden.)

Cicero.

God Aften, Ven! har du fulgt Cæsar hjem?
Hvi stønner du? hvi stirrer du saa vildt?

Casca.

Forfærder det ei dig, naar Tordens Bægt

maaa skjælve som et Løv? O, Cicero,
 jeg har seet Uveir, hvor de biftre Binde
 splittede i deres Riv en knudret Eg,
 og jeg har seet det herfskelystne Hav
 opsvulme, rase, fraade for at hæve
 sig op til Høide med de brede Skyer;
 men aldrig før iasten, ei før nu
 gif jeg igjennem Ildregn. Enten er
 der Borgerkrig i Himlen, eller Jorden
 har ved sin frække Trods mod Guderne
 opægget dem til Undergang at sende.

Cicero.

Hvorledes? Har du seet end flere Terteegn?

Casca.

En ringe Træl, — let kjendelig, — holdt op
 sin venstre Haand; den flammede op og brændte
 som tyve Fjellers Blus, og Haanden mærkedes
 dog ei til Ilden, og blev ei forbrændt;
 saa kom, — fra den Stund bar jeg Sværdet blottet, —
 ved Kapitolium en Løve mod mig;
 den stirred paa mig og gif skulende
 forbi mig, men den fladede mig ikke;
 og der sad hundred ræddelige Kvinder
 i Rlynge; Skrak vanstaktede deres Ansigt;
 de svor, de havde seet, at Mænd af Ild
 gif op og ned ad Gaden. Og igaar
 sad Rattens Fugl ved Middagstid paa Torvet
 og streg og tubede. Naar nu sliige Terteegn
 saa træffe sammen, da skal Menneſter
 ei sige: „det er deres Grund; det gaaer
 naturligt til.“ — Jeg troer, at det er Varsler
 for hvert et Jordstreg, som de pege paa.

Cicero.

Sa visjelig er det en sælsom Tid;
 men Menneſter fortolke Tingene
 paa deres Viſ, fjernt fra den rette Mening.
 Mon Cæſar gaaer til Kapitolium
 imorgen?

Caſca.

Sa, han bød Antonius
 at ſende Bud til dig, at han vil møde.

Cicero.

God Nat da, Caſca; denne Uveirſhimmel
 er ikke ſtiffet til at være ude.

(gaaer.)

Caſca.

Farvel! —

(Caſſius kommer ind.)

Caſſius.

Hvem der?

Caſca.

En Rømer.

Caſſius.

Caſcas Røſt.

Caſca.

Du hører godt. O, Caſſius, hvilken Nat!

Caſſius.

For brave Mænd er det en herlig Nat.

Caſca.

Hvem har vel før ſeet Himlen true ſaa?

Caſſius.

De, der har Jorden ſeet ſaa fuld af Brøde.

Jeg har for min Del vandret om paa Gaden
 og givet mig til Pris for Nattens Farer;

saa slet udrustet, som du seer mig, Casca,
 har jeg mit Bryst for Tordenkilen blottet.
 Hvergang et blaaligt, taffet Lynglimt syntes
 at splitte Himlens Barm, da stillede jeg
 mig just i Sigtet lige midt for Straalen.

Casca.

Men hvorfor fristede du Himlen saa?
 thi Frygt og Bæven sømmer Menneſtet,
 naar Guders Vælde sender os ved Tegn
 saa rædselsfulde Stræffens Sendebud.

Cassius.

Ha Casca, du er sløv; de Livets Gnister,
 der skulde findes i en Romers Sjæl,
 dem savner du, hvad heller bruger ei.
 Du blegner, stirrer, ræddes, taber dig
 helt i Forundring ved at see den Himlens
 uvante Boldsomhed; men om du vil
 betænke Grunden ret, hvi alle disse
 Jldsluer, alle disse snigende Gjenfærd,
 hvi Fugle, Dyr fornægte Art og Væsen,
 hvi Gubber, Daarer, Børn har Spaadomsſpyner;
 hvi alle disse Ting omstiftes nu
 fra deres Lov, Natur og evige Væsen
 til sælsom Unatur, — saa skal du finde,
 at Himmelen indgjød dem disse Kræfter,
 fordi den vilde bruge dem som Redskab
 til Stræk og Varsel for et sælsomt Rige.
 Jeg kunde, Casca, nævne dig en Mand,
 der ligner denne stræffelige Nat,
 der tordner, lyner, aabner Grave, brøler
 som Løven hist paa Capitolium,
 en Mand ei mere stærk end du og jeg

i Legemskraft, dog unaturligt vogen
og frygtelig, som disse fære Ferteegn.

Cæsa.

Det er jo Cæsar, som du mener, Cassius?

Cassius.

Seg mener den, det er! thi Rømerne
har Navn og Lemmer end som deres Fædre;
men vee os! vore Fædres Mand er død,
og vore Mødres Sind behersker os;
vort Nag, vor Liden viser os som Kvinder.

Cæsa.

Ja, det er sandt, imorgen vil Senatet
udnævne Cæsar, siger man, til Konge,
og han vil bære Kronen allevegne
tilføes, tillands, kun udenfor Italien.

Cassius.

Seg veed, hvor jeg vil bære denne Dolk;
Cassius skal frelse Cassius fra Trældom;
derved, I Guder, gjør I stærk den Svage,
derved, I Guder, styrter I Tyranner:
ei Laarn af Sten, ei Mur af hamret Kobber,
ei Fængslets kvalme Luft, ei stærke Lænker
af Jern kan binde Sjælens Kraft; men Livet,
naar det er kjed af denne Verdens Stranker,
ei savner Gyne til at frie sig selv.
Naar jeg veed det, saa skal al Verden vide:
den Del af Trældomsaaget, jeg maa bære,
den kan jeg ryste af, saasnart mig lyfter.

Cæsa.

Og saa kan jeg; saa bærer i sin Haand
hver Træl den Magt sin Trældom at begrænde.

Cassius.

Du hvorfor skulde Cæsar spille Herre?
 den stakkels Mand! jeg veed, han var ei Ulv,
 hvis ei han mærked, Romerne var Faar;
 han var ei Løve, hvis ei de var Hinde.
 Hvo som i Hast en mægtig Ild vil tænde,
 begynder med det svage Straa. Hvad er
 dog Roma for en Dyrge Skarn og Pjalter,
 at det skal tjene til et usfelt Stof,
 til Glands for slig en ringe Ting som Cæsar.
 Dog, o, min Sorg, hvor fører du mig hen?
 maaskee jeg taler til en villig Træl;
 da veed jeg, man vil fræve mig til Regnskab;
 men jeg er væbnet og foragter Faren.

Casca.

Du taler nu med Casca, med en Mand,
 der ei er Dretuder; tag min Haand; —
 gjør Sammensværgelse til Hjælp i Nøden,
 og denne Fod skal stride frem saa vidt
 som den, der videst gaaer.

Cassius.

Det er et Ord.

Saa vid da, Casca, jeg har vundet nogle
 af Romas Udleste, som ville vove
 med mig en hæderlig og farlig Færd;
 jeg veed, de vente mig i denne Stund
 under Pompeius' Buegang; thi nu,
 i denne Rædselsnat gaaer Ingen ud,
 og ingen Færdsel er paa Gaderne;
 Naturens Afsyn har en Mine nu,
 der ligner just det Værk, vi har ihænde,
 saa blodig, flammende, forfærdelig.

(Cinna kommer ind).

Cæsa.

Staa stille! thi der kommer En i Hastværk.

Cassius.

Jeg kjender ham paa Gangen; det er Cinna;
Han er vor Ven. — Hvorhen saa hastig, Cinna?

Cinna.

Jeg søgte dig. — Hvem der? Metellus Cimber?

Cassius.

Nei, det er Cæsa; han har sluttet sig
til vort Forsøg. — Sig, venter man paa mig?

Cinna.

Det glæder mig. — Men hvilken rædsom Nat!
Et Par iblandt os har seet sære Syner.

Cassius.

Men venter man ei paa mig?

Cinna.

Jo, tilvisse.

O, Cassius, hvis du dog kunde blot
den ædle Brutus vinde for vor Sag.

Cassius.

Vær du kun rolig; her, tag denne Seddel;
see til at lægge den paa Prætorstolen,
saa Brutus finder den; kast denne her
ind ad hans Vindue; sæt den ved, Vær
fast paa den gamle Brutus' Billedstøtte,
og kom saa til Pompeius' Buegang,
naar det er gjort; der vil du træffe os.
Er Decius Brutus og Trebonius der?

Cinna.

Alle paa Cimber nær; han søger dig

nu i dit Hus. Vel, jeg vil stynde mig
og gjøre, som du bød, med disse Sedler.

Cassius.

Og kom saa til Pompeius' Buegang.

(Cinna gaaer.)

Rom, Casca! du og jeg vil, før det dages,
gaae hjem til Brutus; de tre Fjerdedele
af ham tilhøre os; ved næste Møde
skal hele Manden overgive sig.

Casca.

Høi er hans Plads i hele Folkets Hjerter,
og hvad hos os man vilde kalde Brøde,
det vil hans Afsyn som de Vises Sten
til Borgerdyd og Hædersdaad forvandle.

Cassius.

Ham og hans Værd, som og vor Trang til ham
har du hel rigtigt udtrykt. Lad os gaae;
thi det er over Midnat, og før Daggry
vi vække ham og gjøre ham til vor.

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

Rom. Brutus' Have.

(Brutus kommer ind.)

Brutus.

Hør, Lucius! — Jeg kan ei stjonne ret
af Stjernerne, hvor nær det er ved Dag. —

Hei, Lucius! — Gid fligt et Sovehjerter
 var min Feil. — Lucius, nu! kommer du?
 Vaagn op da, Lucius!

(Lucius kommer ind.)

Lucius.

Herre, har I kaldt?

Brutus.

Bring Lys ind i min Bogsal, Lucius;
 naar det er tændt, saa kom og meld mig det.

Lucius.

Ja, Herre!

(gaaer.)

Brutus.

Bed hans Død maa det jo stee;
 og jeg for min Del kjender ingen Grund
 til at forkaste ham af egen Drift
 undtagen Folkets Sag. — Han vilde krones; —
 Spørgsmaalet er, hvorledes dette kunde
 forandre hans Natur. Det klare Guldfin
 udslækker Snogen. — Derfor maa man gaae
 forsigtigt. Krone ham! — Og saa, — ja saa,
 det tilstaaer jeg, vi give ham en Braad,
 hvormed han, om han vil, kan gjøre Skade.
 Høiheden bliver misbrugt, naar den stiller
 Samvittighed fra Magt. Naar jeg om Cæsar
 skal sige Sandhed, har jeg aldrig seet,
 at Videnskab har fuet hans Fornuft.
 Men det er vist og sandt, at Bdmgheden
 er for den unge Herskelyst en Stige,
 hvortil den seer, imens den klattrer op;
 men naar den saa har naaet det sidste Trin,
 saa vender den sin Ryg til Stigen slug;

saa stirrer den mod Sky og agter ringe
de lave Trin, ad hvilke den steg op.
Det kunde Cæsar ogsaa gjøre; dette
maa forebygges. Og da det, han er,
kan ikke rigtig give Striden Farve,
saa smyk det saadan ud: det, som han er,
vil, naar det end sørges, worde til
et farligt Overmaal; derfor betragt ham
som Slangens Egg, der, naar det ruges ud,
vil worde som dens Slægt fordærvelig,
og derfor lad os dræbe ham i Skallen.

(Lucius kommer tilbage.)

Lucius.

Lysen er tændt i Eders Bogsal, Herre. —
Mens jeg i Vinduet søgte efter Fyrtøi,
fandt jeg et Brev forseglet der. Jeg veed,
det laa der ikke, da jeg gik tilsengs.

(giver Brutus et Brev.)

Brutus.

Gaa du tilsengs igjen; det er ei Dag.
Er det imorgen Idus Martii?

Lucius.

Det veed jeg ikke.

Brutus.

See det efter i

Kalenderen og sig mig det.

Lucius.

Ja, Herre.

(gaaer.)

Brutus.

De Himmelblus, der fuser gjennem Luften,
udbrede Lys nok til at læse ved.

(aabner Brevet og læser.)

„Brutus, du sover. Vaagn og see dig selv!
 Skal Rom — —?“ — Her staaer ei meer. — „Tal! slaa!
 befri!“

„Brutus, du sover. Vaagn!“ —
 En sliq Opfordring var der tidt henkastet,
 hvor jeg har fundet den. —
 „Skal Rom —?“ saaledes maa det fylbes ud:
 „Skal Rom da bæve for en enkelt Mand?“ —
 Hvad? Rom? — Og mine Fædre drev Tarquin
 fra Romas Gader, da han kaldtes Konge.
 „Tal, slaa, befri!“ — Opfordrer man mig til
 at tale og at slaae? — Ja, Rom, jeg lover,
 at hvis Befrielsen vil følge, skal du
 af Brutus' Haand faae Alt, hvad du begjærer.

(Lucius kommer tilbage.)

Lucius.

Alf Marts er fjorten Dage gaaet, Herre.

(Det banker paa Porten.)

Brutus.

Godt. Gaa til Porten; der er En, der banker.

(Lucius gaaer.)

Fra den Tid, Cassius først opvækket mig
 mod Cæsar, har jeg ikke faaet Sovn.
 Fra Tanken om en stræffelig Bedrift
 indtil Udøvelsen er Mellemtiden
 hel lig et Nattesyn, en hæslig Drøm;
 vor Genius og dens dødelige Værktøi
 gaae da paa Raad, og Mandens Tilstand ligner
 et lidet Rige stedt i Oprørsnød.

(Lucius kommer.)

Lucius.

Cassius, Eders Svoger, staaer ved Døren;
 Han ønsker Jer itale.

Brutus.

Er han ene?

Lucius.

Nei, der er Flere med ham.

Brutus.

Kjender du dem?

Lucius.

Nei, de har trukket Hatten ned i Panden
og deres Ansigt halvt i Rappen skjult,
saa jeg kan ikke skjelne, hvem det er,
af noget Træk.

Brutus.

Gaa, luk dem ind. — (Lucius gaaer.) Det er
de Sammensvorne. — Mytteri! Ha, blues
du ved at vise frem din skumle Pande
ved Nattetide, naar alt Ondt er friest?
hvor saaer du da ved Dag en Hule mørk nok
til Skjul for dit uhyggelige Ansyn? —
Søg ingen! døl i Smil og Venlighed
dit Ansigt; thi hvis du vil træde frem
i medfødt Skikkelse, var Tartarus
ei mørk nok til at frie dig for at røbes.

(Cassius, Casca, Decius Brutus, Cinna, Metellus Cimber
og Trebonius komme ind.)

Cassius.

Jeg frygter for, at vi forstyrre dig;
God Morgen, Brutus; er vi til Besvær?

Brutus.

En Time har jeg været oppe, vaagen
den hele Nat. Sig, kjender jeg de Mænd,
der følge med dig?

Cassius.

Ja, hver eneste,
og der er Ingen, som jo dig hviagter
og ønsker, at du næred om dig selv
de samme Tanter, som hver ædel Romer
har om dig. Dette er Trebonius.

Brutus.

Han er velkommen.

Cassius.

Her er Decius Brutus.

Brutus.

Velkommen ogsaa han.

Cassius.

Og her er Casca,
og Cinna her, og her Metellus Cimber.

Brutus.

Velkommen Alle! Hvilken søvnløs Uro
har trængt sig ind imellem Eders Dine
og Natten?

Cassius.

Maa jeg sige dig et Ord?

(de tale sagte.)

Decius.

Her ligger Østen; gryer ei Dagen der?

Casca.

Nei.

Cinna.

So, forlad mig, og de lyse Strimer,
der kante Skyerne, er Dagens Bud.

Casca.

Nei, tilstaa, I har Uret begge: der
staaer Solen op, hvor med mit Sværd jeg peger;

det er en god Del længer hen mod Syd;
betænk, at Maret end er i sin Ungdom;
om et Par Maanedes sees høiere
mod Nord dens Lue, og det høie Østen
staaer lige der bag Kapitolium.

Brutus.

Nu giv mig Eders Hænder, hver især.

Cassius.

Og lad en Ed bekræfte vor Beslutning.

Brutus.

Nei, ingen Ed! Hvis ikke Folkets Dine
og vore Hjerters Sorg og Lidens Misbrug, —
hvis det er svage Grunde, saa brød af
og skynd Jer hjem, hver til sit tørste Leie;
saa lad det stolte Tyranni kun rase,
til hver Mand falder, som det træffer sig.
Men har, — som jeg er vis paa — disse Grunde
Ild nok i sig til at opflamme Feige
og hårde Kvinders bløde Sind med Mandsmod,
da, Landsmænd, — hvilken anden Spore kræves
end Sagen selv for at opægge os
til Redningsværket? hvilken anden Borgen
end taus Romere, der har sagt Ordet
og ikke vakte? Hvilken anden Ed
end Ærlighed mod Ærlighed i Pant paa,
at dette skal stee, eller vi skal falde?
Lad Præster, Krystere og Stjelmer sværge,
marvløse Gubber og de stakkels Sjæle,
der sige Tak for Uret. Lad en Usling,
som mistroes, sværge paa sin flette Sag;
men stjern ei dette vort befindige Storbærd
og vore Hjerters ubetvungne Mod

ved Tanken om, at denne Sag og Gjerning
skal trænge til en Gd, mens hver Blodsdraabe,
som er hver Romers Arv, en ædel Arv,
blev værd at agtes for den værste Slegfred,
ifald han brød den allermindste Del
af noget Løfte, som han havde givet.

Cassius.

Men Cicero? skal vi udforske ham?
jeg troer, at han vil kraftigt staae os bi.

Casca.

Lad os ei glemme ham!

Cinna.

Nei ingenlunde!

Metellus.

Saa, lad os faae ham med; hans Sølvhaar
vil staae os en gunstig Folkemening
og hverve Stemmer til vort Værk at prise;
hans vise Raad har ledet vore Hænder,
saa vil man sige; paa vor egen Ungdom
og Hestighed vil Ingen tænke meer,
men Alt vil dækkes af hans Værdighed.

Brutus.

O, nævn ei ham; lad os kun ei betroe
vor Sag til ham; han gaaer ei med til Noget,
som Andre har begyndt.

Cassius.

Saa lad ham fare.

Casca.

Nei, det er sandt; han passer ikke her.

Decius.

Skal Ingen røres uden Cæsar ene?

Cassius.

Vel spurgt. Jeg troer, det bliver ei til Vaade,
 om Cæsars bedste Ven, Antonius,
 skal overleve Cæsar. Vi vil finde
 i ham en stridig Rænkfæmed, hvis Magt,
 det veed I vel, om han vil bruge den,
 formaaer at bringe os i Nød tilhøbe.
 For nu at forebygge det, saa lad
 Antonius og Cæsar falde sammen.

Brutus.

Vor Bane bliver da for blodig, Cassius;
 halsbugge først og derpaa sønderlemme,
 det ligner Harm i Døden, Had derefter;
 Antonius er kun et Lem af Cæsar.
 Lad os ei slagte, Cassius, kun offre.
 Vi alle rejse os mod Cæsars Aand,
 og Menneftenes Aand har intet Blod;
 o, gib vi kunde ramme Cæsars Aand
 uden at volde Cæsar Saar! men af!
 Cæsar maa bløde for det! Edle Venner,
 lad kjæft os dræbe ham, men ei med Brede;
 lad os ham fælde som et Gudeoffer,
 ei slagte ham som Rov for Hundene;
 lad vore Hjerter, som de snilde Herrer,
 opægge deres Tjenere til Bloddaad
 og siden for et Syns Skyld dadle dem;
 det viser, at vor Gjerning var nødvendig,
 ei hadefulde, og naar den sees af Folket
 i dette Lys, da vil man ikke kalde
 os Mordere, men Rensere. — Antonius, —
 tænk ei paa ham; han kan ei gjøre meer
 end Cæsars Arm, naar Cæsars Hoved faldt.

Cassius.

Og dog jeg frygter ham; han har til Cæsar
saa dybt indgroet et Venstabs, —

Brutus.

Kjære Cassius,

tænk ei paa ham; isald han elsker Cæsar,
formaaer han Intet uden mod sig selv,
at græmme sig, at døe for Cæsars Skyld,
og det var meget, om han gjorde det;
han elsker Lystighed og Svir og Gilder.

Trebonius.

Han er ei farlig; lad ham ikke døe;
han lever nok og leer ad dette siden.

(Kloffen slaaer.)

Brutus.

Iys! tæl, hvad Kloffen slaaer.

Cassius.

Nu slog den tre.

Trebonius.

Saa er det Tid at gaae.

Cassius.

Men det er tvivlsomt

endnu, om Cæsar vil gaae ud idag.

Thi nu er han jo bleven overtroist
hel toertimod den Tro, han havde før
om Tegnsudlægning, Anelser og Drømme;
maaſtee vil disse aabenbare Ferteegn
og denne Nats uvante Rædselsſpyner
ſamt hans Augurers Overtalelſer
fra Kapitolium holde ham idag.

Decius.

Frygt ei for det; hvis han er ſaa tilſinds,

kan jeg vel styre ham: han hører gjerne,
 hvordan Enhjørningen med Træer fanges,
 med Speile Bjørnen, Elefanterne
 i Gruber, Løven i et Net og Folt
 med Smiger; men naar saa jeg siger ham,
 han hader Smiger, flux han siger ja
 og smigres da just høiligt. Lad mig raade;
 thi jeg kan lede ham den rette Vej,
 og jeg vil bringe ham til Kapitolium.

Cassius.

Vi møde Alle for at hente ham.

Brutus.

Skal det da være senest Klokken otte?

Cinna.

Ja, senest, og forsøm ei Mødet da.

Metellus.

Ligarius er Cæsar fjendst, fordi

han døde den Roes, han gav Pompeius;
 det undrer mig, I har ei tænkt paa ham.

Brutus.

Kjære Metellus, gaa du hjem til ham;

han er min Ven, og han har Grund dertil;

send ham blot hid, saa skal jeg stemme ham.

Cassius.

See, Dagen overraster os. Nu, Brutus,

Farvel! — I Benner, lad os stilles ad;

men kom ihu, hvad I har sagt, og vis Jer
 som ægte Romere.

Brutus.

I ædle Herrer,

tag nu en frist og munter Mine paa;

lad ei vort Nafn klædes i vort Forsæt;

gjør Ederes Dont som Skuespilleren
med freidigt Mod og med udvortes Fasthed.
Og nu god Morgen Alle, hver især!

(Alle gaae undtagen Brutus.)

Hei Dreng! — du sover fast? — Det siger Intet;
nyd du kun Søvnens tunge Honningdug;
du seer ei Skikkelser og Syner, som
den trable Sorg i vore Hjerner maler,
og derfor sover du saa trygt.

(Portia kommer ind.)

Portia.

Min Husbond!

Brutus.

Hvad vil du, Portia? saa tidligt oppe?
det er dig ikke tjenligt at betroe
din svage Helbred til en raafold Morgen.

Portia.

Gi heller dig. Uvenligt har du listet
dig fra min Seng. Igaar ved Nadsveren
du brat foer op, du gif omkring og fultet
i dybe Tanker med forslagte Arme,
og da jeg spurgte, hvad der feiled dig,
da stirred du paa mig med mørke Blikke;
jeg spurgte videre; da gned du Panden
og stamped med din Fod hel utaalmodigt;
dog blev jeg ved; men du gav intet Svar;
men med et harmsfuldt Bink med Haanden blot
bød du mig gaae; det gjorde jeg, af Frygt for
end meer at ægge op din Hestighed,
som syntes mig kun altfor stærkt optændt;
tillige haabed jeg, at det var Lune,
hvoraf Enhver jo stundom kan hjemsesøges.

Det under dig ei Spise, Tale, Søvn,
 og hvis det kunde virke paa dit Afsyn,
 saa stærkt som det har virket paa dit Sind,
 gjenkjendte jeg min Brutus ei. Min Husbond,
 gjør mig bekendt med Grunden til din Sorg.

Brutus.

Jeg er ei ganske frist; det er det Hele.

Portia.

Brutus er klog, og var han ei ved Helbred,
 saa søgte han vel Midler for at faae den.

Brutus.

Det gjør jeg jo. — Gaa nu tilfængs, min Portia.

Portia.

Er Brutus syg? og er det Lægedom
 at gaae halv paaflædt om og aande ind
 den flamme Morgenluft? Er Brutus syg
 og lister sig op fra sit funde Leie
 for at udsætte sig for Nattens Smitte,
 og friste den urene Feberluft
 til at forværre Sygen? — Nei, min Brutus,
 du bærer i dit Sind en Sygdoms Kval,
 som jeg i Kraft og Medfør af mit Kald
 bør kjende; jeg besværger dig paa Ane
 ved denne Skjønhed, som engang du prisste,
 ved hver en Elskovsbed, du svor, og ved
 det store Løfte, som har sammensmeltet
 og gjort til En os Iwende: aabenbar
 for mig, dit andet Jeg, din halve Del,
 hvorfor du er tungsindig, hvem det var,
 der kom til dig inat; thi her har været
 sex eller syv, som skjulte deres Afsyn
 for Mørket selv.

Brutus.

Kærl ei, min Portia!

Portia.

Var du min Brutus, var det ei fornødent.

Sig, Brutus, blev det i vor Ægtepagt

betinget, at jeg ikke maatte vide

en Løndom, som vedkommer dig? er jeg

kun saadan paa en Maade, med Indskrænkning

dit andet Jeg, kun for at dele med dig

dit Bord, at rede dig dit Leie, stundom

at tale med dig? Er min Bolig da

kun i Forstaden af din Kjærlighed?

Er det ei mere, saa er Portia

jo Brutus' Frille kun og ei hans Hustru.

Brutus.

Du er min hædrede, min ægte Hustru;

saa kjær du er mig, som de røde Draaber,

der strømme til mit kummerfulde Hjerter.

Portia.

Hvis det var sandt, da kjendte jeg din Løndom;

jeg tilstaaer, jeg er Kvinde, men derhos

en Kvinde, som den ædle Brutus ægted;

jeg tilstaaer, jeg er Kvinde, men derhos

en agtet Kvinde; jeg er Catos Datter;

troer du, at jeg er svag, som Kvinder pleie,

jeg, som har slig en Fader, slig en Husbond?

Sig mig din Løndom; ei jeg røber den.

Jeg har bevist min Fasthed kraftigt nok;

dengang jeg selv frivilligt saared mig

i Laaret. Kan jeg bære det i Stilhed

og ei min Husbonds Løndom?

Brutus.

Gode Guder!

o, gjør mig denne ædle Hustru værdig!

(det banker.)

Hør, hør! det banker; gaa nu, Portia,
 og om et Dieblis skal jeg udøse
 mit Hjertes Løndom i dit Bryst. Jeg vil
 forklare dig Alt, hvad der hviler paa mig
 og hvert et Skrifttegn paa min mørke Pande.
 Nu skynd dig bort. —

(Portia gaaer.)

(Lucius og Ligarius komme ind.)

Hvem banker, Lucius?

Lucius.

Her er en syg Mand, som vil tale med Jer.

Brutus.

Cajus Ligarius, som Metellus nævned. —

Gaa, Dreng. — Cajus Ligarius, hvor gaaer det?

Ligarius.

Med stranten Røst jeg byder dig Godmorgen.

Brutus.

Er det nu Tid at bære Syggesædet,
 min gjæve Cajus? gid du ei var syg!

Ligarius.

Jeg er ei syg, hvis Brutus har ihænde
 en Gjærning, som er værdig Ærens Navn.

Brutus.

Ligarius, det har jeg; havde du
 kun sunde Dren til at høre den!

Ligarius.

Bed alle Guder, som en Romer tør,
 her faster jeg min Sygdom. Romas Sjæl!

du gjæve Søn, af ædle Lænder spiret!
 ret som en mægtig Troldmand har du manet
 min Aand af Graven op. Nu byd mig løbe,
 og jeg vil kjæmpe med Umuligheder,
 ja vil beseire dem. — Hvad skal der gøres?

Brutus.

Et Arbeid, som vil gjøre Syge karffe.

Ligarius.

Er Ingen karff, som vi maa gjøre syh?

Brutus.

Det maa vi ogsaa. Hvad det er, min Cæsar,
 det vil jeg aabenbare dig paa Veien
 til ham, det gjælder.

Ligarius.

Gaa du fremad da!

jeg følger dig med nytopslammet Hjerter
 til den ufjendte Daad; det er mig nok,
 at Brutus viser Veien.

Brutus.

Saa følg mig da.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Bærelse i Cæsars Palads.

(Lorden og Lyncid. Cæsar kommer ind i Hædragt.)

Cæsar.

Inat har Jord og Himmel ei havt Ro.
 Tregange har Calpurnia raabt isøvne:
 „Tilhjælp! de myrde Cæsar!“ — Er der Nogen?

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Min Herre!

Cæsar.

Præsterne skal offre strax;

meld mig, hvad deres Mening er om Varslet.

Tjeneren.

Det skal jeg, ædle Herre.

(gaaer.)

(Calpurnia kommer ind.)

Calpurnia.

Cæsar, sig,

hvad er din Hensigt? agter du dig ud?

du skal ei gaae et Skridt idag herfra.

Cæsar.

Cæsar maa gaae; Alt, hvad der trued mig,

har altid ifkun seet min Ryg; saasnart

det stuer Cæsars Afsyn, er det svundet.

Calpurnia.

Cæsar, jeg fæstede aldrig Lid til Jertegn;

nu strække de mig. Der er En derinde, —

foruden hvad vi selv har seet og hørt,

fortæller han de grueligste Syner,

som Bagterne har seet, at en Lovinde

har ynglet midt paa Gaden, Gravene

har aabnet Svælget og udsendt de Døde,

ildrøde, vilde Stridsmænd slaes i Luften

i sluttet Trop og Række som i Krigen,

saa Blodet drypped ned paa Kapitolium;

igjennem Luften drøned Baabenbrag,

og Heste vrinsked og de Faldne ralled,

og Gjenfærd streg og flynkede gjennem Byen.

O, Cæsar, slikt har Ingen før oplevet,

og det forfærder mig.

Cæsar.

Kan Noget undgaaes,
som høie Guder satte sig til Maal?
Cæsar gaaer ud endda; thi disse Varsler
gjælder Alverden jo, saavelsom Cæsar.

Calpurnia.

Kometer sees ei, naar en Stodder døer;
men Himlen selv udblusser Fyrsters Død.

Cæsar.

En Feig døer mange Gange før sin Død;
den Tappe smager ifkun een Gang Døden.
Af alle Ferteegn, som jeg end har hørt,
mest sært mig tyffes, at en Mand kan frygte,
mens dog han veed, at Døden, Alles Maal,
vist kommer, naar den komme vil.

(Tjeneren kommer ind.)

Hvad siger

Augurerne?

Tjeneren.

De raade Jer, min Herre,
at I gaaer ikke hjemmefra idag;
thi da de tog Indvolden ud af Dffret,
da fandtes der i Dyret intet Hjerte.

Cæsar.

Sligt gjøre Guderne til Haan for Feighed.
Ja, Cæsar var et Dyr foruden Hjerte,
isald af Frygt idag han holdt sig hjemme.
Nei, det gør Cæsar ikke; Faren veed,
at Cæsar mere farlig er end den.
To Løver er vi, fødte samme Dag,
og jeg den ældste, og den frygteligste,
og Cæsar gaaer sin Gang.

Calpurnia.

Min Husbond, af!

din Selvtillid berøver dig din Klogt.

Gaa ikke ud idag; kald det min Frygt,

der holder dig i Hjemmet, ikke din.

Marcus Antonius kan gaae til Raadet

og sige, du er ikke vel idag;

lad mig paa mine Knæ formaae dig til det!

Cæsar.

Saa lad ham sige, jeg er ikke vel,

og for at søie dig, jeg bliver hjemme.

(Decius Brutus kommer ind.)

See, Decius Brutus! han kan melde det.

Decius.

Hil, Cæsar, Hil! God Morgen, ædle Cæsar!

Jeg kommer for at hente dig til Raadet.

Cæsar.

Og i en heldig Stund du kommer for

at bringe Senatorerne min Hilsen

og sige dem, jeg kommer ei idag.

Kan ei er falsk, tør ei end falskere;

jeg vil idag ei komme, sig dem det.

Calpurnia.

Sig, han er syg.

Cæsar.

Skal Cæsar sende Løgnbud?

Har jeg med Seier strakt min Arm saa vide

for at jeg skulde være bange for

at sige Sandhed nu til nogle Graastjæg?

Gaa, Decius, sig dem: Cæsar vil ei komme.

Decius.

Men, store Cæsar, nævn mig dog en Grund,
at ei jeg bliver udleet for mit Budskab.

Cæsar.

Min Billie er min Grund. Jeg vil ei komme;
det er Senatet nok at vide dette;
men for dig selv at gjøre til Behag,
fordi du er min Ven, saa skal du vide,
det er min Hustru her, Calpurnia,
der faaer mig til idag at blive hjemme.
Inat hun drømte, at min Billedstøtte
udgjød, et Springvand lig, af hundred Rør
det rene Blod, og Romerne kom glade
med Smil og toede Hænderne deri.

Det tyder hun som Ferteegn og som Varsler
om Ondt, der forestaaer, og har paa Ræ
bønjalidet mig idag at blive hjemme.

Decius.

Den Drøm er ganske falsk fortolket. Skjønt
og lykkeligevarslende var dette Syn.

Din Billedstøtte, som udstømmed Blod
af mange Rør, betyder, at af dig
det store Rom indsuge skal sit Livsblod,
og store Mænd omstimle dig og søge
Løn, Ære, Mindetegn og Hædersmærker.
Saaledes maa Calpurnias Drøm fortolkes.

Cæsar.

Og vel har du paa denne Vis den tydet.

Decius.

Det har jeg, naar du hører, hvad jeg melder:
Vid, Raadet har besluttet, store Cæsar,
paa denne Dag at give dig en Krone.

Hvis nu du melder dem, du vil ei komme,
saa kan de stifte Sind. Desuden kunde
det give Stof til Spot, om Nogen sagde:

„Opsæt Senatet til en anden Tid,
naar Cæsar's Hustru faaer en bedre Drøm.“

Hvis Cæsar skjuler sig, vil man ei hviste:

„See, nu er Cæsar ræd?“ — Tilgiv mig, Cæsar;
min inderlige Omhed for din Fremgang
er det, som byder mig at sige dette;
for Venstreb maa Betænktheden vige.

Cæsar.

Hvor daarlig synes nu din Frygt, Calpurnia!

jeg blues ved, at jeg gav efter for den. —

Giv mig min Kappe; jeg vil gaae. —

(Publius, Brutus, Ligarius, Metellus, Casca, Trebonius,

Cinna komme ind.)

See der!

der kommer Publius og henter mig.

Publius.

Godmorgen, Cæsar!

Cæsar.

Publius, Velkommen!

Hvad, Brutus, ogsaa du saa tidlig oppe?

Godmorgen, Casca. — Ei, Ligarius,

Cæsar har aldrig været dig saa fjendtlig
som denne Feber, der har skjæmmet dig.

Hvad er nu Klokken?

Brutus.

Den er slagen otte.

Cæsar.

Har Tak for Eders Høflighed og Umag. —

(Antonius kommer.)

See der, Antonius, den Mattespærmer,
er dog paa Benene; Godmorgen, Marcus!

Antonius.

Jeg ønsker dig det samme, høie Cæsar!

Cæsar.

Byd dem at være færdige derinde;
det er ei Ret, jeg lader vente paa mig. —

Nu, Cinna! — See, Metellus! — Ei, Trebonius!

Jeg har en Hov at tale med dig om;
glem ikke at besøge mig idag,
og vær mig nær, at jeg kan huske dig.

Trebonius.

Det skal jeg, Cæsar. (affides.)

Saa nær vil jeg være,

at dine bedste Venner maatte ønske,
jeg havde været fjernere.

Cæsar.

Nu, Venner,

kom ind og smag et Bæger Vin med mig,
saa vil vi gaae tilsammen strax lig Venner.

Brutus (affides.)

At „lig“ ei altid er det samme, Cæsar,
det bløder Brutus' Hjerte ved at tænke!

(Alle gaae.)

Tredie Scene.

En Gade nærvæd Kapitolium.

(Artemidorus kommer ind læsende en Seddel.)

Artemidorus.

„Cæsar, vogt dig for Brutus; tag dig iagt for Cassius;
kom ikke Casca nær; hold Die med Cinna; lid ikke paa Trebo-
nius; pas paa Metellus Cimber; Decius Brutus er ikke din

Ben; du har fornærmet Cæsar Pigarius. Der er kun eet Sind i alle disse Mænd, og det er fjendst mod Cæsar. Hvis du ikke er ubodelig, saa see dig for. Sorgløshed giver Leilighed til Sammensværgelse. De høie Guder bestjærme dig!

Din Ben
Artemidorus."

Her vil jeg staae, til Cæsar gaaer forbi,
og overrække dette som et Bønkrift.
Mit Hjerte bløder ved, at Dyden ikke
kan leve tryk for Avinds Land. — O Cæsar,
læs du det, da kan du fries fra Faren!
hvis ei, er Skæbnen med i Morderstaren! (gaaer.)

Fjerde Scene.

En anden Deel af samme Gade, udenfor Brutus' Hus.

(Portia og Lucius komme ind.)

Portia.

Løb, flynd dig, Dreng, til Kapitolium;
tøv ikke for at svare mig; afsted!
Hvad nøler du?

Lucius.

J hvilket Grind, Frue?

Portia.

Du burde været der og her igjen,
for jeg kan sige, hvad du skulde der. —
Besindighed, o, staa mig mægtigt bi!
reis op imellem Hjertet og min Tunge
et vældigt Bjerg. Mit Sind er som en Mands,
min Kraft dog kun en Kvindes. Hvor det falder
en Kvinde tungt at gjemme paa en Løndom! —
Du her endnu?

Lucius.

Hvad skal jeg, Frue? løbe
til Kapitolium og intet Andet?
og komme her igjen og intet Andet?

Portia.

Ja, løb og bring Bæddet, hvordan din Herre
befinder sig; thi han gif sig herfra.
Læg noie Mærke til, hvad Cæsar gjør,
og hvilke Sægende der stimle om ham.
Dys! hvad er dette for en Larm?

Lucius.

Min Frue,
jeg hører Intet.

Portia.

Lyt dog rigtig efter;
jeg hørte Larm og Tummel som af Kamp,
og Vinden bærer det fra Kapitolium.

Lucius.

I Sandhed, Frue, jeg kan Intet høre.

(En Spaamand kommer ind.)

Portia.

Rom hid! sig hvilken Dei du kom?

Spaamanden.

Min Frue,
jeg kommer fra mit Hjem.

Portia.

Hvad er nu Kloffen?

Spaamanden.

Den kan vel være ni, min ædle Frue.

Portia.

Er Cæsar gaaet op til Kapitolium?

Spaamanden.

End ikke Frue; jeg vil søge mig
en Plads, hvor jeg kan see ham gaae forbi.

Portia.

Du har en Bøn til Cæsar, ikke sandt?

Spaamanden.

Ja, Frue; dersom Cæsar er saa god
mod Cæsar, at han hører paa mit Ord,
saa vil jeg bede ham at gjøre vel
imod sig selv.

Portia.

Hvorledes? veed du,

at Nogen har mod Cæsar Ondt isinde?

Spaamanden.

Jeg veed ei Noget vist, jeg frygter Meget.
Godborgen! her er Gaden trang, og Stimlen,
der følger efter Cæsar, Senatorer,
Prætorer, Søgende, kan træde ned
mig svage Mand. Jeg vil tye til et Sted,
hvor der er bedre Rum, og tale til
den store Cæsar, naar han gaaer forbi. (gaaer.)

Portia.

Jeg maa gaae ind. — Af hvor dog Kvindens Hjerter
er svagt! — O, Brutus! Himlen være med
din Gjerning! — Ja, nu har vist Drengen hørt mig. —
Jeg veed, at Brutus har en Bøn, som Cæsar
vil afslaae. — O, jeg føler mig asmægtig! —
Løb, Lucius, og hilsl min Husbond fra mig;
sig, jeg er veltilmode; kom igjen
og lad mig vide, hvad han svarer dig. (de gaae.)

Tredie Act.

 Første Scene.

Kapitolium. Senatsforsamling.

(En Folkesværm i Gaden, der fører til Kapitolium; deriblandt Artemidorus og Spaamanden. Trompetklang. Cæsar kommer ind, fulgt af Brutus, Cassius, Casca, Decius, Metellus, Trebonius, Cinna, Antonius, Lepidus, Popilius, Publius, o. fl.

Cæsar.

Nu er det Idus Martii.

Spaamanden.

Ja, Cæsar,

men den er ei tilende.

Artemidorus.

Hil dig, Cæsar!

Læs denne Seddel.

Decius.

Dette Bønstrift beder

Trebonius, at du vil gunstigt læse.

Artemidorus.

Læs mit først, Cæsar; min Begjæring gjælder
 just Cæsar nærmest. Læs det, store Cæsar!

Cæsar.

Det gjælder mig? Min Sag skal sidst besørges.

Artemidorus.

Opsæt det ikke, Cæsar! læs det strax.

Cæsar.

Hvad? raser Menneſket?

Publius.

Afveien, Karl!

Cassius.

1. Hvad? trænger du dig frem med din Begjæring
2. paa Gaden? kom til Kapitolium.

(Cæsar gaaer ind paa Kapitolium med sit Følge. Sena-
torerne reise sig.)

Popilius.

2. Jeg ønsker Held til Eders Værk idag.

Cassius.

2. Til hvilket Værk, Popilius?

Popilius.

Farvel!

(nærmer sig til Cæsar.)

Brutus.

1. Hvad var dog det, Popilius Lena sagde?

Cassius.

1. Han ønskede Lykke til vort Værk idag;
2. jeg frygter, at vor Plan er aabenbaret.

Brutus.

1. Han nærmer sig til Cæsar; vogt paa ham.

Cassius.

1. Casca! vær snar; vi frygte, det skal røbes. —

2. Brutus, hvad gjør vi nu? Er Sagen røbet,

1. skal Cassius aldrig vende Ryg til Cæsar.

2. Jeg dræber mig.

Brutus.

Tab ikke Modet, Cassius.

2. Popilius har ikke nævnt vort Anslag;

1. thi see, han leer, og Cæsar selv er rolig.

Cassius.

2. Trebonius er paa sin Post; see, Brutus,

1. nu løfter han Antonius afveien.

(Antonius og Trebonius gaae ud. Cæsar og Senatorerne
sætte sig.)

Decius.

Hvor er Metellus Cimber? lad ham gaae
og bringe sin Begjæring strax til Cæsar.

Brutus.

Han staaer beredt; nu træng Jer til og hjælp ham.

Cinna.

Du Casca, løfter Haanden mod ham først.

Casca.

Er vi beredte?

Cæsar.

Hvem har nogen Klage,
som Cæsar og Senatet kan afhjælpe?

Metellus.

Stormægtige, høiædle, store Cæsar,
Metellus Cimber kaster for dit Sæde
et ydmygt Hjerter; —

(Knæler.)

Cæsar.

Lad det være, Cimber.

Slig Ydmyghed og underdanig Kryben
kan varme Hverdagsmennester maastee
og vende Lov og fast Bestemmelse
til Børneleg. Bær ei saa taabelig,
at troe, at Cæsars Blod saa let oprøres,
at al dets ægte Kraft optøer ved det,
der smelter Daarer, nemlig favre Ord
og dybe Knæfald, nedrig Hundelogren.
Din Broder er ved Loven landsforvist;
og knæler, logrer, trygler du for ham,
saa sparker jeg dig som en Hund afveien.
Jeg siger dig: Cæsar gjør ingen Uret;
ei heller kan han uden Grund forjones.

Metellus.

Er der ei nogen Røst, meer værd end min,
som kan for Cæsars Dren bedre klinge
og staae min forviste Broder Naade?

Brutus.

Din Haand jeg kysser, Cæsar, ei som Smigrer,
og beder dig, at Publius Cimber maa
tilbagefaldes strax af sin Forvisning.

Cæsar.

Hvad? Brutus?

Cassius.

Naade, Cæsar! Cæsar, Naade!

For dine Fødder knæler Cassius
og beder: kald tilbage Publius Cimber.

Cæsar.

Jeg blev vel rørt, isald jeg var som I;
isald jeg kunde bede for at røre,
saa vilde Bønner røre mig; men jeg
er ubevægelig som Nordens Stjerne,
der i grundfæstet og uroffet Kraft
paa Himmelhvælvingen har ei sin Lige.
Med Gnister uden Tal er Himlen smykket,
og hver af dem er Ild, hver af dem lyser;
men een kun bliver paa sit Sted af alle;
saaledes og i Verden; den er fuld
af Menneſter, og de har Kjød og Blod,
og de kan føle; dog iblandt dem alle
jeg veed kun Een, som ubetvingelig
staaer paa sit Sted og lader sig ei røkke.
At jeg er denne Mand, det vil jeg vise
en Smule ogsaa her i denne Sag:

som jeg stod fast paa Cimbers Landsforvisning
saa staaer jeg fast paa, at den bliver ved.

Cinna.

O, Cæsar!

Cæsar.

Ti! vil du Olympen løfte?

Decius.

Hør, Cæsar!

Cæsar.

Knæler Brutus ei forgjæves?

Caeca.

Min Haand, tal du for mig!

(Caeca giver Cæsar et Dolkestød i Halsen; Cæsar griber fat i hans Arm; han gjennebores af flere andre Sammensvorne og tilsidst af Brutus.)

Cæsar.

Du ogsaa, Brutus?

Saa fald da, Cæsar!

(han dør. Senatet og Folket rige forfærdede bort.)

Cinna.

Frihed og Frelse! Tyranniet faldt!

Il, raab det ud i alle Byens Gader.

Caeca.

Til Talerstolene! forkynd det høit:

Frihed og Frelse og Befrielse!

Brutus.

Folk og Senat! forfærdes ei! frygt ei!
staa! — Herstefsygen har betalt sin Skyld.

Caeca.

Til Talerstolen, Brutus!

Decius.

Cassius med!

Brutus.

Hvor er da Publius?

Cinna.

Her, helt forfærdet

ved denne Opstand.

Metellus.

Staa fast tilsammen, at ei Cæsars Venner —

Brutus.

Tal ikke om at staae! — nu, Publius,
 vær freidig. Intet Ondt skal times dig,
 ei heller nogen anden Romer; gaa
 og sig dem dette.

Cassius.

Publius, forlad os,
 at ikke Folket, naar mod os det stormer,
 skal øve Vold imod din Alderdom.

Brutus.

Gjør det; — lad Ingen svare for vor Gjerning
 undtagen os, som ere Gjerningsmænd.

(Trebonius kommer ind.)

Cassius.

Hvor er Antonius?

Trebonius.

Flygtet hjem, forfærdet.

Mænd, Børn og Kvinder stirre, strige, løbe,
 som det var Døddedag.

Brutus.

I Skjæbnens Magter!

vi ville see, hvad der er Gæds Billie.

At vi skal døe, det veed vi; det er Tid
 og Frist, som Menneskene tragter efter.

Cæsa.

Ja, den som stjæler tyve Aar af Livet,
affstjæler tyve Aar af Dødens Angst.

Brutus.

Naar det er sandt, er Døden en Belgjerning,
og vi er Cæsars Benner, der har tortet
hans Dødsangst. — Komere, bøv Eder ned
og bad i Cæsars Blod nu Eders Hænder
op til Albuen; farver Eders Sværde
dermed; saa gaae vi frem paa Torvet, svinge
høit over Hovedet de røde Baaben
og raabe Alle: Frihed! Fred! og Frelse!

Cassius.

Bøv Eder ned, dyp Hænderne; hvor mange
Aarhundreder herefter skal ei dette
vort høie Stuespil opføres atter
i end ufødte Sprog, ukjendte Riger!

Brutus.

Hvor ofte skal til Lyft ei Cæsar bløde,
som ligger her nu ved Pompejus' Støtte,
ei mere værd end Støvet.

Cassius.

Og saa tidt

som dette steer, da skal vor Skare nævnes
de Mænd, der stjæle Fædrelandet Frihed.

Decius.

Skal vi da gaae?

Cassius.

Afsted nu, alle Mand!

Brutus i Spidsen, vi hans Hædersfølge
af Romas kjæfeste og bedste Hjerter.

(En Tjener kommer ind.)

Brutus.

Uds! Hvem er der? En af Antonius' Venner.

Tjeneren.

Saa bød min Herre mig at knæle, Brutus;

saa bød Antonius mig falde ned;

til Jorden bøiet bød han mig at sige:

„Brutus er ædel, tapper, viis og gjæv;

Cæsar var stor, hæf, kongelig og mild;

jeg elsker Brutus, og jeg ærer ham;

jeg frygted Cæsar, æred, elsted ham.

Tillader Brutus, at Antonius

maa komme trygt og af din Mund erfare,

hvorved da Cæsar har forstyldt sin Død?

da skal Antonius ei elste Cæsar

saa høit i Døden som i Live Brutus,

men vil med Huldstab og med Trostfab følge

den ædle Brutus' Sag og Stjæbne gennem

den nye Tilstands Farer.“ — Dette bød

Antonius, min Herre, mig at sige.

Brutus.

Din Herre er en viis og tapper Rømer,

for mindre har jeg aldrig agtet ham.

Sig ham, hvis han vil komme hid, da skal

han worde fyldestgjort og, ved min Ære,

gaae bort urørt.

Tjeneren.

Saa henter jeg ham strax.

(gaaer.)

Brutus.

Jeg veed, at vi vil faae en Ven i ham.

Cassius.

Jeg ønsker det; men i mit Indre boer

en Frygt for ham, og naar jeg aner Ondt,
saa slaar det sjældent feil.

(Antoniuss kommer ind.)

Brutus.

Der er han alt.

Marcus Antonius, vær os velkommen.

Antoniuss.

O, store Cæsar! ligger du i Støvet?
er al din Helteglæde og dine Seire,
Triumfer, Hædersbytte sammentrængt
i dette lille Rum? — Farvel! — Jeg veed ei,
I ædle Herrer, hvad I har isinde,
hvem flere der skal bløde, hvem der ellers
er moden; er det mig, da findes aldrig
en Stund saa passende som Cæsars Dødsstund,
og intet Redskab halv saa meget værd
som disse Sværde, som I har forgyldt
med Cæsars Blod, det ædleste paa Jorden!
Jeg beder, hvis I bære Had til mig,
sluk det, mens Eders Purpurchænder dampe.
Om end jeg leved tusind Aar endnu,
jeg finder ei saa god en Stund til Døden,
og intet Sted og ingen Død saa kjær
som her, ved Cæsar og af Eder fældet,
I, denne Tids udvalgte Heltehjæle.

Brutus.

O bed ei os, Antonius, om Døden;
vel maa vi synes blodige og grumme,
naar vore Hænder og vor Daad Du seer.
Og dog, det er kun Hænderne, du seer,
og dette Blodværk, som de nys har øvet;
du seer ei vore Hjerter; der er Medsynt;

og Medhynt med den Uret Roma led, —
 Jld slukker Jld og Medhynt kvæler Medhynt, —
 den har mod Cæsar øvet denne Gjerning.
 For dig, Antonius, har vore Sværde
 kun Dd af Bly; vor Favn og vore Hjerter
 modtage dig med broderligt Velkommen,
 med gode Tanker, Agt og Vennesind.

Cassius.

Naar nye Hæderspøster deles ud,
 da skal din Stemme gjælde som den Bedstes.

Brutus.

Vær blot taalmodig, til vi kan faae Mængden
 beroliget, som nu er vild af Angst;
 saa vil vi dig forklare Grunden til,
 at jeg, der elsked Cæsar, mens jeg slog ham,
 har handlet saa.

Antonius.

Jeg stoler paa din Visdom.

Saa ræk mig hver sin blodbestænkte Haand;
 først, Marcus Brutus, vil jeg trykke din; —
 saa, Gajus Cassius, din Haand jeg griber; —
 nu, Decius Brutus, din; — nu din, Metellus;
 din, Cinna, og, min tappre Casca, din, —
 sidst din, Trebonius, ei sidst i Række.
 I ædle Herrer, at! hvad skal jeg sige?
 Tilliden til mig staaer saa slibrigt nu,
 at I nødvendigst maa mistænke mig
 for Et af To, for Feighed eller Smiger. —
 Din Ven, det var jeg, Cæsar, det er sandt!
 Hvis da din Aand nu stuer ned paa os,
 vil det ei harme dig meer end din Død,
 at see din Ven Antonius slutte Fred

og trykke dine Fjenders blodige Hænder,
 du ædle Helt, ved Siden af dit Lig?
 O, hvis jeg havde nu saa mange Dine,
 som du har Saar, og hvis de græd saa stærkt,
 som disse sprude frem dit Blod, det sømmed
 mig bedre end at samles her som Ben
 med dine Fjender. — Tilgiv, Julius! —
 Her blev du jaget træt, du ædle Hjort;
 her faldt du; her staae dine Fægere
 med Byttet smylte, blodrødt farvede.
 O, Verden var en Skov for denne Kronhjort,
 og han, i Sandhed, han var Verdens Krone.
 Hvor lig du er, som nu du ligger der,
 et ædelt Vildt af mange Fyrster fældet!

Cassius.

Antonius!

Antonius.

Tilgiv mig, Cassius!

Det maa jo selve Cæsars Fjender sige;
 i Bennemund er det koldfindig Tale.

Cassius.

Jeg dadler ei, at saa du priser Cæsar;
 men hvordan agter du at staae til os?
 vil du blandt vore Venner tælles, eller
 skal uden dig vi gaae vor egen Vej?

Antonius.

Derfor gav jeg Jer Haand; men jeg forglemt
 min Hensigt, da mit Blik faldt ned paa Cæsar.
 Ben er jeg med Jer alle, elfter Alle
 i Haab om, at I vil forklare mig,
 hvorledes og hvorfor Cæsar var farlig.

Brutus.

Hvis ei, var dette her et Morder=Dptrin;
vi har saa gode, velbetænkte Grunde,
at var, Antonius, du Cæsars Søn,
du skulde blive fyldestgjort.

Antonius.

Gi andet

begjærer jeg; dernæst er det min Bøn,
at jeg maa bringe frem hans Lig paa Torvet,
og der, som det sig sømmer for en Ven,
fra Talerstolen tale ved hans Ligfærd.

Brutus.

Det maa du gjøre. —

Cassius.

Brutus, hør et Ord.

(affides.)

Du veed ei, hvad du gjør; tillad dog ikke
Antonius at tale ved hans Ligfærd;
veed du, hvor heftigt Folket kan opægges
ved det, som han vil sige?

Brutus (affides.)

Jo, tillad, —

først vil jeg selv bestige Talerstolen,
og gjøre Rede der for Cæsars Død;
Alt, hvad Antonius taler, vil jeg sige,
det taler han med vort Forlov og Minde,
samt, at vi gjerne vil forunde Cæsar
hver hellig Stik og lovlig Sørgehæder.
Det vil os bringe mere Gavn end Skade.

Cassius (affides.)

Hvad skee kan, veed jeg ei; jeg seer det nødtigt.

Brutus (høit.)

Marcus Antonius, tag Cæsars Lig.

Du skal ei badle os i din Vigtale,
 men tale kun, hvad Godt du veed om Cæsar,
 og sige, at du gjør det med vort Minde;
 thi ellers faaer du ikke nogen Del
 i Cæsars Vigsfærd. Du skal tale fra
 den samme Talerstol, som jeg betræder,
 og, naar jeg først har talt.

Antonius.

Saa være det;

jeg kræver Intet mere.

Brutus.

Sørg da for,

at Liget bliver pleiet, og følg med.

(Alle gaae undtagen Antonius.)

Antonius.

Tilgiv, du blodbestænkte Støv, at jeg
 er mild og blid mod disse Slagtere!
 Du er Ruinen af den Edleste,
 der levede, mens Tidens Lob omstifted.
 Bee, Bee den Haand, der udgjød dette Blod!
 Her spaaer jeg over dine Saar, der aabne
 lig stumme Munde deres røde Læber
 og kræve af min Tunge Røst og Ord:
 Forbandelse skal ramme Folkets Lænder;
 vild Borgersplid og indre Tvedragts Rasen
 skal tue hver Italiens Egn og Del;
 Hærværk og Blod skal blive saa til Bane,
 det Grueligste skal saa hverdags vorde,
 at Moderen kun smiler, naar hun seer
 sit Barn af Krigens Hænder sonderlemmet;
 Meddynt er kvælt af Dvælsen i Udaad,
 og Cæsars Aand, i Hævnens vilde Tørst

med Ate ved sin Side, glødende
 fra Helved stegen, raabe vidt om Land
 med vældig Hersterroft: „Slaa ned for Føde!“
 og slippe Krigens vilde Hunde løs;
 og denne Udaad skal mod Himlen stinke
 af raadne Lig, der klynke for en Grav.

(En Tjener kommer ind.)

Du tjener hos Octavianus Cæsar?

Tjeneren.

Ja, Herre.

Antonius.

Cæsar skrev, han skulde komme
 til Rom.

Tjeneren.

Han fik hans Brev og er paa Veien,
 og mundtlig bød han mig berette Jer, —

(han seer Liget)

O, Cæsar! —

Antonius.

Dit Hjerte svulmer? Vend dig bort og græd. —

Sorg smitter, mærker jeg; thi mine Dine

begyndte strax at vædes, da de saae

de Sorgens Perler, der i dine hang.

Sig, er din Herre da paa Vei herhid?

Tjeneren.

Syv Mil fra Roma ligger han inat.

Antonius.

Al da tilbage; meld, hvad her er skeet;

sig, her er Sorgens, her er Farens Roma,

men ingen Tryghed for Octavianus;

skynd dig og sig ham det; dog tøv en Stund;

du skal ei reise, førend jeg saaer bragt

til Torvet dette Lig; der skal min Tale
 forsøge, hvordan Folkets Stemning er
 ved disse Drabsmænds grumme Værk. Derefter
 skal du forklare for Octavianus,
 hvorledes Sagen staaer. — Kom nu og hjælp mig.

(de gaae med Cæsars Lig.)

Anden Scene.

Forum.

(Brutus og Cassius komme med en Skare Borgere.)

Borgerne.

Forklaring fordre vi; giv os Forklaring.

Brutus.

Saa følg da med og laan mig Dre, Benner! —
 Du, Cassius, gaa til den næste Gade;
 lad os fordele Mængden. — De, der ønske
 at høre mig, lad dem forblive her;
 hvo der vil følge Cassius, gaa med ham;
 saa skal der blive offentligt gjort Rede
 for Cæsars Død.

Første Borger.

Vel. Jeg vil høre Brutus.

Anden Borger.

Jeg Cassius; naar vi har hørt dem begge,
 saa kan vi sammenligne deres Grunde.

(Cassius gaaer med en Del af Borgerne. Brutus stiger op
 paa Talerstolen).

Tredie Borger.

Vær stille nu; den ædle Brutus staaer
 paa Talerstolen.

Brutus.

Hør mig roligt ud.

Romere, Landsmænd, Benner! hør mig, mens jeg taler, og vær stille, for at I kan høre; tro mig for min Vres Skyld, og hav Agtelse for min Vre, for at I kan troe mig; døm mig efter Eders Indsigt, og hold Eders Sandser vaagne, for at I kan dømme bedre. Hvis der er Nogen i denne Forsamling, som var Cæsars Hjertensven, til ham vil jeg sige, at Brutus' Venstab for Cæsar var ikke mindre end hans. Hvis denne Ven vil spørge, hvorfor Brutus løstede Haand imod Cæsar, saa er det mit Svar: — Ikke fordi jeg elskede Cæsar mindre, men fordi jeg elskede Rom mere. Ønskede I hellere, at Cæsar skulde leve, og I alle døe som Trælle, end at Cæsar skulde døe, og I leve som frie Mænd? Cæsar var min Ven, derfor begræder jeg ham; han var lykkelig; det glæder jeg mig over; han var tapper; derfor ærer jeg ham; men han var herskesyg; derfor dræbte jeg ham. Altsaa Taarer for hans Kjærlighed, Glæde for hans Lykke, Vre for hans Tapperhed og Døden for hans Herskesyge. Hvem er her saa lav, at han vilde være en Træl? er der Nogen, saa tal; thi ham har jeg fornærmet. Hvem er her saa raa, at han ikke vilde være en Romer? er der Nogen, saa tal; thi ham har jeg fornærmet. Hvem er her saa usel, at han ikke elsker sit Fædreland? Er der Nogen, saa tal; thi ham har jeg fornærmet. Jeg venter efter et Svar.

Mange Borgere.

Ingen, Brutus, Ingen.

Brutus.

Saa har jeg Ingen fornærmet. Jeg har ikke gjort mere mod Cæsar, end I vil gjøre mod Brutus. Undersøgelsen om hans Død er optegnet paa Kapitolium; hans Hæder er

ikke forringet i det, hvori han fortjente den; ei heller er hans Brøde overdreven, hvorfor han led Døden.

(Antonius kommer med Følge, der bringer Cæsars Lig.)

Her kommer hans Lig, ledsaget af Marcus Antonius; skøndt han ingen Del havde i hans Død, vil han faae For- delen af hans Død, en Plads i den frie Stat; og hvem af Jer skal ikke det? Jeg stiger ned med dette Død: Ligesom jeg dræbte min bedste Ven for Roms Vel, saaledes har jeg den samme Dødt til mig selv, naarsomhelst mit Fædreland maatte finde min Død nødvendig.

Mange Borgere.

Lev, Brutus! lev! lev!

Første Borger.

Ledsag ham i Triumf hjem til hans Hus!

Anden Borger.

Reis ham en Billedestøtte, blandt hans Fædre!

Tredie Borger.

Gjør ham til Cæsar!

Fjerde Borger.

Cæsars bedre Del

skal krones nu i Brutus.

Første Borger.

Vi vil følge

ham til hans Hus med Bifaldsraab og Jubel.

Brutus.

Medborgere!

Anden Borger.

Tys! stille! Brutus taler.

Første Borger.

Hør!

Brutus.

Landsmænd, lad mig gaae alene bort

og bliv for min Skyld hos Antonius her;
 viis Cæsars Ligfærd Hæder, og viis Hæder
 den Tale, som gaaer ud paa Cæsars Roes,
 og som Antonius nu med vort Minde
 vil holde her. Jeg beder Jer, at Ingen,
 undtagen jeg, gaaer bort, før han har talt.

(gaaer.)

Første Borger.

Lad ham bestige Talerstolen. — Op!

Marcus Antonius; vi vil høre dig.

Antonius.

For Brutus' Skyld, er jeg Jer høist forbunden.

Fjerde Borger.

Hvad siger han om Brutus der?

Tredie Borger.

Han siger,

at han for Brutus' Skyld er os forbunden.

Fjerde Borger.

Det er nok raadeligst, at intet Ondt

han taler her om Brutus.

Første Borger.

Denne Cæsar

var en Tyran.

Tredie Borger.

Ja, det er vist og sandt;

det var en Lykke, Rom blev fri for ham.

Anden Borger.

Iys! lad os høre, hvad han har at sige.

Antonius.

I ædle Romere! —

Flere Borgere.

Iys! lad os høre.

Antonius.

Romere, Benner, Landsmænd, laan mig Dre.
 Jeg kommer kun for at begrave Cæsar,
 ei for at tale til hans Pris. Det Onde,
 en Mand har gjort, det overlever ham;
 det Gode jordes ofte med hans Ben.
 Saa være Cæsars Lod. Den ædle Brutus
 har sagt om Cæsar, han var herskesyg;
 og hvis han var det, svar var da hans Brøde,
 og svart har Cæsar maattet bøde for den.
 Jeg kom med Brutus' og de Andres Minde, —
 thi Marcus Brutus er en Hædersmand,
 det er de Alle, Alle Hædersmænd, —
 for her ved Cæsars Jordefærd at tale.
 Han var min Ven; trofast og god mod mig;
 men Brutus siger, han var herskesyg,
 og Marcus Brutus er en Hædersmand. —
 Han har bragt mange Fanger hjem til Rom,
 hvis Løsepenge fyldte Rigets Skat;
 saae det hos Cæsar ud som Herskesyge?
 Naar Armod jæsred, kunde Cæsar græde;
 er Herskesygens Malm ei mere haardt?
 Dog Brutus siger, han var herskesyg,
 og Brutus er en ægte Hædersmand.
 I Alle saae, paa Lupercalia
 tre Gange bød jeg ham en Kongekrone,
 og trende Gange viste han den atter
 tilbage. Var vel dette Herskesyge?
 Dog, Brutus siger, han var herskesyg,
 og han er ganske vist en Hædersmand.
 Jeg taler ikke her mod Brutus' Ord;
 Jeg staaer her for at sige, hvad jeg veed.

J elsked ham engang, ei uden Grund;
 hvad Grund forbyder Jer at sørge for ham?
 O funde Sands! til Dyr er du nu flygtet,
 og Folk har tabt Forstanden! — Dog, tilgiv mig;
 mit Hjerte er i Risten der hos Cæsar,
 og jeg maa tie, til jeg faaer det atter.

Første Borger.

Mig tykkes, der er Mening i hans Tale.

Anden Borger.

Naar man betænker ret, har Cæsar lidt
 stor Uret.

Tredie Borger.

Ikke sandt? Ja, jeg er bange,
 vi faaer en værre Mand i Cæsars Sted.

Fjerde Borger.

J hørte vel hans Ord? han afflog Kronen,
 saa, herstefyg det var han sikkert ikke.

Første Borger.

Hvis det var sandt, saa kan det blive dyrt
 for somme Folk.

Anden Borger.

Den stakkels Mand! hans Dine
 er røde som en Ild af Graad.

Tredie Borger.

Der er

ei bedre Mand i Rom end den Antonius.

Fjerde Borger.

Hør, nu begynder han igjen at tale.

Antonius.

Endnu igaar, da kunde Cæsars Ord
 opveie hele Verden. Og nu ligger
 han her, og ikke selv den Ringeste

vil bøie sig for ham. I gode Mænd!
 ifald jeg ønsked Eders Sind og Hjerter
 at ægge nu til Raseri og Oprør,
 det var ei Ret mod Brutus og mod Cassius,
 der, som I Alle veed, er Hædersmænd,
 og Uret vil jeg ikke gjøre dem;
 nei heller vil jeg gjøre Uret mod
 den Døde, Uret mod mig selv og Jer
 end Uret imod slige Hædersmænd.

Men her har jeg et Pergament, beseglet
 med Cæsars Segl; jeg fandt det i hans Gjemme:
 det er hans Testament; hvis Menigmand
 fik Cæsars sidste Billie kun at høre, —
 tilgiv mig, jeg skal ikke læse det, —
 de gif og kysse den Dødes Saar
 og dyppe Klæder i hans hellige Blod,
 ja tigged om et Haar af ham til Minde
 og nævned det paa deres Sotteseng
 i deres Testament og skjænkede det,
 som kostbar Arvelod til deres Slægt.

Fjerde Borger.

Det vil vi høre! læs, Antonius!

Flere Borgere.

Hans sidste Billie! Cæsars sidste Billie!

Antonius.

I kjære Benner, hav Taalmodighed!
 jeg tør ei læse det; det er ei tjenligt,
 I see, hvor meget Cæsar elskede Jer.
 I er ei Sten, ei Træ, men Menneſter,
 og saasom I er Menneſter, saa vilde
 hans sidste Billie, naar I hørte den,
 opflamme Jer til Vanvid. Det er godt,

at ei I veed, I er hans Arvinger,
thi om I vidste, — o, hvad blev vel Følgen!

Fjerde Borger.

Læs Testamentet op! vi vil høre det, Antonius; du
skal oplæse hans sidste Villie, Cæsars sidste Villie!

Antonius.

Vær blot taalmodige! tøv dog en Stund!

jeg gif for vidt, da jeg fortalte det.

Jeg frygter for, at jeg gjør Uret mod
de Hædersmænd, hvis Dolke ramte Cæsar;
jeg frygter det.

Fjerde Borger.

Hædersmænd! Forrædere var de!

Flere Borgere.

Testamentet! hans sidste Villie!

Anden Borger.

Ridinger, Mordere var de! Testamentet, læs Testa-
mentet!

Antonius.

I tvinge mig da til at læse det?

jaa slutter da en Kreds om Cæsars Lig,
og lad mig vise Jer ham selv, der skrev det.

Skal jeg gaae ned? tillader I mig det?

Flere Borgere.

Rom ned!

Anden Borger.

Stig ned!

Tredie Borger.

Det skal være dig tilladt!

Fjerde Borger.

Slut Kreds! slut Kreds!

Første Borger.

Bort fra Baaren! bort fra Liget.

Anden Borger.

Plads for Antonius! den ædle Antonius!

Antonius.

Træng ei saa tæt! gaa længere tilbage!

Flere Borgere.

Tilbage! Plads! Tilbage!

Antonius.

Hvis I har Taarer, o, saa græd da nu.
 I kjende denne Kappe: vel jeg mindes
 den første Gang, da Cæsar tog den paa;
 det var en Sommeraften i hans Telt
 den Dag, da Nervierne's Hær han slog. —
 See, her foer Cæssius' Dolt igjennem den;
 see, hvilken Rift den onde Cæsa gjorde;
 her stødte Brutus, den høitløfte,
 og da han trak sit Morderjern tilbage,
 see her, hvor Cæsars Blod da fulgte med,
 som det foer ud af Døren for at see,
 om det var Brutus, der saa fjendtligt banked;
 thi Brutus, veed I nok, var Cæsars Engel;
 I Guder, døm, hvor høit ham Cæsar elsted!
 det Stød var det, der haardest traf af Alle;
 thi, da den ædle Cæsar saae ham støde,
 da fælded Uafnemligheden ham
 langt mere stærk end Mytteriets Baaben;
 da brast hans Heltehjerte; med sit Ansigt
 i Rappen hyllet faldt den store Cæsar
 ved Foden af Pompeius' Billedstøtte,
 hvor Blodet randt i Strømme. — Hvilket Fald!
 O, Landsmænd; der faldt jeg og I, vi Alle,

mens blodbestænk't Forræderiet stod
 og jubled over os. — Nu græder I;
 Medlidenhedens Magt I føle, seer jeg.
 O, det er milde Draaber. — Gode Sjæle,
 Hvorledes? græder I, naar I kun see
 vor Cæsars Klædning saaret? See da her
 ham selv! — see! — slængt af Forræderhænder!

(han blotter Cæsars Lig.)

Første Borger.

O, hvilket ynkeligt Syn!

Anden Borger.

O, den ædle Cæsar!

Tredie Borger.

O, hvilken Sorgens Dag!

Fjerde Borger.

O, de Forrædere! de Riddinger!

Første Borger.

Hvilket blodigt Syn!

Anden Borger.

Vi vil have Hævn! Hævn! omkring i Byen! — søg!
 — brænd! — sæt Ild paa! — dræb! — hug ned! — lad
 ikke En af Forræderne leve!

Antonius.

Nei! Landsmænd! bliv!

Første Borger.

Stille! Hør paa den ædle Antonius!

Anden Borger.

Vi vil høre ham! vi vil følge ham! vi vil døe med
 ham!

Antonius.

Nei, kjære, bedste Venner! lad mig ikke
 opægge Jer til sli'g en Opstands Stormflod.

De, som har gjort den Daad, er Hædersmænd;
 hvad de personligt har at klage over,
 hvorfor de gjorde det, det veed jeg ikke;
 men de er vise, hæderlige Mænd,
 og de vil vist med Grunde svare for sig.
 Jeg kom ei for at stjæle Eders Hjerter;
 jeg er ei Taler, som jo Brutus er,
 men, som I veed, en jevn og ærlig Mand,
 tro mod min Ven; det veed de og helt vel,
 som tillod mig at tale om ham her.
 Jeg har ei Vid, ei heller Ord og Anstand,
 Gehærder, Foredrag og Talegaver
 til at opflamme Menneftenes Blod;
 jeg taler kun saa ganske ligefrem;
 jeg siger ifkun det, som selv I veed,
 og viser Jer den gode Cæsars Saar,
 de stakkels, stumme Munde, byder dem
 at tale for mig. Men, hvis jeg var Brutus,
 og Brutus var Antonius, ja da,
 da var der en Antonius, der kunde
 opflamme Eders Sind og give hvert
 af Cæsars Saar en Tunge, der opæggede
 til Opstand hver en Sten i Romas Mure.

Flere Borgere.

Saa! lad os gjøre Opstand!

Første Borger.

Lad os brænde Brutus' Hus!

Tredie Borger.

Afsted! kom! lad os søge efter de Sammensvorne!

Antonius.

Nei, hør mig, Landsmænd! hør endnu et Ord!

Flere Borgere.

Stille! Hør paa Antonius, den ædle Antonius.

Antonius.

Men veed I, Benner, hvad det er, I gjør?

hvorved fortjente Cæsar Eders Husboud?

I veed det ei? — saa maa jeg sige det; —

det Testament, jeg nævned, har I glemt.

Flere Borgere.

Det er sandt! Testamentet! — lad os vente og høre Testamentet!

Antonius.

Her er det under Cæsars eget Segl. —

Fem og halvfjerdsindsstyve Drachmer stænker
han hver en romersk Borger Mand for Mand.

Anden Borger.

Den ædle Cæsar! vi vil hævne hans Død!

Tredie Borger.

Den kongelige Cæsar!

Antonius.

Hør mig taalmodigt ud!

Flere Borgere.

Uds! stille dog!

Antonius.

Desuden har han alle sine Haver
Lystlunde, nyanlagte Plantninger
paa denne Side Liber efterladt
til Jer og Eders Børn til evig Tid,
at det skal være til en fælles Lystgang
og Bedervægelse for Eder Alle. —

Det var en Cæsar! Naar saa vi hans Lige?

Første Borger.

Aldrig! aldrig! — Kom, afsted! lad os brænde hans

Lig paa den hellige Plads og stille Ild paa Forrædernes
Huse med Brandene derfra! Tag Liget op!

Anden Borger.

Gaa, hent Ild!

Tredie Borger.

Riv Bænkene op!

Fjerde Borger.

Bræk Sæderne itu! Vinduer! det første bedste!

(Folket gaaer med Liget.)

Antonius.

Nu lad det virke! Odelæggelse!

du er i Fart; tag hvilken Bei du vil!

(Et Bud kommer.)

Hvad nu?

Budet.

Octavianus er alt kommen

til Byen, Herre.

Antonius.

Hvor?

Budet.

I Cæsars Hus

er han og Lepidus.

Antonius.

Saa vil jeg strax

gaae hen og hilse paa ham der. Han kommer

som kaldet; Lykken er i muntert Lune;

i denne Stemning stænker den Alt muligt.

Budet.

Han sagde: Brutus red med Cassius

igjennem Romas Port som Rasende.

Antonius.

Det kan vel hændes, de har faaet Nys om,
hvordan jeg ægged Folket. Før mig til ham.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En Gade.

(Digteren Cinna kommer ind.)

Cinna.

Jeg drømte, at jeg sad tilbords med Cæsar,
og min Indbildningskraft er sælsomt oprørt;
jeg har ei Lyst til at gaae hjemmefra,
og dog er det, som Noget drog mig ud.

(En Flok Borgere kommer ind.)

Første Borger.

Hvad er dit Navn?

Anden Borger.

Hvor skal du hen?

Tredie Borgere.

Hvor boer du?

Fjerde Borger.

Er du gift eller Ungkarl?

Anden Borger.

Svar hver Mand paa Stedet.

Første Borger.

Ja, og kort.

Fjerde Borger.

Ja, og fornøftigt.

Tredie Borger.

Ja, og oprigtigt; det tjener dig bedst.

Cinna.

Hvad mit Navn er? hvor jeg skal hen? hvor jeg boer?

om jeg er gift eller Ungkarl? For at svare hver Mand paa Stedet og kort og fornøstigt og oprigtigt, saa svarer jeg fornøstigt, at jeg er Ungkarl.

Anden Borger.

Det er det samme som at sige, at det er Tøsser, der giste sig. Det er jeg bange, du let kunde faae et Naffedrag for. Bliv ved paa Stedet.

Cinna.

Nu gaaer jeg paa Stedet til Cæsars Ligfærd.

Første Borger.

Som Ven eller Fjende?

Cinna.

Som Ven.

Anden Borger.

Den Sag besvarede du paa Stedet.

Fjerde Borger.

Din Bolig; kort!

Cinna.

Jeg boer ved Kapitolium, kort og godt.

Tredie Borger.

Dit Navn, oprigtigt!

Cinna.

Oprigtig talt er mit Navn Cinna.

Første Borger.

Riv ham istykker! det er En af de Sammensvorne!

Cinna.

Jeg er Digteren Cinna; jeg er Digteren Cinna!

Fjerde Borger.

Riv ham istykker for hans slette Vers! riv ham istykker for hans slette Vers!

Cinna.

Jeg er ikke den Sammensvorne Cinna!

Anden Borger.

Det er lige meget; hans Navn er Cinna; riv bare hans Navn ud af Hjertet paa ham og lad ham saa løbe.

Tredie Borger.

Riv ham istykker! — Kom! hid med Brande! heida, Brande! til Brutus! til Cassius! stik Altting i Brand! Gaa, Nogle til Decius' Hus, og Nogle til Casca's og Nogle til Ligarius'; afsted! kom!

(Alle gaae).

Fjerde Act.

Første Scene.

Rom. Et Værelse i Antonius' Hus.

(Antonius, Octavianus og Lepidus sidde ved et Bord.)

Antonius.

Ved alle disse Navne staaer da Mærket,
og de skal døe.

Octavian.

Din Broder, Lepidus,
skal ogsaa døe. Samtykker du deri?

Lepidus.

Ja vel!

Octavian.

Antonius, sæt Mærke ved ham.

Lepidus.

Men saa skal Publius ei heller leve,
din Søstersøn, Antonius.

Antonius.

Han skal

ei heller leve; see, nu er han dømt
med dette Pennestrog. Men, Lepidus,
gaa du til Cæsars Hus; hent Testamentet,
saa vil vi raadslaae, hvad der kan affortes
i Cæsars Gaver.

Lepidus.

Træffer jeg Jer her?

Octavian.

Her eller og paa Kapitolium.

(Lepidus gaaer.)

Antonius.

Det er en Stakkel, som kun duer til
at løbe Grinder. Er det da billigt,
naar Verden, den trefoldige, skal deles,
at han er en af dem, der dele den?

Octavianus.

Det var din Mening, og du lod ham stemme,
naar ved et Navn Dødsmærket skulde tegnes
i denne Proscriptionens sorte Domstol.

Antonius.

Octavian, jeg har seet flere Dage
end du, og naar vi lægge Hædersposter
paa denne Mand, for selv at lettes for
en Del af Alvinds og af Sladrens Byrde,
skal han kun bære dem som Æslet Guld,
for under deres Vægt at spede, stønne
og enten trækkes eller drives frem,
hvor vi ham vise Bei; naar han har bragt
vor Skat, hvorhen vi vil, da læsse vi
hans Byrde af og lade ham saa gaae

som et aflæsset Væsel ud paa Græs
og ryste sine Dren.

Octavianus.

Som du vil;

men han er dog en prøvet, tapper Krigsmand.

Antonius.

Det samme er min Hest, Octavianus,
og derfor faaer den rigeligt sit Foder;
det er et Dyr, som jeg har lært at stride,
at vende, standse, fare lige frem;
dens Lemmers Kraft beherskes af min Sjæl.
Saadan er Lepidus i visse Maader;
afrettes maa han, læres, drives frem;
aandsfattig lever han af Indsald, Paafund
og Efterligninger, han tager op
som nye Møder, naar først andre Følf
har slidt dem op og lagt dem af. — Men nu,
Octavian, skal du faae Nytt at høre:
nu hverver Cassius og Brutus Hærmagt;
dem maa vi hyde Spidsen usfortøvet;
derfor maa vore Forbundsfæller samles,
og vore bedste Venner sikkes os;
thi vore bedste Kræfter maa vi bruge.
Saa lad os nu paa Stedet pleie Raad,
hvordan vi bedst opdage skjulte Rænker
og sikkest møde aabenbare Farer.

Octavianus.

Det vil vi; thi vi er indringede,
og mange Fjender glamme rundt omkring os,
og Mangen en, som smiler, frygter jeg,
har tusind onde Rænker i sit Hjerte.

(De gaae.)

Anden Scene.

Udenfor Brutus' Telt i Leiren ved Sardes.

(Trommer. Brutus kommer ind med Lucilius, Titinius og Krigsfolk.
Pindarus møder dem. Lucius i Afstand.).

Brutus.

Holdt!

Lucius.

Holdt! Giv Ordet videre! gjør Holdt!

Brutus.

Nu da, Lucilius? Er Cassius nær?

Lucilius.

Han er her snart, og Pindarus er kommen
og bringer dig en Hilsen fra sin Herre.

(Pindarus giver Brutus et Brev.)

Brutus.

Han sender venlig Hilsen. — Pindarus,
din Herre har af egen Drift, hvad eller
forledt af Andre givet mig stor Grund til
at ønske det, som skeet er, uskeet; dog,
naar han er her, saa venter jeg Forklaring.

Pindarus.

Jeg tvivler ikke paa, min ædle Herre
vil vise sig som den, han altid var,
en vakker Hædersmand.

Brutus.

Jeg troer det gjerne. —

(gaaer tilside med Lucilius.)

Et Ord, Lucilius; fortæl, hvorledes
han modtog dig.

Lucilius.

Med megen Høflighed
og Agtelse, men ikke saa fortroligt,

ei med det aabne, hjertelige Venstabs,
som før han pleied.

Brutus.

Der beskriver du

den varme Ven, der fjølnes. Mærk dig dette,
naar Venstabs franter og gaaer ned ad Bakke,
da bruger det en tvungen Høflighed.

Jevn Ærlighed forstaaer sig ei paa Kunst; ;
men Skalken er som Hesten, der er vælig
og stolt at see, naar den ved Tøilen føres,
og lover ædelt Blod; men skal den taale
den skarpe Spore, ja saa hænger den
med Manken strag og giver tabt ved Prøven
ret som et uselt Krik. — Er Hæren nær?

Lucilius.

I Sardes ventede den i Nat at ligge;
den største Del med hele Rytteriet
er tæt herved med Cassius.

(En Marsch bag Scenen.)

Brutus.

Hør! der er han.

Saa drag ham da venstabeligt imøde.

(Cassius kommer ind med Krigsfolk.)

Cassius.

Holdt!

Brutus.

Holdt! giv Ordet videre!

(Stemmer udenfor.)

Holdt! — Holdt!

Cassius.

Min ædle Broder, du har gjort mig Uret.

Brutus.

Døm mig, I Guder! gjør jeg Kjender Uret?
hvis ei, hvormeget mindre da en Broder!

Cassius.

Brutus, din Sindighed er kun et Stjul
for Uret; og naar du begaaer den, —

Brutus.

Cassius,

vær rolig; før din Klage uden Støi, —
jeg kjender dig, — lad os dog ikke kives,
for begge vore Hæres Dine her,
der Intet uden Venstreb skalde mærke
imellem os. Lad dem gaae videre,
og før saa i mit Telt din Klage frit,
saa vil jeg høre paa dig.

Cassius.

Pindarus,

byd vore Hovedsmænd at drage frem
et lille Stykke Vei med deres Folk.

Brutus.

Gjør du det samme, Lucius, lad Ingen
sig nærme Teltet, mens vi tale sammen;
Lucilius, Titinius, vogt Døren.

(Alle gaae.)

Tredie Scene.

Det Indre af Brutus' Telt. Lucilius og Titinius i nogen Afstand.

(Brutus og Cassius komme ind.)

Cassius.

At du har gjort mig Uret, sees af dette,
at du har dømt og straffet Lucius Pella,
fordi han tog mod Sardiernes Gaver,

imens mit Brev, hvori jeg bad for Manden,
fordi jeg kjendte ham, blev agtet ringe.

Brutus.

Du selv har gjort dig Uret, da du skrev
i sliq en Sag.

Cassius.

Det gaaer ei an i Tider
som disse strængt at passe paa hver Smaaseil.

Brutus.

Det skal du vide, Cassius, du er selv
i Orde for, at du gjør krumme Hænder,
at du for Guld udsælger Hædersposter
paa Høfervis til helt Uværdige.

Cassius.

Seg krumme Haanden? Ha, du veed det vel,
at du, der siger det, er Brutus, eller,
ved Guderne, det var dit sidste Ord.

Brutus.

Ja, Cassius' Navn besmykker denne Svig,
og derfor skjuler Straffen nu sit Hoved.

Cassius.

Straf!

Brutus.

Hufl paa Marts! Hufl Idus Martii!
Var det ei for Retsfærdighedens Skyld,
den store Julius faldt? Hvem var den Niding,
der rørte ham, der stødte Dolken i
hans Bryst, om ei det var for Rettens Skyld?
Hvorledes! skal nu En af os, der dræbte
den første Mand i Verden, blot fordi
han holdt med Røvere, skal vi besuble
med lav Bestikkelse nu vore Hænder,

og sælge for en Haandfuld uselt Snabs
 vor store Hæders rigelige Maal?
 før vilde jeg dog være Hund og gjø
 ad Maanen end en saadan Rømer.

Cassius.

Brutus!

gjø ei ad mig! jeg vil ei taale det.
 Du glemmer dig, naar du vil holde mig
 i snævre Sranke; jeg er Krigsmand, jeg,
 og jeg er ældre, mere dygtig til
 at stille Vilkaar.

Brutus.

Nei! det er du ikke.

Cassius.

Det er jeg!

Brutus.

Nei, du er ei, siger jeg!

Cassius.

Dyr mig ikke meer; jeg kunde glemme
 mig selv; betænk, hvad selv dig baader mest,
 og frist mig ikke.

Brutus.

Vort, du ringe Mand!

Cassius.

Er dette muligt?

Brutus.

Hør mig! jeg vil tale;
 skal jeg vel gaae af Veien for dit Ilfind?
 skal jeg vel kyses af en gal Mands Blik?

Cassius.

O, Guder, Guder! skal jeg taale dette?

Brutus.

Ja, meer! snys, til dit stolte Hjerter brister;
 gaa du, lad dine Trælle see dit Ilslind,
 lad dine Slaver bæve. Skal jeg vige?
 skal jeg ærbødigt krumme Ryggen for
 din Arrighed? Ved Guderne, du skal
 nedsluge selv dit onde Luges Gift,
 om saa du brister; thi fra denne Dag
 vil jeg kun bruge dig til Morstab, ja
 til Latter, naar du bliver edderspændt.

Cassius.

Saa vidt er det da kommet?

Brutus.

Du har sagt,
 du er en bedre Krigsmand; vis det da,
 og gjør dit Pral til Sandhed; mig vil det
 ret glæde; jeg min Del lærer gjerne
 af dygtigere Mænd.

Cassius.

Du gjør mig Uret;
 du gjør mig helt og holdent Uret, Brutus.
 En ældre Krigsmand har jeg sagt, ei bedre;
 har jeg sagt bedre?

Brutus.

Det er lige meget.

Cassius.

Mens Cæsar leved, vovede han ikke
 at frænke mig saaledes.

Brutus.

O, ti stille!

du voved ei at friste ham dertil.

Cassius.

Jeg voved ikke!

Brutus.

Nei!

Cassius.

Hvad? voved ikke

at friste ham!

Brutus.

Nei, om det gjaldt dit Liv,
du voved ei.

Cassius.

Stol ei formeget paa
mit Benstab; thi jeg kunde gjøre det,
der vilde angre mig.

Brutus.

Du har gjort det,
som skulde angre dig. Jeg ræddes ei
for dine Trusler, Cassius; jeg har
saa stærk en Rustning i min Ærlighed,
at de gaae mig forbi lig Vindens Pust,
hel upaaagtet; jeg har sendt dig Bud
om en Sum Guld, som du har nægtet mig;
thi jeg kan ikke staffe Penge frem
ved flette Midler; heller vilde jeg,
ved Himlen, præge Mønt ud af mit Hjerte
og Drachmer af mit Blod, end jeg vil vriste
af Bondens haarde Haand hans stakkels Armod
ved Svig. Jeg sendte Bud til dig om Guld
til at betale mine Legioner;
det har du nægtet mig; var dette handlet
som Cassius? Mon jeg da vilde svaret
paa denne Maade Caius Cassius?

Hvis Marcus Brutus bliver sig en Gnier
og indeluffer usle Penninge
for sine Benner, o, saa hold beredte,
I Guder, alle Eders Tordenfiser,
og knus ham!

Cassius.

Jeg har Intet nægtet dig.

Brutus.

Det har du gjort.

Cassius.

Nei; det var kun en Daare,
der bragte dig mit Svar. — Brutus har saaret
mit Hjerter dybt; en Ven maa bære over
med Vennens Feil; — Brutus gjør mine større.

Brutus.

Nei, ikke før du øver dem mod mig.

Cassius.

Du elsker mig ei meer.

Brutus.

Ei dine Lyder.

Cassius.

En Ven kan aldrig øine slige Lyder.

Brutus.

En Smigrer kan ei øine dem, om end
de var saa hæmpestore som Olympus.

Cassius.

O, kom, Antonius! Octavianus!

kom, hævn Jer kun paa Cassius alene!

thi Cassius er kjed af Verden, hadet

af den han elsker, trodsat af sin Broder,

skjældt som en Træl; hver af hans Feil bemærket,

og ført til Bogs, lært udenad for siden

at fastes i mit Ansigt. — O, jeg funde
 min Sjæl udgræde gennem mine Dine!
 Der er min Dolk, og her mit blotte Bryst,
 og indenfor et Hjerte mere kostbart
 end Plutus' Gruber, mere rigt end Guld.
 Skald du er en Romer, tag det ud;
 jeg, som har nægtet dig mit Guld, jeg giver
 mit Hjerte; ram det, som du ramte Cæsar;
 jeg veed jo, da du havde ham mest,
 da elsted du ham meer, end nogentid
 du elsted Cassius.

Brutus.

Gjem kun din Dolk;
 bliv vred, saa tidt du vil; giv det kun Lust;
 gør, hvad du vil; Haan gjælde skal for Skjæmt.
 O, Cassius! et Lam har du ved Siden,
 hvis Brede er som Jld i Flintestenen,
 der gnistrer hurtigt, naar den voldsomt slaaes,
 og strax er kold igjen.

Cassius.

Har Cassius
 oplevet, at han tjene skal til Morstab,
 til Latter for sin Brutus, naar han trykkes
 af Sorg og Mismod?

Brutus.

Da jeg sagde det,
 var ogsaa jeg mismodig.

Cassius.

Det tilstaaer du?
 giv mig din Haand!

Brutus.

Mit Hjerte med!

Cassius.

O, Brutus!

Brutus.

Hvad vil du?

Cassius.

Har du ikke Venstreb nok
til at tilgive mig, naar dette Ilfsind,
som jeg har arvet fra min Moder, gjør,
at stundom jeg forglemme kan mig selv?

Brutus.

Jo, Cassius, og, naar fra denne Stund
du er imod din Brutus altfor hvass,
saa vil jeg tænke mig, det er din Moder,
der skjælder, og forlade dig i Fred.

(Støi udenfor.)

En Digter (udenfor.)

Lad mig gaae ind til Hærens Førere;
de trættes; det er ikke godt, de er
alene.

Lucilius (udenfor.)

Du kan ikke komme ind.

Digteren (udenfor.)

Run Døden skal forhindre mig.

(trænger sig ind.)

Cassius.

Hvad nu?

Hvad er paafærde?

Digteren.

Skam Jer, Hovdinger!

Hvad tænker I? vær enige, vær Venner,
som for to slige Mænd det sømmer sig;
thi jeg har seet fler Nar end I, tro mig.

Cassius.

Ha, Ha! hvor slet den Cyniker gjør Vers!

Brutus.

Strax paf dig, Karl! afsted, du frække Slynge!

Cassius.

Bær over med ham; det er saa hans Maade.

Brutus.

Den vil jeg taale, naar han passer Tiden;

hvad skal de Rimenarre her i Krigen? —

Paf Dig paa Døren, Karl!

Cassius.

Bort! gaa din Vej!

(Digteren gaaer.)

(Lucilius og Titinius komme ind.)

Brutus.

Gaa begge to, byd vore Hovedsmænd

at staffe Mattely til deres Folk.

Cassius.

Og kom saa strax til os igjen og bring

Messala med Jer.

Brutus.

Lucius, bring Vin.

Cassius.

Saa vred, har jeg ei troet, du kunde blive.

Brutus.

O Cassius, jeg er syg af mange Sorger.

Cassius.

Du bruger ikke ret din Visdomslære,

naar et tilfældigt Onde fuer dig.

Brutus.

Der findes ingen Mand, som bedre bærer
sin Kummer. — Portia er død.

Cassius.

Ha! Portia!

Brutus.

Død.

Cassius.

Og hvorledes slap jeg da med Livet,
da jeg opirred dig? O, rystende,
ulidelige Tab! — Af hvilken Sygdom?

Brutus.

Af Længsel efter mig, af Sorg, fordi
Octavianus og Antonius
fik saadan Magt; — thi dette Budskab kom
med hendes Død; — det rysted hendes Sind,
og medens Ternerne var borte, slugte
hun Ild.

Cassius.

Og deraf døde hun?

Brutus.

Deraf.

Cassius.

O, store Guder!

(Lucius bringer Vin og Lys.)

Brutus.

Tal ei meer om hende. —

Giv mig et Bæger Vin; — see, Cassius,
heri begraver jeg alt Nag.

(drikker.)

Cassius.

Mit Hjerte

er tørstigt efter denne ædle Skaal.

Skjænk, Lucius, til Vinen strømmer over;
jeg kan ei drikke nok af Brutus' Venstabs.

(drikker.)

(Titinius kommer med Messala.)

Brutus.

Kom ind Titinius; Velkommen hid,
Messala. — Lad os sidde her om Lyset
og raadslaae sammen om, hvad os kan baade.

Cassius.

O, Portia, du borte!

Brutus.

Li, jeg beder.

Messala, her har jeg et Brev, som melder,
Octavianus og Antonius
er med en vældig Magt paa Bei imod os
og vende deres Tog imod Philippi.

Messala.

Jeg selv har faaet Brev af samme Indhold.

Brutus.

Hvad mere staaer der?

Messala.

At Octavianus,

Antonius og Lepidus har myrdet
ved Proscription og Fredløshedserklæring
vel hundred Senatorer.

Brutus.

Dette stemmer

ei ganste sammen; mit Brev taler om
halvfjerdsindstyve Senatorer faldne
ved Proscriptionen, Cicero blandt dem.

Cassius.

Hvad? Cicero?

Messala.

Ja, Cicero er død

ved denne Proscription. Sig, ædle Brutus,
var Brevet fra din Hustru?

Brutus.

Nei, Messala.

Messala.

Var Intet skrevet i dit Brev om hende?

Brutus.

Elet Intet.

Messala.

Det er sælsomt, tyffes mig.

Brutus.

Men hvorfor spørger du? staaer der da Noget
om hende i dit Brev?

Messala.

Nei, ædle Herre.

Brutus.

Saa sandt du er en Romer, sig mig Sandhed!

Messala.

Bær som en Romer da, hvad sandt jeg melder;
thi hun er død, og det paa sælsom Viis.

Brutus.

Farvel da, Portia. — Vi skal døe, Messala;
ved at betænke: hun maa døe engang,
jeg Styrke fik til nu at bære det.

Messala.

Saa bør en stor Mand bære store Tab.

Cassius.

I Reglen veed jeg det saa godt som I;
men min Natur var ei istand dertil.

Brutus.

Nu da til Livets Gjerning! Tyffes Jer,
vi skulde drage til Philippi strax?

Cassius.

Jeg troer ei, det er godt.

Brutus.

Din Grund?

Cassius.

Er denne:

det er langt bedre, Fjenden søger os;
 saa spilder han sin Kraft, udmatter Hæren,
 og svækker sig, mens vi, som ligge stille,
 ved Hvilen samle Mod og friske Kræfter.

Brutus.

Den gode Grund maa vige for den bedre.
 Paa hele Strøget herfra til Philippi
 har Folket sluttet sig til os af Tvang;
 thi knurrende har de betalt os Skat; —
 naar Fjenden drager frem blandt dem, forstærker
 han der sit Mandtal og kan gaae mod os
 forfristet, dobbelt stærk og dobbelt modig;
 fra denne Fordel er han udeluftet,
 naar vi gaae ham imøde ved Philippi
 og have disse Folk i Ryggen.

Cassius.

Hør mig,

min fjære Broder, —

Brutus.

Undskyld. — Mærk desuden,

at vi har opbudt alle vore Venner,
 fuldtallig er vor Hær, vor Sag er moden;
 vor Fjendes Styrke voger daglig; vi
 staae nu paa Spidsen og maa dale snart.
 I Menneftenes Liv er Flod og Ebbe;
 benyttes Floden, leder det til Ulykke;

forsømmes den, staaer hele Livets Fart
paa Grund i Uselhed. — Nu flyde vi
paa Høivand, og vi maa benytte Strømmen,
mens den er med; hvis ikke, tabe vi
vor hele Binding.

Cassius.

Vel, ssee som du vil;

vi selv gaae dem imøde ved Philippi.

Brutus.

Den dybe Nat har overrasket os,
imens vi talte; vor Natur maa lyde
Nødvendighedens Bud; saa lad os karrigt
en Smule Hvile skjænke den. Har Nogen
end meer at sige?

Cassius.

Intet meer. God Nat!

imorgen aarle vil vi bryde op.

Brutus.

Min Kæppe, Lucius! — Farvel, Messala; —
god Nat, Titinius. — Min ædle Cassius,
god Nat, hvil sødt!

Cassius.

Min dyrebare Broder!

hvor ilde dog den Nat begyndte; aldrig
skal sliig en Tvist adstille vore Hjerter;
nei, aldrig, Brutus!

Brutus.

Alt er godt igjen.

Cassius.

God Nat, min Ven!

Brutus.

God Nat, min kjære Broder.

Titinius og Messala.

God Nat, min ædle Herre!

Brutus.

Lev da vel.

(Cassius, Titinius og Messala gaar.)

(Lucius kommer ind med Rappen.)

Kom, giv mig den; hvor er din Lyre?

Lucius.

Her,

i Teltet.

Brutus.

Du er søvnig? Stakkels Knøs,
jeg skjænder ei derfor; du er udvaaget.
Kald kun paa Claudius og En dertil;
de skal paa Hynder sove her i Teltet.

Lucius.

Claudius! Barro!

(Claudius og Barro komme.)

Barro.

Kaldte I, min Herre?

Brutus.

Læg Jer til Hvile her i Teltet, Venner;
maaskee jeg snart maa vække Jer igjen
med Grind til min Broder, Cassius.

Barro.

Hvis I befaler, staae vi her og vente.

Brutus.

Nei, nei, det vil jeg ikke; læg Jer, Venner;
maaskee jeg dog betænker mig igjen.

See, Lucius, her er den Bog, jeg søgte;
jeg selv har lagt den i min Rappe her.

(Tjenerne lægge sig.)

Lucius.

Jeg vidste nok, at Eder's Naade gav
den ei til mig.

Brutus.

Nu, bær kun over med mig,
min Dreng, jeg er saa glemsom. Kunde du
en Stund end holde dine Dine aabne
og røre Lyren til en lille Sang?

Lucius.

Hvis det behager Jer, min ædle Herre.

Brutus.

Saa vist, min Dreng; jeg plager dig for meget;
men du er villig.

Lucius.

Det er kun min Pligt.

Brutus.

Jeg burde ikke gjøre Fordring paa
din Pligt ud over Grændsen af din Ene;
Jeg veed, det unge Blod har Hvilen kjær.

Lucius.

Jeg har alt sovet, Herre.

Brutus.

Det var Ret,

og du skal snart faae Lov at sove mere;
jeg vil ei længe holde dig; — isald
jeg lever, vil jeg være god imod dig.

(Lucius synger til Lyren.)

Det var en søvnig Sang. — Mordlystne Slummer!

Vil du din Blystav lægge paa min Dreng,
der spiller for dig? — Staffels Skjelm, god Nat;
jeg nænner ei at vække dig; men, hvis
du nisser, brækker du din Strængeleg;

den vil jeg tage fra dig; saa, min Dreng,
 god Nat. — Nu lad mig see, nu lad mig see; —
 mon ikke jeg har lagt en Fold paa Bladet,
 hvor jeg holdt op at læse? — Jo, her er det. —

(sætter sig.)

(Cæsars Gjenfærd viser sig.)

Hvor Lyset brænder slet! — Ha! Hvem er der?
 Det er vel mine Dines Svæffelse,
 der staber dette skræffelige Syn; —
 det kommer henimod mig; — Er du Noget? —
 er du en Gud, en Engel eller Djævel,
 du som forvandler alt mit Blod til Is
 og bringer Haaret til at reise sig?
 Hvem er du? tal!

Gjenfærdet.

Brutus, din onde Aand.

Brutus.

Og hvorfor kom du?

Gjenfærdet.

For at sige dig,

at du skal see mig ved Philippi.

Brutus.

Vel!

saa skal jeg see dig atter.

Gjenfærdet.

Bed Philippi.

(forvinder.)

Brutus.

Belan, saa skal jeg see dig ved Philippi. —

Nu, da jeg fik mit Mod, forsvinder du! —

Du onde Aand, jeg vilde gjerne talt

lidt mere med dig. — Lucius! op, Dreng!
vaagn Barro, — Claudius, — op, Claudius!

Lucius.

De Strænge vil ei stemme rigtigt, Herre.

Brutus.

Han troer, han sidder ved sin Strængeleg. —

Vaagn, Lucius!

Lucius.

Ja, Herre!

Brutus.

Drømte du?

Du freg saa høit isøvne, Lucius.

Lucius.

Jeg veed ei af, at jeg har fregget, Herre.

Brutus.

Bist gjorde du; men, sig mig, saae du Noget?

Lucius.

Slet Intet, Herre.

Brutus.

Sov du kun igjen. —

Hei, Claudius! Vaagn op! vaagn op!

Barro.

Ja, Herre!

Claudius.

Ja, Herre!

Brutus.

Hvorfor freg I saa isøvne?

Claudius og Barro.

Vi, ædle Herre?

Brutus.

Ja; sig, saae I Noget?

Barro.

Nei, jeg har Intet seet.

Claudius.

Jeg ikke heller.

Brutus.

Saa gaa da, hils min Broder Cassius,
 bed ham at rykke frem betids foran,
 og vi vil følge.

Barro og Claudius.

Det skal stee, min Herre.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Sletten ved Philippi.

(Octavianus og Antonius komme ind med Krigsfolk.)

Octavianus.

Antonius, nu gik det, som jeg ventede.

Du sagde, Fjenden kom ei ned paa Sletten,

men vilde holde sig paa Høiderne;

det slaaer ei til; hans Stridsmagt rykker frem;

her ved Philippi vil han os udcæste,

idet han svarer, før vi spørge ham.

Antonius.

Jo vist! jeg kjender dem tilbunds og veed,

hvorfor de gjør det; ønske maatte de,

at de var langt herfra; de komme ned

med frygtfomt Præl og i den Tro, at vi ved dette Syn skal overtydes om, at de har Mød; men det er ikke saa.

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Felt herrer, vær beredte; Fjenden kommer med dristig Holdning. Kampens røde Fane er stiftet ud; nu maa der handles flug.

Antonius.

Octavianus, før din Hær nu langsomt frem over Sletten paa den venstre Side.

Octavianus.

Tilhøre vil jeg gaae; gaa du tilvenstre.

Antonius.

Hvor kan du hype Tvist i flig en Stund?

Octavianus.

Jeg tvistes ei; men det er saa min Villie.

(March.)

(Trommer. Brutus og Cassius komme ind med Krigsfolk; Lucilius, Titinius, Mesala og Flere.)

Brutus.

De standse Toget og vil underhandle.

Cassius.

Titinius, stands! vi maa gaae frem og tale.

Octavianus.

Antonius, skal vi give Tegn til Slag?

Antonius.

Nei, Cæsar, vi vil vente deres Angreb.

Octavianus.

Hold Eder stille, til vi give Tegn.

Brutus.

Først Ord, saa Slag; er det Jer Mening, Landsmænd?

Octavianus.

Tro ei, vi holde meer af Ord end J.

Brutus.

Nu, heller gode Ord end onde Slag.

Antonius.

J give gode Ord og onde Slag;
 det vidner Cæsars Hjerte, som J ramte,
 imens J raabte: Længe leve Cæsar!

Cassius.

Antonius, hvor stærkt dit Slag kan falde,
 det veed man ei endnu; men dine Ord
 berøve Hyblas Bier deres Honning.

Antonius.

Dog ikke Braaden?

Cassius.

Jo, Antonius,

og Stemmen med; thi deres Brummen stjal du,
 og viselig du truer, før du stikker.

Antonius.

J Ridinger, det var ei det, J gjorde,
 da Eders lumpne Dolkes Døde mødtes
 i Cæsars Side. Grinende som Aber
 J viste Tænder, logrede som Hunde
 og krøb som Trælle, kyssed Cæsars Fødder,
 mens den fordømte Casca som en Røter
 slog bagfra lumst sin Tand i Cæsars Nakke.
 J Dienstfalle!

Cassius.

Dienstfalle! — Brutus,

det har du nu dig selv at takke for;
 ei denne Tunge bød os Haan idag,
 hvis Cassius havde faaet Lov at raade.

Octavianus.

Belan, til Sagen; koster Drostrie Sved,
 saa vil Bevistet koste rødere Draaber.
 See, mod Forrædere jeg drager Sværdet;
 naar, troer I, det vil dølges i sin Balg?
 Ei førend Cæsars tre og thye Saar
 har saaet Hævn, eller en anden Cæsar
 er falden for Forrædersværdet.

Brutus.

Cæsar,

Du kan ei falde ved Forræderhænder,
 hvis ikke selv du har dem med ifølge.

Octavianus.

Det haaber jeg; jeg sødtes ikke til
 at døe for Brutus' Klinge.

Brutus.

Ungersvend,

var du den ædleste blandt al din Æt,
 med større Hæder kunde du ei døe.

Cassius.

En vrippen Bog, ei værd saa stor en Ære,
 i Ledtog med en Gjøgler og en Dranker.

Antonius.

Du er endnu den gamle Cassius.

Octavianus.

Antonius, kom. — Forrædere, her slænge
 vi Jer Udæstningen i Eders Dine.

Hvis I tør slaaes idag, saa drag i Marken;
 hvis ei, saa kom kun, naar det smager Jer.

(Octavianus og Antonius gaar med deres Folk.)

Cassius.

Saa! blæs nu, Bind, svulm Bølge, svøm nu, Baad!
 Udeiret er nu løs og Alt paa Spil.

Brutus.

Lucilius, et Ord i Enrum.

Lucilius.

Herre.

(Brutus og Lucilius tale affides.)

Cassius.

Messala!

Messala.

Ja, min Hovedsmand.

Cassius.

Messala,

det er min Fødselsdag; paa denne Dag
blev Cassius født. Giv mig din Haand, Messala!
vær du mit Vidne, at imod min Villie
jeg tvinges, som Pompeius, til at vove
vor hele Frihed i eet Slag. Du veed,
jeg holdt ved Epifurus og hans Pære;
men nu jeg stifter Sind og halvveis troer
paa Varsler. Mens vi drog fra Sardes, slog
to store Orne paa vort Banner ned
og hviled der og slugte graadigt Føde
af vore Stridsmænds Hænder; de har fulgt os
hid til Philippi, men sløi bort imorges;
i deres Sted en Flok af Ravn, Krager
og Gribbe svæver over os i Luften
og see ned paa os som et halvdødt Bytte.
Et sort Bigteppe ligner deres Skygge,
hvorunder Hæren venter paa sin Død.

Messala.

Tro dog ei sligt.

Cassius.

Run halvveis troer jeg det;

thi jeg har freidigt Mod og har besluttet
at møde hver en Fare som en Mand.

Brutus.

Gjør det, Lucilius.

Cassius.

Nu, ædle Brutus,

gid Guderne idag maa være med os,
at vi som Benner ældes maa i Fred!
men da jo Menneffenes Lod er uvis,
saa lad os forestille os det Værste.

Saafremt vi tabe dette Slag, er det
den allersidste Gang, vi tale sammen.

Hvad har isaafald du betænkt at gjøre?

Brutus.

I Kraft af den selvsamme Visdomslære,
hvorefter jeg har dadlet Catos Selvmord, —
jeg veed ei ret hvordan, men seigt og uselt
det tykkes mig, af Frygt for hvad kan skee,
saaledes at forforte Livets Maal, —
vil jeg med Taalmod ruste mig, og vente
paa det, som af den høie Magt tilstiftes,
der hersker over os hernede.

Cassius.

Altsaa,

hvis vi nu tabe Slaget, vil du taale
at føres i Triumf ad Romas Gader?

Brutus.

Nei, Cassius, nei! tro ei, du ædle Romer,
at Brutus vil i Lænker gaae til Rom;
nei, dertil bærer han for høit et Sind;
men denne Dag maa jo tilendebringe
det Værk, som Jous Martii begyndte,

og om vi meer skal mødes, veed jeg ei.
 Derfor tag, Cassius, mit Farvel for evigt; —
 Farvel for evigt, evigt, Cassius!
 hvis vi skal mødes meer, da skal vi smile;
 hvis ei, nu vel, saa har vi taget Afsted.

Cassius.

Farvel, farvel for evigt, evigt, Brutus!
 hvis vi skal mødes meer, da skal vi smile;
 hvis ei, — nu vel, saa har vi taget Afsted.

Brutus.

Nu da, ryk frem. — O, kunde vi dog vide
 vort Dagværks Ende, før den viser sig!
 Men det er nok, at Dagen endes vil,
 og saa er Enden tjendt. — Kom, nu afsted!

(de gaar.)

Anden Scene.

Balpladsen.

(Krigsraab. Brutus og Messala komme ind.)

Brutus.

Rid, rid, Messala, rid, bring dette Bud
 til Legionerne histovre; byd dem
 at storme frem paa eengang; thi jeg mærker
 en Bakken paa Octavianus' Fløi;
 et raft uventet Angreb slaaer dem ned.
 Rid, rid, Messala, byd dem rykke frem.

(de gaar.)

Tredie Scene.

En anden Del af Balpladsen.

(Baabengny. Cassius og Titinius komme ind.)

Cassius.

O see, Titinius, de Skurke flye!

Jeg selv har vendt mit Sværd mod mine Mænd;
 min Bannerfører vendte Ryg til Fjenden;
 jeg slog den Kryster og tog Fanen fra ham.

(de gaac.)

Titinius.

O, Cassius, Brutus gav for tidligt Tegnet;
 min Fordel mod Octavian forfulgte
 mig altfor rast; hans Krigsfolk delte Byttet,
 og min Antonius omringer os.

(Pindarus kommer ind.)

Pindarus.

Fly, Herre, længer bort, fly længer bort!
 Antonius er i Eders Telte, Herre!
 Fly, ædle Cassius, fly langt herfra.

Cassius.

Jeg flyer ei længer end til denne Høi.
 See, see, Titinius, hvor det brænder hist!
 Er det i mine Telte?

Titinius.

Ja, min Herre.

Cassius.

Titinius, isald du er min Ven,
 Høestig min Hest, stjæl Sporen i dens Side,
 til den har bragt dig til den Skare hist
 og hid tilbage, at jeg kan faae Visshed
 om denne Flok er Venner eller Fjender.

Titinius.

Hurtig som Tanken er jeg her igjen.

(gaaer.)

Cassius.

Waa, Pindarus, stig længer op paa Høien;
 min Søn var altid svagt; see efter ham

og sig mig, hvad du bliver var paa Sletten.

(Pindarus gaaer.)

Paa denne Dag drog første Gang jeg Ande.
Tiden er løben rundt; hvor jeg begyndte,
der skal jeg ende. Livets Kreds er fuldbragt.
Hvad seer du?

Pindarus (paa Høien.)

Alt, min Herre!

Cassius.

Nu, hvad seer du?

Pindarus.

Titinius er rundt omkring omringet
af Ryttere; de jage henimod ham; —
han jager frem alligevel; — nu er
de næsten ved ham; — Nu, Titinius!
nu stige Mogle af; han med; o, han
er fangen; hør! de juble høit af Glæde!

(Glædesraab.)

Cassius.

Kom ned; speid ikke mere. — Hvor jeg dog
er feig, at jeg vil leve for at see
min bedste Ven for mine Dine fangen!

(Pindarus kommer ind.)

Kom hid, min Knøs! jeg gjorde dig til Fange
i Partherland; jeg staaende dit Liv,
og lod dig sværge, at du vilde gjøre,
hvad end jeg bød dig. Kom nu, hold din Eed!
vær fri og stød saa dette gode Sværd,
der gjennembored Cæsar, i mit Bryst;
nei, svar mig ikke. Grib om Fæstet her,
og naar mit Ansigt er bedækket, — nu, —

styr Sværdets Fart! — Nu er du hævnnet, Cæsar,
og med det samme Sværd, som dræbte dig.

(døer.)

Pindarus.

Nu er jeg fri; men var min Villie steet,
jaa var jeg ikke bleven det. — O, Cassius!
langt bort fra dette Land flyer Pindarus,
hvor ingen Romer meer skal møde ham.

(gaaer.)

(Titinius og Messala komme ind.)

Messala.

Det gaaer kun lige op; Octavianus
er slaaet af den ædle Brutus' Magt
som Cassius' Legioner af Antonius.

Titinius.

Den Tidende vil trøste Cassius.

Messala.

Hvor gik du fra ham?

Titinius.

Hel mistroetig stod han
paa denne Høi med Pindarus, sin Træl.

Messala.

Er det ei ham, som ligger der paa Jorden?

Titinius.

Han ligger ei som En, der lever. — Bee mig!

Messala.

Er det ei ham?

Titinius.

Det var ham, Messala;
men Cassius er ei meer. — O, Aften sol,
som du i dine røde Straaler synker
til Matten ned, saa sank nu Cassius' Dag
ned i hans røde Blod. Roms Sol er dalet!

Vor Dag er endt; kun Skyer, Taager, Farer
nu forestaae; vort Dagværk er tilende. —
Kun Mistviøl om mit Held har gjort den Gjerning.

Messala.

Mistviøl om hvert et Held har gjort den Gjerning.
Bildfarelse, du Tungsinde lede Barn!
hvi stiller du de Ting, som ei er til,
for Mennefers nysigne Tanter? Hastigt
undfanges du, Bildfarelse; men aldrig
du naaer en heldig Fødsel; thi du dræber
den Moder, som har født dig.

Titinius.

Pindarus!

hvor er du Pindarus?

Messala.

Søg ham, Titinius;

imidlertid gaaer jeg og møder Brutus
og støder dette Budskab i hans Dre;
ja støder, siger jeg; thi hvæsset Sern
og giftbestrøgne Pile ville være
for Brutus' Dre ligesaa velkomne
som Lidenen om dette Syn!

Titinius.

Messala,

stynd dig; imens jeg søger Pindarus.

(Messala gaaer.)

Hvi sendte du mig fra dig, gjæve Cassius!
var det ei dine Venner, som jeg mødte?
og satte de ei denne Geirstrands
omkring min Tinding, som de bød mig bringe
til dig? — Al, Alting har du vrangt fortolket! —
Men see, tag denne Krands omkring din Pande;

din Brutus bød mig give den til dig,
 og jeg adlyder ham. — Kom, Brutus, snart
 og see, hvor jeg har hædret Cæjus Cassius. —
 Tilgiv, I Guder! — Det er Romersfærd.
 Kom, find Titinius' Hjerter, Cassius' Sværd!

(døer.)

(Baabengny.)

(Messala kommer tilbage med Brutus, Cato, Strato, Volumnius
 og Lucilius.)

Brutus.

Hvor, hvor, Messala, ligger Cassius' Lig?

Messala.

Der; see, Titinius græder over det.

Brutus.

Titinius' Ansigt ligger opad.

Cato.

Dræbt!

Brutus.

O, Julius Cæsar, du er mægtig end!
 dit Gjenfærd vandrer her omkring og vender
 mod vore egne Hjerter vore Sværde.

(høit Baabengny.)

Cato.

Titinius, du gjæve! — See han har
 sat Krandsen paa den døde Cassius!

Brutus.

Hvor lever der endnu to Romere,
 som disse? — Saa farvel, du sidste Romer!
 din Lige skal ei Roma føde meer;
 nei aldrig. — Venner, flere Taarer fyllder
 jeg dette Lig, end I vil see mig yde. —
 Men, Cassius, der kommer Tid dertil;

den kommer. — Send da nu hans Lig til Thasos;
hans Ligfærd skal ei holdes her i Leiren;
det trykker Sindet ned. — Nu kom, Lucilius!
kom, unge Cato; lad os gaae til Kampen. —
Flavius, Labeo! før Hæren frem. —
Kloffen er tre; men end engang idag
vi friste Lykken i et andet Slag.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

En anden Del af Balpladsen.

(Krigsfolk af begge Hære komme tjæpende ind; derpaa Brutus,
Cato, Lucilius og Flere.)

Brutus.

Staa, Landsmænd staa! hold Hovedet i Beiret!

Cato.

En Slegsfredsøn, hvo det ei gjør! Hvem gaaer
med mig? Jeg raaber ud mit Navn paa Valen. —

Jeg er en Søn af Marcus Cato; hør!

Tyranners Fjende, Fædrelandets Ven!

Jeg er en Søn af Marcus Cato; hør!

(han trænger ind paa Fjenderne.)

Brutus.

Og jeg er Brutus, Marcus Brutus er jeg!

en Ven af Fædrelandet; jeg er Brutus!

(han gaaer ud tjæpende med Fjenden, Cato overmandes og falder.)

Lucilius.

Alf, unge, ædle Cato, fandt du Døden?

Belan! nu døer du mandigt som Titinius;

og du kan hædres som en Søn af Cato.

Første Krigsmand.

Giv dig til Fange eller du er dødsens!

Lucilius.

Jeg overgiver mig kun for at døe;
see her, tag dette Guld og dræb mig strax;
dræb Brutus og vind Hæder ved hans Død.

Første Krigsmand.

Det tør vi ei. — En ædel Fange!

Anden Krigsmand.

Blads!

Meld til Antonius, Brutus er fangen.

Første Krigsmand.

Det vil jeg melde ham. — Der kommer han.

(Antonius kommer ind.)

Brutus er fangen, Herre! Brutus fangen!

Antonius.

Hvor er han?

Lucilius.

Sikker nok, Antonius!

Brutus er sikker nok; jeg svarer for,
at aldrig nogen Fjende fange skal
den ædle Brutus levende; den Stjændsel
afvende Guderne! Naar I ham finde
død eller levende, da skal han findes
som Brutus, som sig selv.

Antonius.

Det er ei Brutus,

men viskelig en Fangst ei mindre værd;
bevar mig denne Mand og vis ham Agt;
langt heller talte jeg saadanne Mænd
blandt Benner end blandt Fjender. Gaa, see til,
om Brutus lever, eller han er falden,
bring Budskab til Octavianus' Telt,
hvorledes Alt staaer til.

(de gaar.)

Femte Scene.

En anden Del af Balpladsen.

(Brutus kommer ind med Clitus, Dardanius, Volumnius og Strato.)

Brutus.

Rom, stakkels Rest af mine Venner; hvil Jer
paa Klippen her.

Clitus.

Statilius gav Tegn
med Falken, Herre, men kom ei tilbage;
dræbt eller fangen er han.

Brutus.

Sæt dig, Clitus.

Ja, dræbt er Ordet; det er Dagens Løsen. —
Hør, Clitus —

(hvisker til ham.)

Clitus.

Jeg! Nei ikke for Alverden!

Brutus.

Saa ti da! intet Ord!

Clitus.

Før vil jeg dræbe
mig selv.

Brutus.

Dardanius, hør!

(hvisker til ham.)

Dardanius.

Jeg skalde gjøre
en saadan Gjerning!

Clitus.

O, Dardanius!

Dardanius.

O, Clitus!

Clitus.

Hvilken sørgelig Befaling
har Brutus givet Dig?

Dardanius.

At dræbe ham.

See, Clitus, hvor han staaer i dybe Tanker.

Clitus.

Nu er det ædle Kar saa fuldt af Sorg,
at selv af Dinene den flyder over.

Brutus.

Volumnius! kom hid min Ven, og hør.

Volumnius.

Hvad siger I, min ædle Herre?

Brutus.

Hør mig:

to Gange har nu Cæsars Gjenfærd vist sig
for mig ved Nattetide; først ved Sardes,
og nu inat her paa Philippis Balplads.
Jeg veed, min Stund er kommen.

Volumnius.

Herre, nei!

Brutus.

Jo, jeg er vis derpaa, Volumnius.

Du seer jo Verdens Gang, Volumnius;
til Gravens Bred har Fjenden drevet os,
og det er bedre selv at springe ned
end vente, til han styrter os. Min Ven,
du veed, at vi to gif i Skole sammen;
jeg beder dig for gammelt Venstabs Skyld,
hold du mit Sværd, mens jeg deri mig styrter.

Volumnius.

Det er ei Bennetjeneste, min Herre! (vedholdende Vaabengny.)

Clitus.

Fly, Herre, fly! her er ei Blivested!

Brutus.

Farvel da du, — og du, — og du, Volumnius! —

Du, Strato, har jo sovet hele Tiden;

Farvel du ogsaa, Strato! — Kjære Landsmænd,

mit Hjerte glædes ved, at i mit Liv
jeg Ingen traf, som ikke blev mig tro.

Jeg vil faae Hæder af mit Tab idag

meer, end Antonius og Octavianus

vil naae ved denne kummerlige Seir.

Lev vel nu, Allesammen; Brutus' Tunge

har næsten endt hans Livs Historie;

Nat hviler paa mit Die; mine Ben

til Hvile stunde; denne Time blev

for deres Arbeid Maalet.

(Vaabengny.)

(Raab udenfor.)

Fly, fly, fly!

Clitus.

Fly, Herre, fly!

Brutus.

Gaa; jeg vil følge Jer.

(Clitus, Dardanius og Volumnius gaae.)

Min kjære Strato, bliv du hos din Herre;

du er et godt, et ærligt Menneſte;

dit Liv har havt en Gnist af Vre i sig.

Hold nu mit Sværd og vend dit Ansigt bort,

imens jeg løber i det. Vil du, Strato?

Strato.

Først giv mig Haand. — Farvel, min ædle Herre.

Brutus.

Farvel min Ven. — Vær rolig, Cæsar; dig
ei halv saa freidig dræbte jeg som mig!

(han løber i Sværdet og dør.)

(Raabengny. Flugt. Octavianus, Antonius, Messala, Lucilius og
Krigsfolk komme ind.)

Octavianus.

Hvem er den Mand?

Messala.

Min Herres Tjener. — Strato,

hvor er din Herre?

Strato.

Fri for Trældomsaaget,
der tynger Jer, Messala. Seierherren
formaaer nu kun at tænde ham hans Ligbaal;
thi Brutus blev kun af sig selv betvungen,
og ingen Anden hædres ved hans Død.

Lucilius.

Saaledes burde Brutus findes. — Tak,
at du har gjort mit Ord til Sandhed, Brutus.

Octavianus.

Enhver af Brutus' Mænd vil jeg forsjørge; —
Ven, vil du tjene mig?

Strato.

Ja, hvis Messala
vil afstaae mig til Jer.

Messala.

Fortæl mig, Strato,
hvorledes faldt min Herre?

Strato.

Jeg holdt Sværdet,
og Brutus løb deri.

Messala.

Octavianus,

saar tag da denne Mand iblandt dit Følge,
som har min Herre vist den sidste Guldstab.

Antonius.

Han var den bedste Rømer af dem alle;
hver af de Sammensvorne, ham undtagen,
har kun af Vind dræbt den store Cæsar;
kun han var med af ærlig Kjærlighed
til Fædrelandet og det Heles Vel.

Hans Liv var mildt, og Sjælens Gøner stemte
saaledes sammen hos ham, at Naturen
stolt kunde sige: Dette var en Mand!

Octavianus.

Som han er værd, vil vi behandle ham
og stede ham høitideligt til Jorden.
Hans Lig skal ligge i mit Telt inat
paa Krigerviis med alle Hæderstegn. —
Kald nu til Hvile Hæren i sin Leir,
og lad os dele Vren for vor Seir.

(de gaar.)

Anmærkninger.

- S. 191. „Glem ikke, naar du løber, at berøre Calpurnia.“ — Paa Festen Lupercalia, der holdes til Ære for Pan, løb hans Præster omkring klædte i Gjedestind med en Læderrem i Haanden; den her antydede Overtro omtales af de romerske Forfattere. Saadanne Præsteembeder vare Æresposter, der beskæftedes af anseete Mænd.
- „Idus Martii“. — Den 15de Marts.
- 194. „Da sagde Cæsar“ o. s. v. — Cæsar var bekendt som en udmærket Svømmer.
- 196. „Som en Kolos“ o. s. v. — Sigter til Kolosfen paa Rhodos, en 70 Alen høi Erisstatue, der stod i Nærheden af Havnen. Ved en Misforstaaelse har man senere troet, at den havde staaet tværs over Havnen.
- 200. „Der blev buden ham en Krone“. — For at prøve, hvorvidt Folkets Stemning vilde være for, at Cæsar antog Kongenavn, benyttedes Leiligheden paa Lupercalia, hvor Antonius, under Skin af guddommelig Indskydelse, overrakte ham et Diadem.
- 205. „Flere Tertejn“. — De gamle Forfattere fortælle om mange Tertejn, der varslede Cæsars Død. I det Hele har Shakspeare temmelig nøie fulgt Plutarchs Fortælling om Cæsar.
- 221. „Hvordan Enhjørningen med Træer fanges“. — Et Træk af Sagnet om Enhjørningen: Jægeren stillede sig foran et Træ; naar Dyret da foer løs paa ham for at gjenneembore ham med Hornet, sprang han plud-

- selig tilside, saa at det i sin blinde Fart borede Hornet ind i Stammen og sad fast. — Om Bjørnen hed det, at den ene Jæger holdt et Speil imod den og derved forvirrede den, saa at den anden fik Tid til at flyde den.
- S. 224. „Er min Bolig kun i Forstaden af din Kjærlighed?“ — I Londons Forstæder boede de løsagtige Kvinder.
- 232. „Artemidorus“. — Det var en græsk Bestalenslærer fra Enidus, der var bekendt med flere af de Sammensvorne.
- 241. „At jeg maa bringe frem hans Lig paa Torvet“ o. s. v. — Det var Skik i Rom, at ansete Mænds Ligtog gik over Forum, og at en af deres Slægtninge eller Venner der fra Talerstolen holdt en Mindetale.
- 249. „Ate“. — Hævnens og Udelæggelsens Gubinde.
- 290. „Dine Ord berøve Bierne paa Hyblas Bjerg al deres Honning“. — Bjerget Hybla i Attica var berømt for sin Honning. Cassius sigter til den sletteste Betslenhed, hvormed Antonius havde omstemt Mængden i Rom.
- 292. „Jeg holdt ved Epikurus“. — Den epikuræiske Filosofi fornægtede Gudernes Styrelse af Verden og navnlig enhver overnaturlig Indgriben, altsaa ogsaa Varsler.
-

